

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Faculty Of Education Nakhon Sawan Rajabhat University

ISSN 2630-0761 (Print)
ISSN 2774-1370 (Online)

วารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

“ศูนย์พลังปัญญา
พัฒนาวิชาชีพครู
สู่มาตรฐานคุณภาพ”

EDUCATION JOURNAL,

Faculty Of Education,

Nakhon Sawan Rajabhat University

เว็บไซต์วารสาร

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2565

2022

ที่อยู่วารสาร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
390 หมู่ 9 ถนนนครสวรรค์ใต้ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร : 097-9285301

ISSN: 2630-0761 (Print)

ISSN: 2774-1370 (Online)

วารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

EDUCATION JOURNAL
Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

วารสารราย 4 เดือน ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2565

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5688-2288 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

วารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ บทความวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ รวมถึงผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ความก้าวหน้าในงานวิจัย และเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์นักวิชาการ และนักศึกษา ต่อสาธารณชน

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ รักดีจิตร
Assoc.Prof.Dr.Yaowares Pakdeejit

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันวิสาข์ พูลทอง
Asst.Prof. Wanwisa Phulthong
อาจารย์ ดร.กุลรภัส เทียมทิพร
Dr.Kulrapas Tiamtiporn

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์
Prof. Dr.Anurak Panyanuwat
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด
Assoc.Prof.Dr. Boonchom Srisa-Ard
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
Assoc.Prof.Dr.Chaiwat Sutthirat
รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร
Assoc.Prof.Dr.Wareerat Kaewurai
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
Prof. Dr. Teera Runcharoen
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
Assoc.Prof.Dr.Nuntiya Noichun
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกลสิกร
Assoc.Prof.Dr.Montree Yamkasikorn
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ใหมจันทร์
Asst.Prof.Dr. Seri Maichan

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน

Asst.Prof.Dr.Teeppipat Suntawan

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาธิพย์ งามนิล

Asst.Prof.Dr.Suthathip Ngamnin

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประธานงาน

นางสาวจรินทร์ สุขขานน

Miss.Jarinton Sukkanon

ว่าที่ร้อยตรีนายวีรภัทร หมวกเอี่ยม

Acting Sub Lt. Wirapat Muak-iem

นายรามศ ชาญณรงค์

Mr.Rames Channarong

นายวุฒิพงศ์ ฝ้ายอุปละ

Mr.Wuttiphonng Fayoupala

นางสาวณัฐชา นิ่มทอง

Miss.Natthacha Nimthong

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) คือ

ฉบับแรกของปี

มกราคม – เมษายน

ฉบับที่สองของปี

พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่สามของปี

กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102

<http://edu.nsruc.ac.th/2018/>

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัดริมปิงการพิมพ์

11/13 – 15 หมู่ 11 ถนนนครสวรรค์ – พิษณุโลก ตำบลวัดไทรย์

อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

บทความที่นำมาตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีกรรมการภายนอกกร่วม
กลั่นกรอง (Peer Review) และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนดในลักษณะเป็น Double - Blind
Peer Review คือปกปิดรายชื่อผู้เขียนบทความและผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระปลัดสมชาย ปโยโค (ดำเนิน), ดร.
รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนกนก
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรา พุ่มพชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี
รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัยดาพร เวหะชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ วิชขุวรรณนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาติ ปณะราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพรรณ ขาวประทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ประสูติแสงจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยภูมิ สีชมภู
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน์ัย กิรติรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐมน พันธุ์ชาติรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ จันทะหิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง
อาจารย์ ดร.ภูวตล จุลสุคนธ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
วิทยาลัยแสงธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยนครพนม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์นา หอมบุปผา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาทิพย์ งามนิล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพจน์ แนนเนียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาธิษฐ์ สุระเสนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สารจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจได้เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ งานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์อื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ ซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติด้วยการสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัย การศึกษาค้นคว้าและการเรียบเรียงผลงานทางวิชาการ โดยในฉบับปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2565 นี้ วารสารได้ผ่านการรับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) อยู่ในฐานะข้อมูล TCI กลุ่ม 2

ในฉบับนี้ได้นำเสนอบทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง บทความวิจัย จำนวน 12 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 13 เรื่อง ทั้งนี้ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเฉพาะศาสตร์สาขาจำนวน 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่ทางกองบรรณาธิการให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและส่งเสริมการนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการสู่สาธารณชนและแวดวงวิชาการต่อไป

กองบรรณาธิการ ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ ขอขอบคุณนักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสาร โดยส่งบทความลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง และหวังอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะใดในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ภักดีจิตร

บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในวารสารนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ละคน การนำบทความหรือส่วนหนึ่งของบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ให้อ้างอิงแสดงที่มาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนบทความ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ และจะแจ้งให้เจ้าของบทความทราบหลังจากผู้ประเมินอิสระตรวจอ่านบทความแล้ว

สารบัญ

	หน้า
วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	ก
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ	ง
สารจากบรรณาธิการ	จ
สารบัญ	ฉ
การขจัดความคลาดเคลื่อนเพื่อเพิ่มความเที่ยงตรงของงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ Eliminating Discrepancies for Increasing the Validity of Social Science Research	1
มินมาส พรานป่า, ปัญญา วีระวิทยเลิศ	
ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ที่มีผลต่อความสามารถในการให้เหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 The Effects of Active Learning Management with Think – Pair - Share on Mathematical Reasoning Ability and Achievement of Mathayomsuksa 3 Students	8
พรวิณี จันทร์ธรรม, พรณทิพา ตันตินัย, เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร	
องค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ Services Quality Components Affected Behavioral Intentions of Personnels in Somsanook Nadong School Group under Buengkan Primary Educational Service Area Office	17
ธารินี กิตติกาญจน์โสภณ, อาริยา ภูวศิริวิวัฒน์, เบญจภรณ์ รัษฎระนา	
การสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 40 Creating and Developing Exercises of English Reading Comprehension Skills to Combine with the 5W1Hs Teaching Model for Students in Mattayomsueksa 2 at Wungpikulpittayacom School Secondary Education Office Service Area 40	26
ศรีวรรณ แก้วทองดี, ศุภชัย ทวี	
กรณีศึกษา: การตั้งครรภ์ระหว่างเรียนในระดับอุดมศึกษา Case Study: Pregnancy in Collage	38
เพลงไพร รัตนวงศ์	
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 Administrators' Leadership Strategy for the 21 st Century of the School Administrators That Affect the Motivation the Performance of the Teachers in School in Roi Et Primary Educational Service Area Office 2	53
จิรายุ ศรีสง่าชัย	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 The Approach of Quality Assurance of Small-Sized Schools for School Academic Affairs Management Under Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1	62
หทัยทิพย์ ลิขิตทกสมิต การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 A Study of Operational Problems in Knowing Individual Students of Educational Opportunity Expansion Schools under The Office of Uthaithani Education Service Area 1	74
เสาวภา ตึกชาติ, เยาวเรศ ภักดีจิตร, ทินกร ชอัมพงษ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 2 Factors Affecting Academic Administration of Schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office 2	87
โชติรส จิโนรส, สุพัฒนา หอมบุปผา, สาธิต ทรัพย์รวงทอง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ Guidelines for the administration of student affairs in educational institutions under Nakhon Sawan Secondary Education Service Area Office	100
กัมปนาท อาทิตยตั้ง, สาธิต ทรัพย์รวงทอง, ทิพย์พัฒน์ สันตะวัน การบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดลสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นนาร่อง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) The Results of The Administration Educational School in Malayu Model to The Local Sufficiency School Towards Thessabal 2 School (Ban Malayubangkok)	113
ทองมัน ลิขิตกัน การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทองเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย Organizing Activities to Enhance the Pumpkin Project Experience to Promote Critical Thinking Skills for Early Childhood	125
วรรณภา สุขเจริญ, สรวงพร กุศลสง, วิชญาพร อ่อนบุย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร A Study of The Relationship Between Academic Administration and The Quality of Learners in Educational Institutions under The Office of The Secondary Educational Service Area Kamphaengphet	135
กิตติ ฉิมพูน, สุพัฒนา หอมบุปผา, สาธิต ทรัพย์รวงทอง ภาคผนวก	145
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	146

การขจัดความคลาดเคลื่อนเพื่อเพิ่มความเที่ยงตรงของงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ Eliminating Discrepancies for Increasing the Validity of Social Science Research

มินมาส พรานป่า¹, ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ²

Meanmas Pranpa¹, Panya Theerawitthayaler²

Corresponding Author E-mail: meanmas@gmail.com

Received: 2022-01-23; Revised: 2022-04-25; Accepted: 2022-05-17

บทคัดย่อ

งานวิจัยทางสังคมศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ สภาพธรรมชาติที่เป็นจริงในสังคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหา เพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ หรือเพื่อพิสูจน์ยืนยันทฤษฎีเดิม ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ครอบคลุมหลายสาขา คือ สาขาการศึกษา สาขาปรัชญา สาขารัฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขานิติศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาการบริหารธุรกิจ และสาขานิติศาสตร์ ทุกสาขาจะเกี่ยวข้องกับคนซึ่งการเก็บข้อมูลกับคนนั้นมีความยากและมีโอกาสคลาดเคลื่อนมาก ส่งผลต่อความเที่ยงตรงของงานวิจัย ซึ่งความเที่ยงตรงของการวิจัยมี 2 ลักษณะคือ ความเที่ยงตรงภายในกับความเที่ยงตรงภายนอก ความเที่ยงตรงภายใน หมายถึง งานวิจัยที่สามารถควบคุมตัวแปรเกินหรือตัวแปรแทรกซ้อนจากกระบวนการวิจัยที่มีผลกระทบให้คำตอบการวิจัยมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง อาจเป็นความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล การทดลอง หรือการวิเคราะห์การแปลความหมายข้อมูล ส่วนความเที่ยงตรงภายนอก ได้แก่ ลักษณะงานวิจัยที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้กับกลุ่มอื่นได้ด้วย คือมีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรกลุ่มใหญ่ การขจัดความคลาดเคลื่อนภายในและความคลาดเคลื่อนภายนอกให้เหลือน้อยที่สุดจะทำให้งานวิจัยมีความเที่ยงตรงสูงมากด้วย โดยต้องมีการออกแบบและวางแผนการวิจัยให้รอบคอบในทุกขั้นตอนโดยเฉพาะการสร้างเครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับคนนั้นสร้างเครื่องมือยาก เก็บข้อมูลลำบาก โอกาสจะเกิดความคลาดเคลื่อนสูงมาก เช่น ความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากการไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงต้องวางแผนให้ชัดเจน มีกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือของทุกฝ่ายทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนและส่งผลต่อความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของผลการวิจัย

คำสำคัญ: ความคลาดเคลื่อน, ความเที่ยงตรง, การวิจัยทางสังคมศาสตร์

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹ Lecturer of Master of Education, Educational Administration Program, Phranakhon Rajabhat University

² ข้าราชการบำนาญ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์, กศ.ด. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

² Pensioner (Assistant Professor, Ph.D. Curriculum Research and Development)

Abstract

Social science research is the study of human behavior, real natural conditions in society with the aim to solve problems, to create a new theory or to corroborate the original theory in social science research which covers multiple fields such as education, philosophy, political science, sociology, laws, economics, business administration and communication sciences. Every field involves about people whose collecting data is difficult and inaccurate that will be affected the accuracy of research.

There are two aspects of research validity: Internal validity and external validity. Internal validity refers to research that can control over variables or complication variables from the process of research that affects research answers' discrepancies from reality. This may be discrepancies resulting from data collection, experimentation or data interpretation analysis, on the other hand, external validity refers to the nature of research that could be applied to other groups as well, such as sampling that represents a large population, to minimize internal and external discrepancies for high accuracy research requires carefully designing and planning at every step of the research.

When creating research tools and collecting information from people, it is difficult to create research tools and collect data which lead to high chance of discrepancies. For example, the discrepancy may be caused by the non-collaboration of the sample. Therefore, the researcher has to clarify the plan and have a strategy to work in order to ensure the cooperation of all departments in the research to prevent the discrepancies that will be affected the accuracy and confidence of the research's result.

Keywords: Discrepancies, Validity, Social Science Research

บทนำ

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Social Sciences Research) เป็นการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับมนุษย์ พฤติกรรมของมนุษย์ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ การวิจัยทางสังคมศาสตร์จะเป็นการศึกษาสภาพที่เป็นจริงในสังคมตามธรรมชาติ ข้อค้นพบที่ได้จะนำไปใช้แก้ปัญหาหรือนำไปใช้สร้างเป็นกฎเกณฑ์และทฤษฎีต่าง ๆ ทางสังคมจึงค่อนข้างยืดหยุ่น และการวิจัยทางสังคมศาสตร์มีการดำเนินการตามขั้นตอน ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ทำให้ความรู้และความจริงที่ค้นพบนั้นมีความน่าเชื่อถือได้มาก วัตถุประสงค์ของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่สำคัญ คือ 1) เพื่อแก้ปัญหา (Problem solving research) เนื่องจากมนุษย์จะประสบปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตจึงต้องมีการวิจัยเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติ 2) เพื่อสร้างทฤษฎี (Theory developing research) เกิดจากกฎเกณฑ์ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อสิ่งที่มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้อ้างอิง อธิบาย ทำงาน หรือควบคุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติ และทางพฤติกรรมของมนุษย์ไว้เป็นอย่างดีจึงต้องมีการทำวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีไว้มาก ๆ และ 3) เพื่อพิสูจน์ทฤษฎี (Theory testing research) เนื่องจากทฤษฎีต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาอาจเปลี่ยนแปลง ใช้ตามสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปตามกฎเกณฑ์ธรรมชาติที่เปลี่ยนไป จึงต้องมีการวิจัยเพื่อพิสูจน์ทฤษฎีต่าง ๆ ว่ายังคงเป็นจริงหรือไม่ หรือต้องเปลี่ยนทฤษฎีใหม่ตามสถานการณ์ในปัจจุบัน (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ. 2560) มีการจำแนกขอบเขตของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งการวิจัยกลุ่มวิชาสาขาทางสังคมศาสตร์ (Social Science) ได้จัดแบ่งตามองค์การ องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จำแนกได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ ดังนี้ 1) มนุษยศาสตร์ ได้แก่ วิชาโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนศาสตร์ อักษรศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน 2) การศึกษา ได้แก่ วิชาทางการศึกษา พลศึกษา และอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน 3) วาทศิลป์ ได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การวาดภาพ วาทศิลป์การละคร และวิชาอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน 4) สังคมศาสตร์ ได้แก่ วิชาการธนาคาร พาณิชยศาสตร์และการบัญชี การบริหารธุรกิจ รัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วารสารศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา สถิติ และวิชาอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน และ 5) นิติศาสตร์ ได้แก่ วิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ

อนึ่ง สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2560) และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (2564) มีการแบ่งสาขาการวิจัยโดยจำแนกสาขาตาม Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD) ซึ่งทางสาขาสังคมศาสตร์ถูกจัดตามประเภทการให้ทุนของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2560) มีรายละเอียดดังนี้ สาขาการวิจัยสังคมศาสตร์ (Social Sciences) ประกอบด้วยสาขาการวิจัยย่อย ได้แก่ 1) จิตวิทยา รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์-เครื่องจักร จิตวิทยาเฉพาะด้าน-รวมถึงการบำบัดเพื่อการเรียนรู้ การพูด การได้ยินการมองเห็นและความพิการทางกายภาพและจิตอื่น ๆ 2) เศรษฐศาสตร์ เศรษฐมิติ ศาสตร์ที่ว่าด้วยเศรษฐกิจแรงงานสัมพันธ์ ธุรกิจและการจัดการ และที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ 3) เศรษฐศาสตร์ เศรษฐมิติ ศาสตร์ที่ว่าด้วยเศรษฐกิจแรงงานสัมพันธ์ ธุรกิจและการจัดการ และที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ 4) สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา สังคมและวัฒนธรรม และชาติพันธุ์วิทยาประชากรศาสตร์ หัวข้อทางด้านสังคม (การศึกษาเกี่ยวกับสตรีและเพศ หัวข้อด้านสังคม การศึกษาเกี่ยวกับครอบครัว) 5) นิติศาสตร์ ศาสตร์ที่ว่าด้วยกฎหมาย อาชญวิทยา ทนพิทยาและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 6) รัฐศาสตร์ ศาสตร์ที่ว่าด้วยการปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ทฤษฎีองค์กรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 7) ภูมิศาสตร์ทางสังคมและเศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์ทางสังคมวัฒนธรรม และทางเศรษฐกิจ การวางผังเมืองและชนบท และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 8) นิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน วารสารศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ (เฉพาะทางสังคม) การสื่อสารอื่น ๆ วิชาการทางสังคมศาสตร์อื่น ๆ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และ 9) สังคมศาสตร์อื่นๆ กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น สหสาขาวิชาการระเบียบวิธีและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาในกลุ่มนี้

จากที่กล่าวนั้นนับพบว่าในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ทุกสาขาเกี่ยวข้องกับคน กอปรกับมีความยากในการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมของคนทั้งด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติทำให้มีผลต่อความเที่ยงตรง (Validity) หรือความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

ความเที่ยงตรงของการวิจัย

ในการทำการวิจัยผู้วิจัยต้องพยายามทำให้ผลการวิจัยมีความถูกต้อง เที่ยงตรงให้มากที่สุดเพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือที่ผู้ใช้งานวิจัยจะได้นำผลงานวิจัยไปใช้ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ประเด็นของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัย

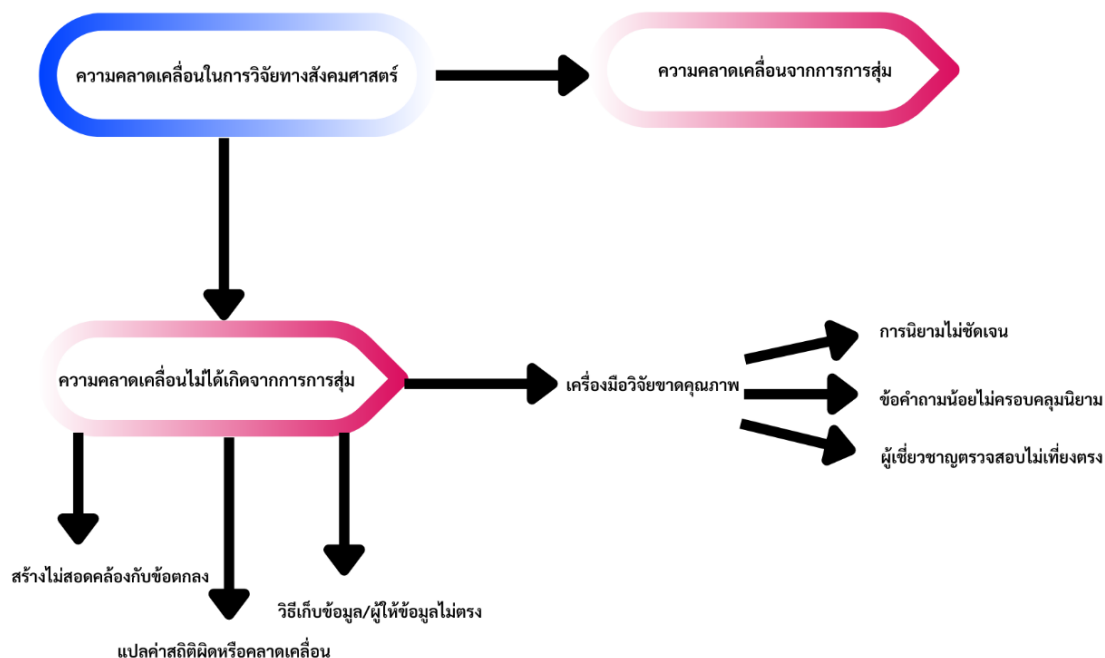
และกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคลื่อนจากการวัด (บุญใจ ศรีสถิตนรากร. 2550) ซึ่ง กิตติพงษ์ พิพิธกุล (2561) กล่าวว่า ความตรงของเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามนั้นสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามที่ต้องการหรือวัดได้ตามที่ต้องการจะวัด หรือสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่มีใช้ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างหนึ่งแล้วได้สิ่งอื่นมาแทน และลักษณะของเครื่องมือวิจัยที่ดีต้องมีความเที่ยงตรง หมายถึงวัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด เช่น ตาชั่งก็เที่ยงตรงในการวัดน้ำหนักแต่จะให้วัดส่วนสูงคงไม่ได้ นักวิชาการได้กำหนดความเที่ยงตรงไว้ 3 ประการ (Kerlinger, Fred. N., & Lee, H. B. 2000) ได้แก่ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง และความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์

หนึ่งในบทความนี้ขอกล่าวถึงความเที่ยงตรงใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ความเที่ยงตรงภายใน และความเที่ยงตรงภายนอก (ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. 2547) มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเที่ยงตรงภายใน (Internal Validity) ความเที่ยงตรงภายใน หมายถึงงานวิจัยที่ไม่มีตัวแปรเกินหรือตัวแปรแทรกซ้อน โดยผู้วิจัยต้องกำจัดตัวแปรเกิน เช่น ตัวแปร อายุ เพศ ระดับสติปัญญา ความถนัด เชื้อชาติ ด้วยวิธีการออกแบบการวิจัยที่ดี หรือความผิดพลาดจากวิธีทดลอง เช่น ความผิดพลาดจากวิธีดำเนินการ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง และแหล่งภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม เช่น มีเสียงรบกวน หรือมีตัวแปรสอดแทรกด้วยโดยไม่ทราบมาก่อน วิธีที่ทำการวิจัยให้มีความคลื่อนน้อยคือมี การออกแบบการวิจัยที่ดี ประกอบด้วย ออกแบบการสุ่มตัวอย่าง ออกแบบการสร้างเครื่องมือ ออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้สถิติวิจัย เพื่อให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องเป็นผลการวิจัยที่มีคุณค่า

2. ความเที่ยงตรงภายนอก (External Validity) ความเที่ยงตรงภายนอก หมายถึง ลักษณะของการวิจัยที่สามารถนำผลการวิจัยสรุปอ้างอิงไปสู่กลุ่มอื่นได้ ผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไปสู่ประชากรได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และน่าเชื่อถือ ความเที่ยงตรงภายนอกเป็นคุณลักษณะที่สามารถขยายผล และสรุปผลการทดลองให้ครอบคลุมประชากรในกลุ่มที่ใหญ่กว่าได้ ความเที่ยงตรงชนิดนี้ขึ้นอยู่กับสรุปผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้เพื่อตอบคำถามวิจัยได้ถูกต้องชัดเจนเพียงพอ เพราะถ้าผลการวิจัยถูกต้องชัดเจนแล้ว จะทำให้ผลการวิจัยนั้นมีความน่าเชื่อถือและทำให้ใช้อ้างอิงได้

การวิเคราะห์ความคลาดเคลื่อนในการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ภาพที่ 1 ผังมโนทัศน์แสดงความคลาดเคลื่อนในการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิจัยทางสังคมศาสตร์เปรียบการวิจัยทางวิทยาศาสตร์หลายด้านที่เด่นชัด คือ การวิจัยวิทยาศาสตร์เน้นการศึกษาทางกายภาพ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงค่อนข้างมีมาตรฐาน มีความแม่นยำสูง การควบคุมคุณภาพและลักษณะการทดลองสามารถควบคุมได้ดีกว่าการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่ไม่สามารถควบคุมจากกลุ่มทดลองที่เป็นมนุษย์ได้อย่างเหมาะสม เครื่องมือการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มีความแม่นยำสูงกว่าเพราะการวิจัยทางสังคมศาสตร์ใช้เครื่องมือวิจัยที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ทุกครั้งและตรวจสอบคุณภาพทุกครั้งที่ยังสร้างขึ้น และถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหรือกลุ่มตัวอย่างก็จะทำให้งานวิจัยมีความคลาดเคลื่อนและส่งผลกระทบต่อทั้งความเที่ยงตรงทั้งภายในและความเที่ยงตรงภายนอก (ปัญญารัตนาวิทย์, 2547) โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

แนวทางขจัดความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากผู้เชี่ยวชาญ

เนื่องจากเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เช่น คู่มือ สื่อ รูปแบบลักษณะ แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ เครื่องมือทุกชนิดจะต้องมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยตรวจสอบคุณภาพด้วยผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นบุคคลที่สำคัญในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert) คือ บุคคลที่มีความรู้จริง รู้แบบลุ่มลึก มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่ผู้วิจัยกำลังดำเนินการวิจัยอยู่ การใช้ผู้เชี่ยวชาญในการวิพากษ์ประเมินและคัดสรรผลงานวิจัยหรือเครื่องมือการวิจัย

2. ข้อผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นได้จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งความผิดพลาดจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น

2.1 ผู้เชี่ยวชาญไม่มีความเชี่ยวชาญจริง ไม่มีความรู้หรือเข้าใจในประเด็นที่ตรวจสอบและประเมินอาจเป็นเพราะการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญไม่ตรงสาขาที่วิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญห่างเหินจากสิ่งที่วิจัยเพราะได้ทำงานนั้นไว้นาน แล้วทำให้ลืมเรื่อง

2.2 ผู้เชี่ยวชาญมีอคติต่อสิ่งที่ประเมินหรืออคติต่อผู้วิจัย

2.3 ผู้เชี่ยวชาญไม่เข้าใจในสิ่งที่ประเมินอาจเป็นเพราะเอกสารชี้แจงไม่ชัดเจนทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนและผลการประเมินมีความคลาดเคลื่อน

2.4 ผู้วิจัยมีการึกมาเกินไปไม่มีเวลาเพียงพอจึงประเมินด้วยความรีบร้อน อ่านเอกสารแบบไม่ครบถ้วนไม่อ่านรายละเอียด

2.5 ผู้วิจัยมีความสนิทคุ้นเคยกับผู้วิจัยและมีความเกรงใจผู้วิจัยในการที่จะประเมินในทางต่ำและต้องการช่วยเหลือผู้วิจัยให้งานเสร็จทันกำหนดเวลาจึงไม่เสนอให้ปรับแก้มากทำให้งานขาดคุณภาพเพราะไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาด

ทั้งนี้การควบคุมหรือขจัดความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยควรเลือกผู้เชี่ยวชาญที่จบการศึกษาตรงสาขาที่ทำวิจัยหรือเป็นผู้มีประสบการณ์จริงเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย และเขียนคำชี้แจงให้ชัดเจนว่าต้องการให้ตรวจสอบเรื่องใด พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน เช่น ชื่อเรื่อง ตัวแปร นิยามศัพท์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบได้ตรงรวมถึงแจ้งผู้เชี่ยวชาญว่าต้องการผลงานที่มีคุณภาพและมีช่วงเวลาปรับปรุงแก้ไข (มีนมาส พรานป่า, รัชนิ พลพิบูลย์, และภัสกร เลาสวัสดิกุล, 2563)

แนวทางการลดความคลาดเคลื่อนจากผู้เชี่ยวชาญ

การคัดเลือกผู้เชียวชาญนั้นควรสืบเสาะแสวงหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงกับสิ่งที่ให้ประเมินและตรวจสอบ อาจไม่ใช่คนที่สนิทคุ้นเคยโดยการประสานงานหรือติดต่อหาตามและทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ข้อพึงพิจารณาหากผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญที่มีตำแหน่งทางวิชาการสูง เช่น มีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ ซึ่งทำให้งานวิจัยความน่าเชื่อถือสูงและเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของวารสารหรือการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งงานวิจัยระดับปริญญาเอกหรือผลงานที่ใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์หรือตำแหน่งเชี่ยวชาญจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อความเที่ยงตรงสูงขึ้น แต่จะพบปัญหาคือผู้เชี่ยวชาญจะมีเวลาค่อนข้างจำกัดในการตรวจสอบเครื่องมือ เนื่องด้วยภาระงานที่ท่านมีอยู่มีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงต้องใช้ปฎิยาภา คือกล่าวคำสุภาพเพราะ ในการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ การสื่อสารที่มีความชัดเจน และมีรายละเอียดที่พร้อมต่อการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ เช่น การส่งโครงร่างวิจัย

หรือบทสรุปสาระสำคัญ เช่น ชื่องานวิจัย วัตถุประสงค์ ตัวแปร นิยามตัวแปร และรายการอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อประกอบการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อนึ่ง IOC คือ ค่าความตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา โดยปกติแล้วจะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม (นิรัช สุตสังข์, 2559) และการตรวจสอบนั้นสามารถทำได้ในกรณีที่ 1) เริ่มสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาว่าเนื้อหาถูกต้องตามทฤษฎีหรือไม่ และข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ และ 2) ตรวจสอบภายหลังสร้างแบบสอบถามเสร็จ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมเนื้อหา มีความสอดคล้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา จุดมุ่งหมายและน้ำหนัก (อนิวัช แก้วจางค์, 2564)

ความคลาดเคลื่อนจากการบริหารจัดการการเก็บรวบรวมข้อมูล

ความคลาดเคลื่อนจากการบริหารจัดการการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การส่งเอกสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อีเมล หรือแอปพลิเคชันไลน์ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะสร้างความสะดวกสำหรับผู้วิจัยแต่สร้างความยากและค่อนข้างลำบากใจในการอ่าน เขียน และประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เชี่ยวชาญต้องพิมพ์เอกสารมาออกมาอ่านทำให้ยุ่งยาก กรณีผู้เชี่ยวชาญไม่มีเครื่องพิมพ์เอกสาร และการส่งเอกสารโดยใช้ทางไปรษณีย์หรือทางขนส่งพัสดุเอกชน อาจมีปัญหาการส่งข้อมูลกลับคืนแก่ผู้วิจัย ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะใส่ซองติดแสตมป์และจำหน่ายซองแล้วให้เรียบร้อยแต่ผู้เชี่ยวชาญจำเป็นต้องไปหาที่ทำการไปรษณีย์หรือขนส่งพัสดุเอกชนเพื่อทำการส่งคืนผู้วิจัย อาจสร้างความยุ่งยากแก่ผู้เชี่ยวชาญทำให้ส่งข้อมูลกลับล่าช้าและอาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความเครียดการตรวจประเมินเครื่องมือและประเมินแบบไม่เต็มใจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินได้เช่นกัน

แนวทางการลดความคลาดเคลื่อนจากเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ

การส่งเอกสารให้ผู้เชี่ยวชาญไม่ควรถ่วงหรือไม่มีรายละเอียดเพียงพอในการพิจารณาตรวจสอบ เช่น ส่งเอกสารเฉพาะแบบประเมินเท่านั้น แต่ขาดรายละเอียดของตัวแปร คำนิยาม นิยามเชิงปฏิบัติการ และเอกสาร สื่อ รูปแบบหรือคู่มือที่ต้องพิจารณาประกอบ ทำให้การประเมินไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องจัดทำเอกสารให้ครบถ้วน และมีการประสานกับผู้เชี่ยวชาญให้แน่นอนว่าผู้เชี่ยวชาญสะดวกและพร้อมให้จัดส่งเอกสารและรับเอกสารช่องทางใด เช่น ผู้เชี่ยวชาญบางท่านสะดวกที่จะรับและส่งคืนเอกสารทางไปรษณีย์บางท่านสะดวกรับส่งทางอีเมลหรือแอปพลิเคชันไลน์ หรือบางท่านสะดวกให้ไปรับส่งด้วยตัวเองในสถานที่ทำงานของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงต้องปรับเปลี่ยนตามความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญมิใช่ยึดความสะดวกของผู้วิจัยเป็นหลัก

ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่ใช้รูปแบบการวิจัยสำรวจที่ประชากรซึ่งใช้ตัวอย่างจำนวนมาก การได้มาซึ่งตัวแทนประชากรที่ดี การสุ่มอย่างเป็นตัวแทน งานวิจัยที่ไม่ใช้การสุ่มจะไม่สามารถใช้สถิติอนุมานในการวิเคราะห์เพื่อตอบสนองมาตรฐาน เพราะละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นการใช้สถิติ เช่น การวิจัยที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้โปรแกรม GOOGLE FORM ซึ่งช่วยให้การเก็บข้อมูลรวดเร็วและประหยัด ถ้าวัตถุประสงค์ต้องการบรรยายวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายธรรมดาที่ไม่ผิด แต่ถ้านำข้อมูลมาใช้ตอบสนองมาตรฐานโดยใช้สถิติอนุมาน เช่น สถิติ t-test F-test อาจเป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติในข้อที่มีการสุ่มตัวอย่าง เพราะการใช้ GOOGLE FORM แล้วให้ผู้ตอบส่งลิงก์ต่อ ๆ กันโดยไม่มีขอบเขตจำกัด จึงถือว่าไม่ได้เป็นการสุ่มจริง ๆ ถ้าใช้สถิติอนุมานจะเกิดความคลาดเคลื่อนภายในและส่งผลกระทบต่อความคลาดเคลื่อนภายนอกด้วยเพราะผลการวิจัยไม่สามารถไปอ้างอิงถึงประชากรกลุ่มใหญ่ได้ เช่นเดียวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ครูทดลองสอนกับนักเรียนห้องเดียวที่สอนอยู่ประจำแล้วมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการทดลองสอนแล้วใช้สถิติอนุมาน t-test จากตัวอย่างทั้งสองตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหรือทดลองกับตัวอย่างที่ไม่ได้สุ่มแล้วใช้สถิติอนุมาน เป็นการใช้สถิติไม่เหมาะสมส่งผลกระทบต่อความคลาดเคลื่อนภายในและความคลาดเคลื่อนภายนอกทำให้นักวิจัยขาดความเที่ยงตรง โดยมีแนวทางการลดความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการสุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ ด้วยข้อจำกัดการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยอาจหลีกเลี่ยงการใช้สถิติอนุมานโดยใช้สถิติบรรยายแทนหรือการใช้สถิติขั้นพารามेटริกแทน เช่น ใช้สถิติไคสแควร์ หรือใช้สถิติตัวอื่นที่สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่ง

เกียรติสุดา ศรีสุข (2552) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีบทบาทอย่างมากในการวิจัย การเลือกใช้เครื่องมือจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดียิ่งจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นระบบจะทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้

สรุป

การวิจัยทางสังคมศาสตร์มีโอกาสเกิดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ยกตัวอย่างเช่น การเลือกตัวอย่างที่ไม่เป็นตัวแทนที่ดีหรือไม่ใช้วิธีการสุ่มจะส่งผลกระทบต่อความเที่ยงตรงภายนอกและความคลาดเคลื่อนที่ไม่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เครื่องมือวิจัยขาดคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่เหมาะสม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติไม่เหมาะสมกับข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติที่ส่งผลกระทบต่อความเที่ยงตรงภายใน แนวทางการจัดการความคลาดเคลื่อนเพื่อเพิ่มความเที่ยงตรง ได้แก่ การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ชัดเจน ทั้งมีการระบุตัวแปร นิยามตัวแปร และนิยามศัพท์ รวมถึงการแนบเอกสารต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาเนื้อหา การสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญ ควรสอบถามให้ชัดเจนว่าผู้เชี่ยวชาญมีความพร้อมและความสะดวกในการประเมินวิธีใด ให้ส่งเอกสารโดยไปส่งด้วยตัวเอง หรือ ส่งแนบไฟล์ผ่านอีเมลได้ แล้งจึงส่งกลับทางไปรษณีย์หรือสแกนส่งผ่านไลน์ ต้องมีทางเลือกหลายช่องทางให้ผู้เชี่ยวชาญสะดวกมากที่สุด มิเช่นนั้นที่ตัวผู้วิจัยสะดวกเป็นหลัก รวมถึงการเลือกใช้สถิติต้องให้มีความเหมาะสมกับลักษณะข้อมูลและวิธีการได้มาของข้อมูลเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ พิพิธกุล. (2561). คุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม: Validity กับ Reliability ในการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 8(2), 104 - 110.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). ระเบียบวิธีวิจัย. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช้าง.
- นิรัช สุดสังข์. (2559). ระเบียบวิธีวิจัยทางการออกแบบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- บุญใจ ศรีสถิตยารากร. (2550). ระเบียบวิธีวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ยูเอเอ็นดีไออินเตอร์มีเดีย.
- ปัญญา อีระวิทยเลิศ. (2547). การพัฒนาเครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- _____. (2560). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- มีนมาส พรานป่า, รัชนิ พลพิบูลย์, และภัสกร เลาสวัสดิ์กุล. (2563). ความคลาดเคลื่อนในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่เกิดจากผู้เชี่ยวชาญ. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 13(3), 295 - 308.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2560). คู่มือการกรอกแบบสอบถาม. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2565, จาก <https://www3.rdi.ku.ac.th/wp-content/uploads/2018/09สาขาวิจัย-OECD.pdf>
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2564). คู่มือนักวิจัยในการขอรับทุนวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2564). แนวคิดเกี่ยวกับการวัด ปัจจัยที่มีผลต่อความคลาดเคลื่อนจากการวัดการตรวจสอบคุณภาพ ความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย (เน้นเครื่องมือวัดเชิงปริมาณ). เอกสารประกอบการบรรยายโครงการฝึกอบรมนักวิจัยรุ่นใหม่ “ลูกไก่” มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีรุ่นที่ 8, วันที่ 6-10 กันยายน 2564, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- Kerlinger, Fred. N., & Lee, H. B. (2000). *Foundations of Behavioral Research*. (4th ed.). Singapore: Thomson Learning.

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ที่มีผลต่อความสามารถในการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
The Effects of Active Learning Management with Think – Pair - Share on
Mathematical Reasoning Ability and Achievement
of Mathayomsuksa 3 Students

พรปวีณ์ จันทรธรรม¹, พรรณทิพา ตันตินัย², เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร³
Pronpawee Chanthum¹, Pantipa Tantinai², Vetcharit Angganapattarakajorn³
Corresponding Author E-mail: pan3635@gmail.com

Received: 2022-03-21; Revised: 2022-03-28; Accepted: 2022-05-17

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนศรีราชา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และ 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1) ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, เทคนิค Think – Pair – Share, ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

¹ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ (สาขาการสอนคณิตศาสตร์), มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Student in Master of Education degree, Faculty of Education, Burapha University

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² Advisor, Faculty of Education, Burapha University

³ อาจารย์ที่ปรึกษารอง, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ Co - Advisor, Faculty of Education, Burapha University

Abstract

The purposes of this research were; to compare mathematical reasoning ability and mathematical achievement of Mathayomsuksa 3 students after using active learning management with think – pair – share technique with a 70 percent criterion. The sample group was 40 Mathayomsuksa 3/2 students at Sriracha school in the 2020 academic year who were selected by a cluster random sampling. The instruments of this research consisted of seven lesson plans, a mathematical reasoning ability test with the reliability of 0.90, and a mathematical achievement test with the reliability of 0.89. The statistics for analyzing the data were means, standard deviation and t-test for one sample. The research results were that:

- 1) mathematical reasoning ability of the sample group after using active learning management with think – pair – share technique was higher than the 70 percent criterion at .05 level of significance, and
- 2) the mathematical achievement of similarity after using with active learning management with think – pair – share technique was higher than the 70 percent criterion at .05 level of significance.

Keywords: Active Learning Management, Think – Pair – Share Technique, Mathematical Reasoning Ability, Mathematical Achievement

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2560: 10)

จากโครงการทดสอบ PISA 2018 พบว่า คะแนนเฉลี่ยคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยคือ 419 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยคณิตศาสตร์ระดับนานาชาติ (OECD) ที่มีคะแนนมาตรฐานที่ 489 คะแนน (สสวท. 2561: 177) และจากผลการประเมินของ TIMSS 2015 พบว่า นักเรียนไทยทำคะแนนสอบวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย 431 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่ากลางของการประเมินที่กำหนดไว้ที่ 500 คะแนน ประกอบกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาดขั้นพื้นฐาน (O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 - 2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์มีค่าเท่ากับ 31.28 คะแนน และ 28.29 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งปีการศึกษา 2562 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวยังคงต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 (สสวท. 2561: 6) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาดขั้นพื้นฐาน (O – NET) โรงเรียนศรีราชา พบว่า คะแนนเฉลี่ยในสาระที่ 3 เรขาคณิต ปีการศึกษา 2561 – 2562 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.98 คะแนน และ 31.04 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าสาระอื่น ๆ ประกอบกับมาตรฐาน ค 3.2 ใช้การนิภาพ (Visualization) ใช้เหตุผลเกี่ยวกับปริภูมิ (Spatial reasoning) และใช้แบบจำลองทางเรขาคณิต (Geometric model) ในการแก้ปัญหา ในปีการศึกษา 2561 - 2562 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.69 คะแนน และ 10.96 คะแนน ตามลำดับ นอกจากนี้ร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกในแต่ละข้อของสาระที่ 3 เรขาคณิต มาตรฐาน ค 3.2 ปีการศึกษา 2561 พบว่า เนื้อหาที่นักเรียนตอบถูกน้อยที่สุดคือ เรื่อง ความคล้าย ตอบถูกร้อยละ 11.49 รวมทั้งในปีการศึกษา 2562 พบว่า เนื้อหาที่นักเรียนตอบถูกน้อยที่สุดคือ เรื่อง ความคล้าย ตอบถูกร้อยละ 12 จึงทำให้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ต่ำลง ประกอบกับผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีราชา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ ไม่สามารถอธิบาย แสดงแนวคิดในสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำลง (เตือนใจ ตรีนตร. สัมภาษณ์: 11 กุมภาพันธ์ 2562)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังขาดทักษะในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง ความคล้าย ต่ำลง เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหา ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่า ครูยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายประกอบกับการยกตัวอย่างให้นักเรียนฟัง เน้นความจำเรื่องสูตร บทนิยาม และวิธีการหาคำตอบที่ถูกต้อง สิ่งนี้นักเรียนได้รับจึงเป็นเพียงความรู้ความจำเท่านั้น แต่ไม่ได้ฝึกกระบวนการคิด สอดคล้องกับ กิตติ พัฒนตระกูลสุข (2546: 54 –

58) กล่าวว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ยังคงยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการบรรยายมากเกินไป ขาดเทคนิคการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นค่อนข้างน้อย และผู้สอนมักจะเน้นการจำสูตร บทนิยาม รวมถึงวิธีการหาคำตอบที่ถูกต้อง นอกจากเนื้อหาคณิตศาสตร์ที่ทำความเข้าใจได้ยากอยู่แล้ว นักเรียนยังไม่ได้มีโอกาสในการสร้าง มโนทัศน์ด้วยตนเอง จึงคาดว่าน่าจะเป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีความเข้าใจในมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และไม่ได้รับการฝึก กระบวนการคิดต่าง ๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดอย่างสมเหตุสมผล การคิดอย่างเป็นระบบแบบแผน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนคณิตศาสตร์ได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องมีวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ประกอบกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบทใหม่ ๆ ในโลกแห่ง เทคโนโลยี บทบาทครูไม่ใช่ผู้สอน แต่คือผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช. 2555: 4) ซึ่งการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอน สามารถ เลือกใช้วิธีสอนได้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและบริบทที่เกี่ยวข้อง (ขมนาด เชื้อสุวรรณทวี. 2561: 14)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนมีส่วนร่วมใน การลงมือปฏิบัติ ได้คิดเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนกำลังปฏิบัติอยู่ นักเรียนมีโอกาสในการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน การสะท้อน หรือโต้ตอบความคิดเห็นและการคิดขั้นสูง สนับสนุนให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้เผชิญ ปัญหาเป็นกลุ่มย่อย มีการอภิปรายร่วมกันกับผู้อื่นในชั้นเรียน โดยนักเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ของตนเอง ที่จะไม่ใช่แค่การฟังเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการอ่าน การเขียน การอภิปรายร่วมอยู่ในการ เรียนรู้ ซึ่งครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าด้วยตนเอง เน้นการปฏิบัติที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้กิจกรรม และสื่อการสอนที่หลากหลายรูปแบบ รวมถึงการฝึกให้นักเรียนได้อภิปรายโต้แย้งซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการคิดขั้นสูง ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้รวมถึงพัฒนาทักษะการให้เหตุผล ทั้งนี้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้จะ เพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อมีการเฉลยคำตอบ ร่วมการวิเคราะห์ แสดงเหตุผลสนับสนุนคำตอบที่ถูกต้องและให้เหตุผลด้วยว่าเพราะ เหตุใดคำตอบอื่นจึงไม่ถูกต้อง อีกทั้งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังก่อประโยชน์ให้กับนักเรียนด้วยการเพิ่มแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ ลดการแข่งขัน การแยกตัวในชั้นเรียนของนักเรียน ทุกคนเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน และสามารถได้ข้อมูลย้อนกลับทันที (Bonwell, & Eicson. 1991: 2; Meyers, & Jones. 1993: 192; สุพรรณิ ชาญประเสริฐ. 2557: 3 - 5; บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2556: 84) โดยแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้มีโอกาสฟัง พูด อ่าน เขียน และ สะท้อนหรือโต้ตอบแนวคิด โดยครูจะสำคัญที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ คือ การใช้เทคนิคหรือการเรียนรู้ที่ หลากหลายกับนักเรียนอาจจะเป็นรายบุคคล จับคู่ หรือกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ ซึ่งเทคนิคที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีหลายเทคนิค ล้วนแล้วเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ เสริมสร้างแรงจูงใจและเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียน (Bonwell, & Eison. 1991: 33; จรรยา ดาสา. 2552: 73)

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเทคนิคต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า เทคนิค Think – Pair – Share เป็นเทคนิค ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นคู่ เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดหรือองค์ความรู้ที่ได้ ร่วมกันกับผู้อื่นภายในชั้นเรียน (Barragato. 2015: 2) ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเทคนิค Think – Pair – Share เข้ามาใช้ร่วมกับการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยเริ่มจากครู ตั้งคำถามที่เป็นการคิดขั้นสูงให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนคิดเพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง ถึงแม้ไม่มีนักเรียนคนใดตอบคำถามได้ ถูกต้อง แต่สิ่งที่สำคัญคือนักเรียนทุกคนจะมีเหตุผลในการตอบคำถามของตนเอง เมื่อจบขั้นการคิดแล้วนักเรียนเริ่มต้นทำงาน ร่วมกันเป็นคู่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและคำตอบที่ได้ร่วมกัน ทั้งนี้นักเรียนแต่ละคู่สามารถปรับเปลี่ยน คำตอบให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน และในขั้นสุดท้ายนักเรียนนำเสนอวิธีการ แนวคิดและคำตอบของตนเองกับผู้อื่นภายในชั้น เรียนหรือนำเสนอต่อหน้าชั้นเรียน ซึ่งในขั้นสุดท้ายนี้นักเรียนจะเข้าใจความรู้ในลักษณะเดียวกัน จากหลากหลายวิธีที่แตกต่าง กันไป ยิ่งไปกว่านั้นนักเรียนจะจดจำความรู้ที่ได้จากการตอบเป็นภาษาของตนเองมากกว่าจากตำราหรือผู้สอน ทั้งนี้จะเห็นว่าการ ใช้เทคนิค Think – Pair – Share ไม่ได้แค่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนเท่านั้นแต่ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีการคิดขั้น สูงอีกด้วย (Arends. 2009: 360; Cooper James L. Robinson. Pamela. 2000: 18)

จากการศึกษาสาเหตุและสภาพการจัดการเรียนการสอนตามที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ในการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

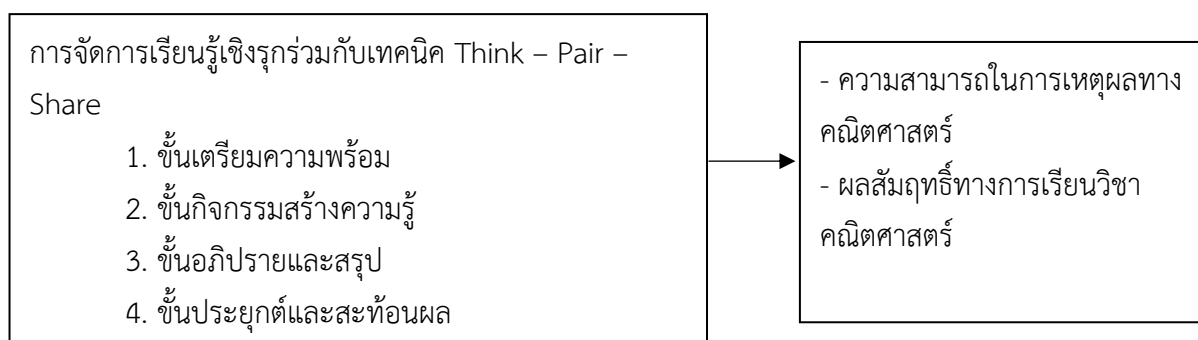
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share กับเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share กับเกณฑ์ร้อยละ 70

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวน 476 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยโรงเรียนจัดห้องเรียนแบบละความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share เรื่อง ความคล้าย จำนวน 7 แผน มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี $\bar{X} = 4.8$ และ $S.D. = 0.35$ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมความพร้อม ครูทบทวนความรู้เดิมให้เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ใหม่ จากนั้นแนะนำกิจกรรมใหม่ที่นักเรียนไม่เคย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ใหม่ที่จะเกิดขึ้น

1.2 ขั้นกิจกรรมสร้างความรู้ นักเรียนลงมือศึกษา ค้นคว้า และปฏิบัติกิจกรรมจากงานที่ได้รับมอบหมาย โดยครูเตรียมสถานการณ์ปัญหาหรือกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เริ่มจากให้นักเรียนแต่ละคนได้มีการคิด (Think) หาคำตอบด้วยตนเอง พร้อมแสดงแนวคิด หลังจากนั้นนักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบเสร็จแล้ว ให้นักเรียนจับคู่กัน (Pair) เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แสดงแนวคิด อธิบายเหตุผลที่ได้มาและตรวจสอบความถูกต้องร่วมกัน จนสามารถสร้างข้อสันนิษฐาน แนวคิดหรือองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

1.3 ขั้นอภิปรายและสรุป นักเรียนร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ (Share) แนวคิด และแสดงเหตุผลในการสรุปคำตอบที่ได้กับผู้อื่นในชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้ให้เข้าใจตรงกัน

1.4 ขั้นประยุกต์และสะท้อนผล นักเรียนนำความรู้หรือข้อสรุปที่ได้มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่โดยนักเรียนมีการคิด หาคำตอบด้วยตนเอง (Think) และมีการประเมินผลที่ได้จากการเรียนรู้ พร้อมแสดงความคิดเห็นจากการเรียนรู้ที่ได้รับเพื่อนำไปปรับใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย เป็นแบบอัตนัย จำนวน 7 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า พบว่า ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบมีค่าระหว่าง 0.8 – 1.0 จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/11 โรงเรียนศรีราชา อำเภอ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 39 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P_D) และ ค่าอำนาจจำแนก (D) พบว่า มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.46 – 0.74 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.52 – 0.83 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า พบว่า ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบมีค่าระหว่าง 0.5 – 1.0 จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/11 โรงเรียนศรีราชา อำเภอ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 39 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P_D) และ ค่าอำนาจจำแนก (D) พบว่า มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.49 – 0.77 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 – 0.63 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีขั้นตอนดังนี้

1. ชี้แจงจุดประสงค์และบทบาทหน้าที่ของผู้เรียน เพื่อความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 13 คาบ
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย

4. ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อประเมินผลที่ได้จากการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบมาทำการวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
 - 1.1 เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair –Share กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบ t-test for one sample
 - 1.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair –Share กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้ การทดสอบ t-test for one sample

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกตามเกณฑ์การประเมินความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วเขียนนำเสนอให้อยู่ในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย

ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติ t-test for one sample โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าสถิติทดสอบของความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

การทดสอบ	<i>n</i>	คะแนนเต็ม	μ (ร้อยละ 70)	$\bar{x}$	<i>S</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์	40	28	19.6	21.08	3.53	2.64*	0.006

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 28 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.29 ซึ่งเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติ t-test for one sample โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าสถิติทดสอบของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

การทดสอบ	<i>n</i>	คะแนนเต็ม	μ (ร้อยละ 70)	$\bar{x}$	<i>S</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์	40	20	14	15.03	2.60	2.50*	0.0085

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 จะพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจาได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.03 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.15 ซึ่งเมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน และอภิปรายแนวคิดเพื่อนำสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่และการสะท้อนความคิดเห็นที่ได้จากกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นกิจกรรมสร้างความรู้ 3) ขั้นอภิปรายและสรุป และ 4) ขั้นประยุกต์และสะท้อนผล พบว่าในขั้นกิจกรรมสร้างความรู้ เป็นการให้นักเรียนลงมือศึกษา ค้นคว้า และปฏิบัติกิจกรรมจากงานที่ได้รับมอบหมาย เริ่มจากให้นักเรียนแต่ละคนได้มีการคิด (Think) หาคำตอบด้วยตนเอง พร้อมแสดงแนวคิดหลังจากที่นักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบเสร็จแล้ว ให้นักเรียนจับคู่กัน (Pair) เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แสดงแนวคิด อธิบายเหตุผลที่ได้มาและตรวจสอบความถูกต้องร่วมกัน จนสามารถสร้างข้อสันนิษฐาน แนวคิดหรือองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมสร้างความรู้ เป็นกิจกรรมที่เน้นการตั้งประเด็นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและคิดด้วยตนเอง สามารถสะท้อนความคิดหรือบอกความคิดเห็นของตนเองให้คนอื่นได้รับรู้และสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างกันอย่างลึกซึ้งจนเกิดความเข้าใจ ชัดเจน ได้ข้อสรุปหรือองค์ความรู้ใหม่ หรือมีการปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองให้มีความสมเหตุสมผลมากขึ้น เมื่อสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน พบว่า นักเรียนมีการสังเกต เปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูล จากตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง จนสามารถตอบคำถาม และเขียนข้อสันนิษฐานพร้อมอธิบายเหตุผลโดยใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์มาประกอบคำตอบได้ จากนั้นนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดกับคู่ของตนเอง แล้วร่วมกันตรวจสอบคำตอบและข้อสันนิษฐานที่ได้ให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น จากการทำกิจกรรมของนักเรียนจะเห็นว่าช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอธิบายความคิดและการให้เหตุผลของตนเอง สามารถวิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจโดยนำความรู้ทางคณิตศาสตร์มาใช้ประกอบได้อย่างเหมาะสม และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดของตนเองกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร แม้นสงวน (2556: 176 - 179) กล่าวว่า ในการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ควรเริ่มส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการคิด การวิเคราะห์และการสรุป แนวคิดอย่างสมเหตุสมผลภายใต้บรรยากาศที่สนับสนุนให้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดและแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยใช้กิจกรรมที่เน้นให้เกิดการฝึกคิดและการให้เหตุผลควบคู่กันไปตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ส่วนในขั้นอภิปรายและสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ (Share) แนวคิด หลักการร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้ขัดเกลาความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ ทศนคติ และแนวคิดของตนเองร่วมกับผู้อื่น แล้วร่วมกันสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน เมื่อสังเกตสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน พบว่า หลังจากนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ แสดงเหตุผลของตนเองในการได้มาซึ่งคำตอบร่วมกันภายในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจและสามารถสรุปความรู้ที่ได้เป็นองค์ความรู้ที่ได้ให้เข้าใจตรงกันได้อย่างสมเหตุสมผล และขั้นประยุกต์และสะท้อนผล นักเรียนนำความรู้หรือข้อสรุปที่ได้มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่โดยนักเรียนมีการคิด หาคำตอบด้วยตนเอง (Think) และมีการประเมินผลที่ได้จากการเรียนรู้ พร้อมแสดงความคิดเห็นจากการเรียนรู้ที่ได้รับเพื่อนำไปปรับใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป เมื่อสังเกตสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน พบว่า นักเรียนสามารถหาคำตอบ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบได้ถูกต้องและสมเหตุสมผลด้วยตนเอง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือศึกษา ค้นคว้า ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้กระบวนการคิด โดยเฉพาะกระบวนการคิดขั้นสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ รวมถึงมีการสะท้อนผลและสร้างแนวคิดใหม่เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการพัฒนากระบวนการคิดที่ประกอบไปด้วยการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และประเมินค่า ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา ดาสา (2552: 72) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนเชิงรุก เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่จากการได้คิด ได้ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังมีประสิทธิภาพในการพัฒนากระบวนการรับรู้ในลำดับที่สูงขึ้น เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และคิดสังเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคนิค Think – Pair – Share มาใช้

ในการจัดกิจกรรมร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนให้ดีขึ้น เทคนิค Think – Pair – Share นี้ เริ่มจากครูตั้งคำถามให้นักเรียนในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนคิดเพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง เมื่อจบการขึ้นการคิดแล้วนักเรียนเริ่มต้นทำงานร่วมกันเป็นคู่ โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคำตอบที่ได้ นักเรียนแต่ละคู่สามารถปรับเปลี่ยนคำตอบให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน และในขั้นสุดท้ายนักเรียนนำเสนอวิธีการของตนเองกับเพื่อนหรือนำเสนอหน้าชั้นเรียน จะเห็นว่า เทคนิค Think – Pair – Share นี้ยังช่วยให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น จากประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจของตนเองไปแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นได้ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะการคิดให้มีระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ในชั้นกิจกรรมสร้างความรู้ ครูควรเตรียมคำถามที่ส่งเสริมการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และกำหนดเวลาที่มากพอเพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

1.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ในชั้นกิจกรรมสร้างความรู้ ครูควรให้นักเรียนมีการจับคู่ร่วมกันระหว่างนักเรียนกลุ่มอ่อนและนักเรียนกลุ่มเก่ง เพื่อที่นักเรียนกลุ่มเก่งจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มอ่อนในไม่มีความสนใจและเข้าใจในบทเรียนนี้

1.3 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ในชั้นประยุกต์และสะท้อนผล ครูควรเลือกโจทย์ปัญหาให้เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้และมีความสมเหตุสมผล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ไปปรับใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการแก้ปัญหาหรือการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิค Think – Pair – Share ในเนื้อหาคณิตศาสตร์อื่น ๆ เช่น เส้นขนาน ทฤษฎีบทพีทาโกรัส และวงกลม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ พัฒนตระกูลสุข. (2546). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์มัธยมศึกษาของประเทศไทยล้มเหลวจริงหรือ. วารสารคณิตศาสตร์, 46(530-532), 54 - 58.
- จรรยา ดาสา. (2552). 15 เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (15 techniques in Active learning). นิตยสาร สสวท., 38(163): 72 – 76.
- ชนนาค เชื้อสุวรรณทวี. (2561). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดือนใจ ตรีเนตร. (2562, 11 กุมภาพันธ์). ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. สัมภาษณ์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. (Theories and Development of instructional Model. กรุงเทพฯ: เอส.พรินต์ไทย แพคตอรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- ศศิธร แม้นสงวน. (2556). พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2561). ผลการประเมิน PISA 2015 วิทยาศาสตร์ การอ่านและคณิตศาสตร์ความเป็นเลิศและความเท่าเทียมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัคเซสพับลิเคชั่น.
- สุพรรณิ ชาญประเสริฐ. (2557). Active learning: การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. นิตยสาร สสวท, 42(188), 3 - 6.
- Arends, Richard I. (2009). Learning to teach. (8th ed.). Boston: McGraw Hill Higher Education.

- Barragato, A. (2015). **Think/Pair/Share and Variations, An Effective Implementation Guide for Active Learning and Assessment.** U.S.A: Michigan University.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). **Active learning: Creating excitement in the classroom.** ASHE-ERIC higher education report no.1. Washington, D.C.: The George Washington University, School of Education and Human Development.
- Cooper James L., Robinson, Pamela. (2000). **Getting Started: Informal Small-Group Strategies in Large Classes.** NEW DIRECTIONS FOR TEACHING AND LEARNING, no.81, Spring 2000 © Jossey-Bass Publishers.
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). **Promoting active learning: Strategies for the college classroom.** San Francisco: Jossey-Bass Publisher.

องค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่ม
โรงเรียนสมสนุกนาตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
Services Quality Components Affected Behavioral Intentions of Personnels
in Somsanook Nadong School Group under Buengkan Primary Educational
Service Area Office

ธารินี กิตติกาญจนโสภณ¹, อาริยา ภูวศิรีวิวัฒน์², เบญจภรณ์ รัญระนา³
Tarinee Kittikanjanasophon¹, Ariya Phuwakerewiwat², Benjaporn Ranrana³
Corresponding Author E-mail: Tarinee2004@outlook.co.th

Received: 2022-03-03; Revised: 2022-05-23; Accepted: 2022-06-04

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการบริการในกลุ่มโรงเรียน สมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) ศึกษาเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 286 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบคุณภาพการบริการในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) เจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบคุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียน สมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรส่งผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนสภาพแวดล้อมการทำงานส่งผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมด้านความจงรักภักดีและสายใยความผูกพันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: องค์ประกอบ, คุณภาพการบริการ, เจตนาพฤติกรรม

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Lecturers of Educational Administration, Bangkokthonburi University

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Lecturers of Educational Administration, Bangkokthonburi University

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Lecturers of Educational Administration, Bangkokthonburi University

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the services quality components in Somsanook Nadong School Group under BuengKan Primary Educational Service Area Office 2) to study the behavioral intentions of personnels in Somsanook Nadong School Group and 3) to study the relationship of the services quality components affected the behavioral intentions of personnels in Somsanook Nadong School Group. The sample were 286 personnels in Somsanook Nadong School Group under BuengKan Primary Educational Service Area Office consisted of 286 people using a simple random sampling method. The research tools were the service quality component questionnaire that affects the personnel's behavioral intentions. Data were analyzed by percentage, mean and standard deviation. The results of the research were found that;

1) the services quality components in Somsanook Nadong School Group under BuengKan Primary Educational Service Area Office. In overall and each aspect were at the highest level, 2) the behavioral intentions of personnels in Somsanook Nadong School Group under BuengKan Primary Educational Service Area Office, in overall and each aspect were at the highest level and 3) the relationship of the services quality components affected the behavioral intentions of personnels in Somsanook Nadong School Group under BuengKan Primary Educational Service Area Offices were as follows: the efficiency of personnel interactions had a significant positive affected on the quality of service at the .05 level. The operating environment had a positive affected on service quality at .01 level. Service quality had a significant positive affected on the behavioral intentions, loyalty and bonds at .05 level.

Keywords: Components, Service Quality, Behavioral Intentions

บทนำ

การจัดศึกษาในปัจจุบันได้เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งเสริมและผลักดันให้ กระบวนการทำงานในทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบมุ่งไปในทิศทางที่ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูป การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอีกทั้งเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญคือคุณภาพของนักศึกษาและบัณฑิต ดังนั้นกระแสผลักดันทุกด้านจึงมุ่งไปที่สถาบันศึกษาซึ่งมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพ ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตจะเป็นจุดเริ่มต้นของคุณภาพการศึกษา ในด้านคุณภาพของสถาบันศึกษาเป็นประเด็นสำคัญ (ธงชัย สันติวงษ์. 2560: 17) คุณภาพจะเกิดขึ้นจากความร่วมมือของผู้ปกครองและปัจจัยภายในคือ บทบาทของผู้บริหารและบุคลากรอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ รวมทั้งคุณภาพด้านการบริการอย่างแท้จริงทำให้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีคุณภาพด้านการบริการที่ดี เสมือนหัวใจสำคัญ ในอันที่จะกระตุ้นเตือนบุคลากรผู้ให้คำแนะนำและประสานงานให้บุคลากรทุกคนมีเจตนาพฤติกรรมในการทำงานร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการเรียน การสอน ผู้บริหารในหน่วยงานที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถบริหารและมีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้และสามารถจัดทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นประสิทธิภาพการบริการและความภักดีของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ (อาศยา โชติพานิช. 2549) นับเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับสภาพการจัดการศึกษาของบุคลากรครณาจารย์ กับการรับรู้คุณภาพในการให้บริการของสถาบันศึกษาเพื่อการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคมและนโยบายของประเทศให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

การแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติโดยไม่จำกัดขอบเขตก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต คุณภาพของการปฏิบัติงานความก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศด้วย (ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์. 2561) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร คือเจตนาพฤติกรรมของพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมนับเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบริหารการปฏิบัติงานใด ๆ ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลใน

กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และการบริหารจัดการ รวมทั้งคุณภาพด้านการบริการ ให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง ผู้เรียนสมาชิกหรือบุคลากรควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการบริการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป การปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสภาวะปัจจุบันเพื่อความสะดวกตัวในการดำเนินงาน อีกทั้งส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรผู้ใช้หรือรับบริการ กล่าวคือ บรรยากาศองค์การ สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน และประสิทธิภาพในการปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรในสถาบันศึกษาที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อมภายในที่ดีแล้วส่งผลต่อความรู้สึกของบุคลากรนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาสถาบันศึกษาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาความคิดและคุณธรรม สภาพแวดล้อม บรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานขององค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นตัวกำหนดเจตนาพฤติกรรมสำคัญของบุคลากรในการทำงาน (ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์, 2561) และเสริมสร้างความจงรักภักดี มีสายใยความผูกพันหรือความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่าบุคลากรกับองค์การ/สถาบันศึกษาการพัฒนางานให้มีคุณภาพด้านการบริการที่ดีเสมือนหัวใจสำคัญ ในอันที่จะกระตุ้นเตือนบุคลากรครูให้คำแนะนำและประสานงานให้ทำงานร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอน

ผู้บริหารในหน่วยงานต้องสามารถบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้และสามารถจัดทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้ใช้หรือรับบริการเป็นสำคัญ นับเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจศึกษาเรื่อง องค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่มีสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดำเนินงานหรือประสิทธิภาพในการปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรครูอาจารย์ มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นและประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของสถาบันศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการบริการในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการบริการกับเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์ประกอบคุณภาพการบริการในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับมากที่สุด
2. เจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับมากที่สุด
3. คุณภาพการบริการมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

การทบทวนวรรณกรรม

องค์ประกอบคุณภาพการบริการ

การบริการ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลหรือองค์กร เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นให้ได้รับความสุข และความสะดวกสบายหรือเกิดความพึงพอใจจากผลของการกระทำนั้น (อาศยา โชติพานิช, 2549) โดยมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่สามารถจับต้องได้ ไม่สามารถครอบครองเป็นเจ้าของในรูปธรรมและไม่จำเป็นต้องรวมอยู่กับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ทั้งยังเกิดจากความเอื้ออาทร มีน้ำใจ ไม่ตรี เปี่ยมด้วยความปรารถนาดีช่วยเหลือเกื้อกูลให้ความสะดวกรวดเร็ว ให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาค (Brady, M. K. 2001) หลักของการให้บริการ

นั้นต้องสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่หรือบุคลากรได้ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องดำเนินการไปโดยอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเท่าเทียมกันทุกคน รวมทั้งการให้ความสะดวกสบายไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร และไม่สร้างความยุ่งยากแก่ผู้ใช้บริการมากเกินไป โดยการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้หรือรับบริการมากที่สุด องค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ดี ต้องมีความภาคภูมิใจของผู้ให้บริการเป็นสำคัญ คือ หน่วยงานหรือองค์การต้องมีการให้บริการที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคลหรือเป็นการให้บริการที่ปราศจากอารมณ์ไม่มีความชอบพอ แม้ว่าประเทศชาติจะมีอุปสรรคปัญหาหรือความไม่พร้อมผลจากการเกิดขึ้นของสิ่งที่ไม่คาดคิด นับเป็นสิ่งที่น่าท้าทายต่อการเริ่มต้น บันไดขั้นที่ 1 แห่งศตวรรษที่ 21 นี้ไปด้วยกันอย่างตระหนักด้วยตนเองโดยไม่ต้องรอนโยบาย รอรับการสั่งจากส่วนกลางหรือต้นสังกัด ทุกหน่วยงานควรทำงานกันอย่างเป็นมดงานคนละไม้คนละมือ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2560) จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลกที่เป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ประชากรของประเทศเผชิญกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจ บ้างก็มีการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติโดยไม่จำกัดขอบเขตก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต คุณภาพของการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศด้วย องค์ประกอบคุณภาพการบริการเป็นการตระหนักถึงการส่งเสริมคุณภาพด้านการบริการ ใน 2 ด้าน ดังนี้ (1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร (2) สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน (ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์, 2561)

เจตนาพฤติกรรม: สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์การ คือสภาพของการสื่อสารของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การการศึกษา อิทธิพลของการสื่อสาร การโน้มน้าวใจ หรือในกรณีอื่น ๆ เช่นในเรื่องการทดลองบริโภคสารอาหารโดยใช้ความกลัวตามแนวทฤษฎีกระบวนการรู้คุณค่า และระดับความรู้เกี่ยวกับโซเดียม ที่มีต่อเจตนาพฤติกรรมของผู้ร่วมการทดลอง ในการลดการบริโภคโซเดียมที่มีแหล่งที่มาจากอาหารที่ผ่านการปรุงแต่ง หรือเหตุการณ์ที่เมื่อพ่อแม่พบเจตนาพฤติกรรมของลูกที่ไม่ดี ทำให้พ่อแม่มีสติมากขึ้น แล้วใช้สมมติฐานของเอนแอลพี ทั้งสอง เพื่อให้พ่อแม่เป็นต้นแบบผู้เลือก ผู้ชี้แนะการกระทำคือ พ่อแม่ต้องเป็นโค้ชชีวิตกับลูกเพื่อให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น และมีทรัพยากร ความรู้ ความเข้าใจ และเพิ่มทักษะการใช้ชีวิตมากขึ้น แสดงถึงพฤติกรรมกับเจตนาซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จ ดังเช่นกับการบริหาร ขององค์การด้วย (Booms, & Mohr L. A. 2002) เพราะการบริหารเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญยิ่ง การบริหารโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและดำเนินไปได้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ผู้บริหารต้องรู้จักดำเนินบทบาทพฤติกรรมภาวะผู้นำของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญ นับเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบริหารการปฏิบัติงานใด ๆ หากคาดหวังจะให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องมีความชำนาญอย่างดีในสิ่งที่ตนปฏิบัติหน้าที่คือ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน ด้วยการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นเขานปัญหา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการคิดเชิงระบบ นอกจากนี้จุดเริ่มต้นของคุณภาพการศึกษาเป้าหมายของการปฏิรูปที่สำคัญคือคุณภาพของนักศึกษาและบัณฑิต ดังนั้นกระแสหลักด้านทุกด้านจึงมุ่งไปที่สถาบันศึกษาซึ่งมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตจะเป็นจุดเริ่มต้นของคุณภาพการศึกษา ในด้านคุณภาพของสถาบันศึกษาเป็นประเด็นสำคัญ (ธงชัย สันติวงษ์, 2560) คุณภาพจะเกิดขึ้นจากความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน และปัจจัยภายในคือ บทบาทของผู้บริหารและบุคลากรครูอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ รวมทั้งคุณภาพด้านการบริการ การบริหารด้านคุณภาพการบริการมักไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง สมาชิก บุคลากรหรือนักศึกษามักไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การบริการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป การปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสภาวะปัจจุบันเพื่อความสะดวกคล่องตัวในการดำเนินงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีและดีต่อการบริหารงานของสถาบันศึกษาโดยรวม จึงเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับคณาจารย์และบุคลากรภายในสถาบันศึกษาส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของผู้เรียนหรือนักศึกษา บุคลากรผู้ใช้หรือรับบริการกล่าวได้ว่า บรรยากาศองค์การสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถาบันศึกษาที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อมภายในที่ดีแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของศิษย์เก่าผู้เรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและรวมทั้งบุคลากร จึงนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาสถาบันศึกษาและยังมีผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาความคิดและคุณธรรม สภาพแวดล้อม บรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานขององค์การให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นตัวกำหนดเจตนาพฤติกรรมสำคัญของบุคคลในการทำงาน (ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์, 2561) และเสริมสร้างความจงรักภักดี มีสายใยความผูกพันที่ดี หรือความสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้เกี่ยวข้องกับการ หรือสถาบันศึกษา ผู้บริหารสถาบันศึกษาในฐานะผู้นำ เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการบริหารการศึกษาที่จะเสริมสร้างบรรยากาศองค์การให้บุคลากรครูในสถาบันศึกษาได้ปฏิบัติงานด้วยความรู้สึกที่จะร่วมทำงานอย่างแท้จริง ทำให้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้มีคุณภาพด้านการบริการที่ดีเสมือนหัวใจสำคัญ ในอันที่จะกระตุ้นเตือนบุคลากรครูให้คำแนะนำและประสานงานให้บุคลากรทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในการเรียน การสอน ผู้บริหารในหน่วยงานที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถบริหาร และการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้และสามารถจัดทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้หรือรับบริการเป็นสำคัญ นับเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การเสริมสร้างเจตนาพฤติกรรมบริการจากการปฏิบัติงานคือ การยอมรับนับถือในด้านพฤติกรรม การปฏิบัติงานด้านการสอน ผู้บริหารควรให้โอกาสบุคลากรครูอาจารย์เตรียมการสอน ด้านสนับสนุนการสอนควรอำนวยความสะดวกในการจัดทำสื่อ และด้านการพัฒนาตนเองควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาทางวิชาการ จากงานวิจัยของ ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์ (2561) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเจตนาพฤติกรรม สรุปรจากทฤษฎีของ ปาร์ค (Park. 2010) อ้างถึงใน ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์. 2561: 108 - 125) ใน 3 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านความจงรักภักดี (2) ด้านการลาจาก (3) ด้านสายใยความผูกพัน และพอสรุปได้ว่า เจตนาพฤติกรรมจากการบริการจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับปัจจัยเชิงจิตในรูปของความรู้สึกความเชื่อ ทศนคติและพฤติกรรมปฏิบัติงานของบุคลากรครู รวมทั้งการที่บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมทำให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงรักษาความเจริญขององค์การและพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด (วิโรจน์ สารรัตน์. 2560: 5) และยังส่งผลต่อความผูกพัน ค่านิยมร่วม (กัญจนวลัย นนทแก้ว แพร่รี. 2562: 22) สร้างความจงรักภักดี ต่อสถาบันศึกษาให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลง มีผลดีต่อคุณภาพทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้บรรยากาศองค์การที่มีสภาพแวดล้อมการดำเนินงานที่ดีย่อมเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดเจตนาพฤติกรรมที่ดีด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเชิงปริมาณ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและระเบียบผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในวิจัยนี้ได้แก่ บุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,056 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ได้แก่ บุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำนวน 286 คน กำหนดขนาดโดยเทียบตามตารางของ Krejcie, & Morgan (1977: 607 - 610) และทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามองค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากร

ขั้นตอนการวิจัยและการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เพื่อเสนอขออนุมัติโครงการ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา กฎระเบียบ ข้อมูลวรรณกรรม สถิติต่าง ๆ รายงานการวิจัย รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อขอคำแนะนำ และความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำโครงการวิจัย เสนอโครงการวิจัยเพื่อขออนุมัติจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัยสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงเชี่ยวชาญ ทางสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่ รศ.ดร.กล้า ทองขาว, อาจารย์ ดร.สมใจ เดชบำรุง และ อาจารย์ ดร.สมคิด สกุลสถาปัติย์ ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.95 และนำไปทดลองกับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try-out) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว (วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป) สถิติพื้นฐานได้แก่ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553: 33 - 35) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบคุณภาพการบริการกับเจตนาพฤติกรรม ด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ Pearson Correlation (ฐนัฐ วงศ์สายเชื้อ. 2563)

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำผลการวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำ จัดพิมพ์รายงานวิจัย

วิธีรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังบุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามจำนวนแบบสอบถามเมื่อทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดย กำหนดการเก็บแบบสอบถามคืนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ จนได้แบบสอบถามครบทุกฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุป ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ได้กำหนดเกณฑ์ การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2553: 33 - 35) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่ององค์ประกอบคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. องค์ประกอบคุณภาพการบริการของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร (การให้บริการด้านสื่อ การเรียนการสอน, การให้บริการด้านวิชาการ) และสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน (การให้บริการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก, การให้บริการด้านห้องสมุด) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับของความคิดเห็นของบุคลากรต่อองค์ประกอบคุณภาพการให้บริการ ในภาพรวม

คุณภาพการให้บริการ: การประเมินตามความคิดเห็นของบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการให้บริการด้านวิชาการ	4.57	0.64	มากที่สุด
2. ด้านการให้บริการด้านห้องสมุด	4.55	0.59	มากที่สุด
3. ด้านการให้บริการด้านสื่อการเรียนการสอน	4.80	0.53	มากที่สุด
4. ด้านการให้บริการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.75	0.55	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.67	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรมีการประเมินองค์ประกอบคุณภาพการบริการของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ (1) ด้านการให้บริการด้านสื่อการเรียนการสอน (2) ด้านการให้บริการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (3) ด้านการให้บริการด้านวิชาการและ (4) ด้านการให้บริการด้านห้องสมุด

2. เจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบคุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมบุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนี้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรส่งผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนสภาพแวดล้อมการทำงานส่งผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมด้านความจงรักภักดีและสายใยความผูกพันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบคุณภาพการบริการของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ สุนทร สมล้อแสน (2559) ที่ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องมีการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและ ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์ (2561) พบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์การ คือเรื่องประสิทธิภาพของการสื่อสารของผู้บริหารกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การ สถาบันการศึกษา อิทธิพลของการสื่อสารการโน้มน้าวใจ หรือในกรณีอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรวดี ดีเสมอ (2561) รวมทั้งการให้บริการด้านวิชาการและสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน (การให้บริการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก, การให้บริการด้านห้องสมุด) นับเป็นองค์ประกอบคุณภาพการบริการที่สำคัญต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรผู้ใช้บริการ

2. เจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับทฤษฎีของ ปาร์ค (Park, 2010) อ้างถึงในศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์ (2561: 108 - 125) เจตนาพฤติกรรมของบุคลากรย่อมเป็นผลดีต่อสถาบันหรือองค์การในด้านความจงรักภักดี ทำให้ลดอัตราด้านการลาจาก และยังเป็นการสืบสานด้านสายใยความผูกพัน

3. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบคุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมบุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนี้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรส่งผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนสภาพแวดล้อมการทำงานส่งผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมด้านความจงรักภักดีและสายใยความผูกพันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ Parasuraman, Zeithaml, V. A., A. (1996), ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์ (2561) เรื่องประสิทธิภาพของการสื่อสารของผู้บริหารกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพองค์การ สถาบันการศึกษา

อิทธิพลของการสื่อสารการโน้มน้าวใจ หรือในกรณีอื่น ๆ และ ธงชัย สันติวงษ์ (2560) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่มีความสำคัญตระหนักถึงคุณค่าคุณภาพการบริการส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบคุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมของบุคลากรในของกลุ่มโรงเรียนสมสนุกนาตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยในด้านประสิทธิภาพของการปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรมีผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนสภาพแวดล้อมการทำงานส่งผลต่อคุณภาพการบริการในเชิงบวกที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณภาพการบริการส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรมด้านความจงรักภักดีและสายใยความผูกพันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Parasuraman, Zeithaml, V. A., A. (1996), ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์ (2561) และธงชัย สันติวงษ์. (2560) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร คือเรื่องประสิทธิภาพของการสื่อสารของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การการศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารการโน้มน้าวใจ หรือในกรณีอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรวดี ดีเสมอ (2561) ในเรื่องการบริหารประสิทธิภาพของการสื่อสาร รวมทั้งการให้บริการด้านวิชาการและสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับกาญจนวนลัย นนทแก้ว แพร่รี (2562) เรื่องคุณภาพการบริการส่งผลต่อการสร้างสายใยความผูกพันและการสร้างค่านิยมร่วมกัน องค์การจึงควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบคุณภาพการบริการ โดยเฉพาะในด้านการรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย คุณภาพการบริการสามารถเพิ่มพูนสายใยความผูกพันและความจงรักภักดีต่อองค์กรในเชิงบวก จึงจำเป็นต้องหมั่นตรวจสอบความต้องการและประเมินคุณภาพการบริการ ในด้านการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ให้ความสนใจการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการดำเนินงานให้พร้อม ตระหนักในเรื่องความสะอาดและสะดวกของส่วนที่สัมพันธ์ต่อการบริการเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนในครั้งต่อไป

ควรศึกษาคุณภาพการบริการที่มีความสัมพันธ์ต่อการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนวนลัย นนทแก้ว แพร่รี. (2562). การสร้างความผูกพันต่อองค์กรของเจนเนอเรชันซี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 13(3), 10 – 22.
- จันทรวดี ดีเสมอ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับบริการสถานพยาบาลสัตว์เอกชน: จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 12(4), 18 – 30.
- ฐณัฐ วงศ์สายเชื้อ. (2563). วิเคราะห์สหสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://nutdnuy.medium.com/การวิเคราะห์สหสัมพันธ์-6b2a080c92e1>.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2560). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาในต้น ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์. (2561). ปัจจัยคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อเจตนาพฤติกรรม กรณีศึกษาสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้า, 38(4), 108 – 126.
- สุนทร สมลือแสน. (2559). การสื่อสารองค์กรในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- อาศยา โชติพานิช. (2549). การบริการที่ดี. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Booms, & Mohr, L. A. (2002). Critical Services Encounters: Employees' viewpoint. *The Journal of Marketing*, 66(4), 95 - 107.

- Brady, M. K. (2001). Conceptualizing Perceived Services Quality: Hierrarchical Approach. **The Journal of Marketing**, 65(3), 34 - 49.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1977). Determining Sample Size for Research Activity. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607 - 610.
- Park, C. W. (2010). Beyond Attitude: Attachment and Consumer Behavior. **Seoul Nationnal Journal**, 12(2), 23 - 36.
- Parasuraman, Zeithaml, V. A., A. (1996). The Behavioral Consequences of Service Quality. **The Journal of Marketing**, 60(2), 31 - 46.

การสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน
5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40
Creating and Developing Exercises of English Reading Comprehension Skills to
Combine with the 5W1Hs Teaching Model for Students in
Mattayomsueksa 2 at Wungpikulpittayacom School
Secondary Education Office Service Area 40

ศรียรรณ แก้วทองดี¹, ศุภชัย ทวี²

Sriwun Kaewtongdee¹, Supachai Tawee²

Corresponding Author E-mail: kruwunwunkaewtongdee@gmail.com

Received: 2022-02-02; Revised: 2022-04-03; Accepted: 2022-06-04

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านของนักเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 43 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ 18 แผน แบบฝึกทักษะการอ่าน 4 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่าน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า E1/E2 ค่า Z-test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการพัฒนาแบบฝึกมีค่าประสิทธิภาพ 82.35/85.97 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 90 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความ, ผลสัมฤทธิ์การอ่าน, รูปแบบการสอน 5W1Hs

¹ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ, โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40

¹ Teacher Who Teaches English, Wungpikulpittayakom School, The Secondary Educational Service Area Office 40

² อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Science and Technology, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

This research aimed to study 1) to create and develop exercise of English reading comprehension skill combine with the 5W1Hs teaching model according to the 80/80 criteria 2) to compare reading achievement of students and 3) to study the students' satisfaction with learning by using the English reading comprehension skills with the 5W1Hs teaching model. This research is experimental research. The population is 43 students in Mattayomsueksa 2 by purposive sampling. The research instruments were 18 lesson plans, 4 reading skill development exercises, reading achievement test, the student satisfaction questionnaire. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, Z-test and content analysis. The findings were as follows;

1) The effectiveness of the English reading comprehension skill development exercises together with 5W1Hs teaching model for grade eight students to meet the efficiency criteria of 82.35/85.97. 2) The results of comparing the academic achievement before and after study showed that the posttest score was significantly higher than before studying at the .05 level and 3) The eighth-grade students' satisfaction was at a high level, or 90 percent and when considering each aspect, the highest satisfaction level was the atmosphere of learning management, followed by benefits, learning activities respectively.

Keywords: Reading Comprehension, Reading Achievement, 5W1Hs Teaching Model

บทนำ

สังคมโลกในยุคปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น ซึ่งสังคมในศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งที่สำคัญของโลก เพราะมนุษยชาติ ทุกวันนี้สื่อสารกันด้วยภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกันโดยตรงหรือผ่านสังคมเครือข่ายในการจัดการศึกษาด้านภาษานั้นเป็น การพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาของผู้เรียน เช่น ด้านการอ่านและการเขียนให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและพยายามให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (อรชนิดา หวานคง. 2559) เราจะเห็นได้ว่า การอ่านภาษาอังกฤษมีประโยชน์ต่อการเรียนและการดำรงชีวิต เนื่องจากความรู้ ข่าวสารและข้อมูลที่สำคัญจำนวนมากในหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินเทอร์เน็ต ภาษาอังกฤษถูกกำหนดให้เป็น ภาษาหลัก (Candlin. 1985) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (O'Malley, & Chamot. 1990: 228) กล่าวว่า ผู้เรียนควรมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ควรมีทักษะการอ่านตำราเพื่อให้ได้ข้อมูลและ สะท้อนสิ่งที่อ่านออกมาในรูปแบบของการเขียนหรือการนำเสนอรายงานหน้าชั้นรวมทั้งประยุกต์ใช้ ความสามารถในการอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษในการเรียนเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในประเทศไทยการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่ใช้ในการเรียนและการทำงาน ถือว่ามีความสำคัญ มากรวมถึงมีการพัฒนาการเรียนการสอนหลากหลายวิธี (วรางคณา เค้าอัน. 2559: 1 - 2) แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนเป็น ส่วนมากที่มีปัญหาเรื่องการอ่านภาษาอังกฤษ (สยามรัฐ ลอยพิมาย, และชัยวัฒน์ วารี. 2557: 2) สอดคล้องกับผลการทดสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ รายวิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2561 ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 2.03 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ เมื่อเทียบกับผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัง พิรุณพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 43 คน ซึ่งมี คะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 62 ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดคือ ร้อยละ 65 (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม. 2561: 11) เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาไม่สามารถอ่านจับใจความ เนื้อหาภาษาอังกฤษได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสร้างพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ขึ้น เพื่อมุ่งเน้นกระบวนการอ่านอย่างเป็นระบบ ได้แบบฝึกทักษะที่ดีมีความเหมาะสม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่านจับใจความ มีโอกาสฝึกพัฒนาทักษะการอ่านช่วยให้สามารถอ่านได้เร็วขึ้น และมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น ประสบความสำเร็จในการอ่านได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากขึ้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องไว้ตามลำดับต่อไปนี้

1. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความนับว่าเป็นหัวใจของการอ่าน เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจในเนื้อเรื่อง เข้าใจจุดมุ่งหมายสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ความคิดเห็นที่ผู้เขียนต้องการแสดงต่อผู้อ่าน ตลอดจนวินิจฉัยคุณค่าที่ตนเองอ่านได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการคิดและประสบการณ์เดิมที่ผู้อ่านมีอยู่เพื่อใช้ในการคาดเดาความหมายจากเนื้อเรื่องที่อ่าน (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2545: 97 - 98; อ้างอิงจาก A. J. Harris. 1988: 249 - 261) สำหรับการอ่านจับใจความให้ง่ายและรวดเร็ว อาจมีการสำรวจชื่อเรื่อง รายละเอียดคร่าว ๆ การตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน การมีความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะทักษะในการแปลความหมายของคำ ประโยคและข้อความต่าง ๆ ในเรื่องให้เข้าใจอย่างถูกต้อง การมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จะทำให้เข้าใจและจับใจความเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้นที่อ่านจับใจความของเรื่องที่อ่านได้มากย่อมมีโอกาสรับรู้เรื่องราวได้ดีกว่า ผู้ที่ไม่สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ การจับใจความอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านได้ผู้อ่านจึงสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเอง การอ่านจับใจความสำคัญ คือ กระบวนการถ่ายทอดความหมายจากสารหรือตัวอักษรออกมาเป็นความคิด การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน จับประเด็นสำคัญได้ สามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจและสามารถบอกจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนั้น (ปิยฉัตร ศรีสุราช. 2561: 39) และ (จิราภรณ์ บุญณรงค์. 2554: 25 - 26) ได้สรุปประเภทของการอ่านจับใจความ ดังนี้

1.1 การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการอ่านหนังสือทุกชนิด เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถอ่านจับใจความส่วนรวมได้ก็จะไม่สามารถมองเห็นรายละเอียดข้อปลีกย่อยของเนื้อความในหนังสือหรือเรื่องที่อ่านได้

1.2 การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจใจความสำคัญของเนื้อเรื่องหรือข้อความ ผู้อ่านที่มีความชำนาญไม่จำเป็นต้องอ่านทุกตัวอักษร

2. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการสอน 5W1Hs

การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H เป็นการตั้งประเด็นถามตอบ เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้คำถาม 5W1H ซึ่งเป็นทฤษฎีความคิดของบลูม (Bloom) ผสมผสานเทคนิคการเรียนรู้ขั้นตอน Share จากเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด Think-Pair Share ของ กมลลักษณ์ บุญจันทร์, และคณะ (2560)

2.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5W1H

วิวัฒน์ ชัตติยะมาน, และอมลวรรณ วีระธรรมโม (2549) กล่าวถึง ทฤษฎีความคิดของบลูม (Bloom) ในการใช้คำถาม 5W1H ว่าประกอบด้วยคำถาม 6 ประเภท ดังนี้

1. Who (ใคร) คือ สิ่งที่เราต้องรู้ว่า ใครรับผิดชอบ ใครเกี่ยวข้อง ใครได้รับผลกระทบในเรื่องนั้นบ้าง
2. What (ทำอะไร) คือ สิ่งที่เราต้องรู้ว่า เราจะทำอะไร แต่ละคนทำอะไรบ้าง
3. Where (ที่ไหน) คือ สิ่งที่เราต้องรู้ว่า สถานที่ที่เราจะทำว่าจะทำที่ไหน เหตุการณ์นั้นอยู่ที่ไหน
4. When (เมื่อไหร่) คือ สิ่งที่เราต้องรู้ว่า ระยะเวลาที่จะทำจนถึงสิ้นสุด เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้น ทำเมื่อวัน เดือน ปี ไດ
5. Why (ทำไม) คือ สิ่งที่เราต้องรู้ว่า สิ่งที่เราจะทำนั้นทำด้วยเหตุผลใดเหตุใดจึงได้ทำสิ่งนั้นหรือเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

6. How (อย่างไร) คือ สิ่งที่เราต้องรู้ว่า เราจะสามารถทำทุกอย่างให้บรรลุผลได้อย่างไร เหตุการณ์ หรือสิ่งที่ทำนั้นทำอย่างไรบ้าง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553: 95) อธิบายว่า เทคนิคการสอน 5W1H เป็นการฝึกตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ (ความเข้าใจใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบาย การประเมิน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจที่รอบคอบมากขึ้น ดังนั้น ขอบเขตของคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงวิเคราะห์ จึงเกี่ยวข้องกับการจำแนกแจกแจงองค์ประกอบ และการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่วิเคราะห์ โดยคำถามจะอยู่ในขอบข่าย 5W1H) ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้นในแง่มุมต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่ปรากฏ

2.2 เทคนิค Think-Pair Share

เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair Share) เป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างผู้เรียน 2 คน ที่จับคู่กัน แล้วช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นปัญหาหลังจากที่ร่วมกันคิดเป็นคู่แล้ว จึงนำความรู้ที่ได้ไปเสนอให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับฟัง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกันทั้งชั้นมีขั้นตอนดังนี้ (กมลลักษณ์ บุญจันทร์, และคณะ. 2560)

- 1) ผู้สอนตั้งประเด็นปัญหาสั้น ๆ หรือโจทย์คำถามกับผู้เรียนทั้งชั้น
- 2) ผู้เรียนแต่ละคนหาคำตอบด้วยตนเองโดยลำพังอย่างอิสระ สัก 1-2 นาที
- 3) ผู้เรียนจับคู่แบบคละความสามารถ ให้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดผลัดกันเล่าความคิดหรือคำตอบของตนให้เพื่อนฟังจนได้ข้อสรุปที่เห็นพ้องกัน
- 4) ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งสามารถอธิบายคำตอบ นำผลสรุปเสนอหน้าชั้นเรียน ให้เพื่อนฟังทั้งชั้น เพื่อหาข้อสรุปของประเด็นคำถามจากผู้เรียนทั้งชั้น

เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair Share) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังได้อะแกรมต่อไปนี้

1. Think เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดในประเด็นปัญหาต่างๆการกล่าวนำถึงสาระสำคัญของบทเรียนรวมทั้งการแนะนำให้ผู้เรียนได้คิดถึงเรื่องที่จะต้องศึกษาในขั้นตอนต่อไป ในขั้นนี้จะต้องดำเนินการทั้งชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทั้งหมดเกิดความคิดร่วมและประสานความคิดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. Pair เป็นขั้นตอนที่จัดให้ผู้เรียนจับกันเป็นคู่ ๆ เพื่อให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาบทเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันให้สามารถศึกษาบทเรียนได้สำเร็จลุล่วงและสามารถค้นหาคำตอบของประเด็นปัญหาที่ต้องการได้ การเรียนรู้ในขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

- 1) Motivation ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน
- 2) Information ขั้นตอนการศึกษาเนื้อหาบทเรียน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น หรือจากใบความรู้
- 3) Application ขั้นการทดสอบความสำเร็จในการเรียนรู้
- 4) Progress ขั้นตอนการประเมินผลความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน

3. Share เป็นขั้นตอนสุดท้าย หลังจากการศึกษาบทเรียนแล้ว โดยการทำการสลายกลุ่มผู้เรียนที่จับกันเป็นคู่แล้วสรุปผลการค้นหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปผล และอภิปรายผลการค้นพบจากการศึกษาบทเรียนในขั้นตอนที่ผ่านมารวมทั้งให้ข้อสรุปหรือเสนอแนะใด ๆ ต่อผู้สอนได้

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H และเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แล้วจึงนำเทคนิค 5W1H และเพิ่มเติมขั้นตอน Share การแบ่งปัน หรือนำเสนอจากเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อเป็นการให้นักเรียนได้สรุปเนื้อหาจากการอ่านจับใจความแล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้เป็นขั้นตอนสุดท้าย จึงเกิดเป็นรูปแบบการสอน 5W1Hs โดยมี 7 ขั้นตอนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ขั้นตอนรูปแบบการสอน 5W1Hs

ขั้นตอน	ปัญหาที่ต้องรู้	คำตอบที่ต้องรู้
ที่ 1	W = Who (ใคร)	- บุคคลสำคัญที่เป็นตัวประกอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะได้รับผลกระทบ เช่น ใครอยู่ในเหตุการณ์บ้าง ใครน่าจะเกี่ยวข้องที่สุด?
ที่ 2	W= What (อะไร)	- ปัญหาหรือสาเหตุที่เกิดขึ้น
ที่ 3	W= Where (ที่ไหน)	- สถานที่หรือตำแหน่งที่เกิดเรื่อง
ที่ 4	W= When (เมื่อไหร่)	- เวลาที่เกิดเหตุการณ์
ที่ 5	W= Why (ทำไม)	- สาเหตุหรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น
ที่ 6	H= How (อย่างไร)	- รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้น
ที่ 7	s = share (แบ่งปันนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้)	- นักเรียนสรุปเนื้อหาความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ นำเสนอ เช่น การพูดปากเปล่า การอ่าน การเขียน การถ่ายคลิปวิดีโอ การวาดแผนภาพ ความคิด

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

ความหมายของแบบฝึกทักษะ

ชนกพร สุริโย (2562: 28) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและฝึกฝนความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้เนื้อหาที่แตกต่างจากในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

ประสพสุข ฤทธิเดช (2558: 88) แบบฝึกหรือแบบฝึกหัด คือ สื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่น่าสนใจในการฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากที่ยื่นจบบทเรียนหรือเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ

ณัฐชา อักษรเดช (2554: 19) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นอย่างมีจุดหมายที่แน่นอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำจริง เป็นประสบการณ์ตรงของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน สามารถเรียนรู้และจดจำสิ่งที่เรียนได้ดีและนำการเรียนรู้และความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะหมายถึง สื่อที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนทำ โดยมีการทบทวนสิ่งที่เรียนผ่านมาแล้วจากบทเรียน ให้เกิดความเข้าใจและเป็นการฝึกทักษะและแก้ไขในจุดบกพร่องเพื่อให้นักเรียนได้มีความสามารถและศักยภาพยิ่งขึ้นเข้าใจบทเรียนดีขึ้น

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

การปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงานที่มีอยู่การสร้างสิ่งจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้มีนักการศึกษาในหลายสาขาได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

นัยนา ตรีนตรสัมพันธ์ (2551: 30) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกหรือความรู้สึกในทางที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และความเชื่อที่เหมาะสม

วงเดือน เจริญ (2555: 13) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะจิตใจที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลงความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และในทางกลับกันถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในด้านความพอใจ หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ถ้าเป็นทางบวกก็จะทำให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานที่ทำ แต่ถ้าเป็นในทางลบก็จะเกิดผลเสียต่อการปฏิบัติงานนั้นได้ ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียน จึงเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหรือร่วมปฏิบัติหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ และความเป็นรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายในการเรียน

4.2 การวัดความพึงพอใจ

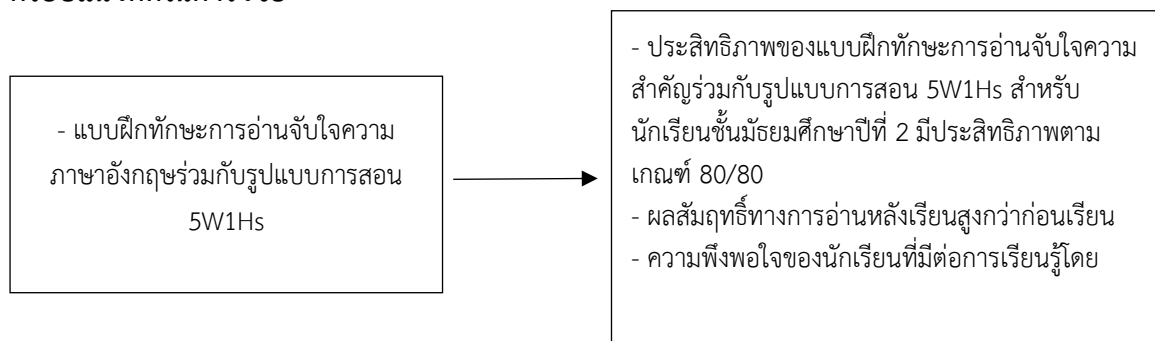
มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการวัดความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 252 - 253) กล่าวสรุปไว้ว่า ในการวัดความพึงพอใจควรมีข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

1. การศึกษาความพึงพอใจเป็นการศึกษาความคิดเห็นความรู้สึกของบุคคลที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลานั้น
2. ความพึงพอใจในสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดความพึงพอใจจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก
3. การศึกษาความพึงพอใจของบุคคล มิใช่แต่เป็นการศึกษาทางความพึงพอใจของบุคคลเท่านั้นแต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของเจตคตินั้นด้วย

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบ เช่น วิธีการสังเกตการสัมภาษณ์การใช้แบบสอบถาม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามความพึงพอใจชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ในการวัดความพึงพอใจของนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จำนวน 43 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ข้างต้นมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 18 แผนสอดคล้องกับการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา

2. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 Media เรื่องที่ 2 Entertainment เรื่องที่ 3 Education และ เรื่องที่ 4 Future

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs จำนวน 1 ฉบับ มี 12 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม เพื่อทำการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลผลการเรียนเพื่อกำหนดสื่อการสอน (Research; R1) ในระหว่างวันที่ 22 ตุลาคม 2562

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการหาคุณภาพเครื่องมือ (Development; D1) โดยประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 การใช้และการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs (Research; R2) ในระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน 2562 – 25 กุมภาพันธ์ 2563

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาและการขยายผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs (Development; D2) โดยทำหนังสือเผยแพร่ผลงานให้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทางระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จำนวน 20 โรงเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 การคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับเนื้อหาจุดประสงค์ของแบบทดสอบ (IOC: Index of Item - Objective Congruence) ถ้าดัชนีความสอดคล้องมีค่า ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป แสดงว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อสอบ

1.2 หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (%)

2.2 ค่าเฉลี่ย (μ)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2.4 ค่า E1/E2

2.5 ค่า Z-test

2.6 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

	คะแนนระหว่างเรียน/เล่มที่				รวม (160)	คะแนนสอบหลังเรียน (30)
	1 (40)	2 (40)	3 (40)	4 (40)		
รวม	1408	1413	1426	1419	5666	1109
เฉลี่ย	32.74	32.86	33.16	33.00	131.76	25.79
ร้อยละ					82.35	85.97
$E_1 = 82.35 / E_2 = 85.97$						

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 82.35 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 85.97 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน	(μ)	(σ)	Z-test
ก่อนเรียน 43	12.70	1.597	59.440*
หลังเรียน 43	25.79	1.521	

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.70 และ 25.79 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		(μ)	(σ)	แปลความหมาย
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน	4.42	0.59	มาก
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้	4.51	0.59	มากที่สุด
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	4.53	0.59	มากที่สุด
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งคำถามเพื่อหาใจความสำคัญได้	4.42	0.59	มาก
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.47	0.59	มาก
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้				
5	นักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs	4.65	0.48	มากที่สุด
6	นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.56	0.59	มากที่สุด
7	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยการ share	4.40	0.58	มาก
8	ครูให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.44	0.50	มาก
รวมด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้		4.51	0.53	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
9	นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ	4.60	0.49	มากที่สุด
10	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น	4.42	0.63	มาก
11	นักเรียนได้รับความรู้ใหม่จากการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการ share	4.56	0.50	มากที่สุด
12	นักเรียนสามารถนำเทคนิคการตั้งคำถามไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.44	0.59	มาก
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ		4.50	0.55	มาก
รวมทุกด้าน		4.50	0.56	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.53$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.56$) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.59$) ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 82.35 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 85.97 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 เล่ม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.35/85.97 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่า รูปแบบการสอน 5W1Hs มีผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และผู้วิจัยได้ผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาหลักการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ศึกษาและวิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและนำผลการทดลองไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบฝึกทักษะที่ดีมีความเหมาะสม จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร เฟื่องฟู (2560) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะมีค่าเท่ากับ 84/87.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ เพราะได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 -1.00 ผ่านเกณฑ์ 0.50 ตามที่กำหนดไว้ และ วิทวัฒน์ ชัดติยะมาน, และอมลวรรณ วีระธรรมโม (2549) ได้กล่าวว่า การตั้งประเด็นคำถามตอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยใช้ 5W1H เป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความ คือ Who (ใคร) What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) How (อย่างไร)

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เนื้อหาที่ใช้เป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างสะดวก จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านครอบคลุมเนื้อหาผ่านการทดลองใช้ ผ่านการหาความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ share โดยนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อสรุปผลการเรียนรู้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนสร้างความสนใจของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง คิดแก้ปัญหาและหาคำตอบได้ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอภิปรายและวิพากษ์วิจารณ์ในห้องเรียนด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีได้รับการยอมรับและคำยกย่องชมเชยจากเพื่อนและครูผู้สอนจนทำให้นักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้สะดวกใจที่จะเรียนรู้และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ ปราโมทย์พันธุ์, และเสกสรร แดงสุวรรณ (2560) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีนครมูลนิธิ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อเสริมทักษะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 5W1H สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และงานวิจัยของ สมชาย เกิดผล (2559) การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการสอนแบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม อำเภoprานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผลการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้ร่วมกันคิดได้ร่วมกันทำกิจกรรมและได้ร่วมกันแชร์สิ่งที่ได้เรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนมีความสนใจในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ถือว่าการเรียนการสอนแบบลำพังโดยการสอนแบบดั้งเดิมคือการสอนอย่างเดียวหรือการอธิบายในชั้นเรียนโดยครูผู้สอน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามลำดับสูงสุด ดังนี้ อันดับแรก คือ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อ20210) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีรูปแบบที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เนื้อหาที่น่าสนใจ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ฝึกย้ำซ้ำทวน มีความกระตือรือร้น ทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็น

อย่างดี สามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเองทำให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด มีความเป็นกันเองกับผู้สอนมากขึ้นและการแสดงออกอย่างเต็มที่โดยไม่รู้สึกกดดันส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนรู้เต็มไปด้วยความสุขโดยเฉพาะในการทำกิจกรรมนักเรียนจะมีความตั้งใจในการทำงานมาก ทุกคนจะถ่ายทอดความรู้ที่ได้เรียนมาในกิจกรรม ขั้นตอน 5 คือ การใช้เทคนิคการเรียนรู้ share ผลงานของตัวเอง เป็นการฝึกคิด ประยุกต์ใช้ และอธิบายสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน โดยนำเสนอผลงาน แบ่งปันความรู้ให้เพื่อน และผู้อื่น โดยวิธีการ share ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ครูได้แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ปรับกลยุทธ์การเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ ศรีสุวรรณ, และอัญชลี ทองอม (2561) ได้ศึกษาผลของความพึงพอใจนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านครูผู้สอนควรวิเคราะห์สภาพพื้นฐานของผู้เรียน จำแนกกลุ่มนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อวางแผนกิจกรรมให้หลากหลาย

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs นั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างในด้านความสามารถของแต่ละบุคคล จึงต้องเลือกเนื้อหาหรือบทอ่านที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและศักยภาพของนักเรียน

1.3 ด้านนักเรียนได้รับความรู้ใหม่และ วิธีการเรียนรู้ การคิด จากการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันโดยการ share นำเสนอผลงาน แบ่งปันความรู้ให้เพื่อน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย (การพูด การเขียน การอ่าน การระดมความคิด การทำงานร่วมกันเป็นทีม การทำแผนที่ความคิด)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs ประยุกต์ใช้ร่วมกับรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นอื่น และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อใช้ต่อยอดให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้และทบทวนเนื้อหา

2.2 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs ร่วมกับการสอนเทคนิคอื่น ๆ เช่น เทคนิคแผนภาพความคิด, เทคนิค KWLH PLUS, เทคนิค KWDL, เทคนิค MIAs, เทคนิคแผนภาพโครงเรื่อง ฯลฯ ในเนื้อหาในระดับชั้นเดียวกันและระดับชั้นอื่น

2.3 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยและแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษร่วมกับรูปแบบการสอน 5W1Hs

เอกสารอ้างอิง

กมลลักษณ์ บุญจันทร์, และคณะ. (2560). การจัดการเรียนการสอนแบบเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair Share) วิชาการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). การคิดเชิงวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ชัดเชสมิเดีย.

จิราภรณ์ บุญณรงค์. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและวิธีสอน). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ชนกพร สุริโย. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบกับแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐชา อักษรเดช. (2554). การสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงพร เพื่องฟู. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริม การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นัยนา ตรีเนตรสัมพันธ์. (2551). ความพึงพอใจต่อการใช้บริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประสพสุข ฤทธิเดช. (2558). นวัตกรรมการศึกษาการสอนภาษาไทย. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยฉัตร ศรีสุราช. (2561). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ฝ่ายวิชาการโรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม. (2562). ผลสัมฤทธิ์ปีการศึกษา 2562. [ม.ป.ท.]: โรงเรียนวังพิรุณพิทยาคม.
- มนิรัตน์ ศรีสุวรรณ, และอัญชลี ทองเฒ. (2561). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอนวิทยาลัยครุศาสตร์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รุ่งทิพย์ ปราโมทย์พันธุ์, และเสกสรรค์ แดงสุวรรณ. (2560). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีนครมุนินิ อำเภอดงขลุ่ย จังหวัดสงขลา. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 10. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วงเดือน เจริญ. (2555). ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการสารสนเทศ สำนักหอสมุด. ชลบุรี: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรางคณา คำอ้น (2559). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิวัฒน์ ชัดดียะมาน, และอมลวรรณ วีระธรรมโม. (2549). การสอนเพื่อพัฒนาการคิด. สงขลา: เทมการพิมพ์.
- สมชาย เกิดผล. (2559). การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการสอนแบบเพื่อนคู่คิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สยามรัฐ ลอยพิมาน, และชัยวัฒน์ วารี. (2557). ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). เทคนิควิจัยด้านการอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อรชนิดา หวานคง. (2559). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 English Teaching in the 21st Century. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมกุฎราชวิทยาลัย, 7(2), 303 - 314.
- A. J. Harris. (1988). *School improvement*. London: Routledge Falmer.
- Candlin, Christopher N. (1985). *The Communicative Testing of English*. Harlow, Essex: Longman Group Limited.
- O'Malley, J. M., & A. U. Chamot. (1990). *Learning strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.

กรณีศึกษา: การตั้งครรภ์ระหว่างเรียนในระดับอุดมศึกษา Case Study: Pregnancy in Collage

เพลงไพร รัตน์วงศ์¹

Plengprai Rattanawong¹

Corresponding Author E-mail: plengprairat@gmail.com

Received: 2022-01-25; Revised: 2022-05-04; Accepted: 2022-06-04

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยกรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งครรภ์และการเก็บครรภ์ไว้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2563 ที่ตั้งครรภ์ระหว่างศึกษาและตัดสินใจเก็บครรภ์ไว้ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ประวัติส่วนตัว และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งครรภ์และการเก็บครรภ์ไว้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ปัจจัยด้านลบ คือ การละเลยเรื่องการตั้งครรภ์ การคุมกำเนิดไม่ถูกวิธี ความกลัวครอบครัวผิดหวัง ความกังวลต่ออนาคตของตนเอง และปัจจัยด้านบวก คือ ความไว้วางใจบุคคลรอบข้างว่าจะดูแลตนเองได้ 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านลบ คือ การเติบโตขึ้นภายในครอบครัวที่เข้มงวด การอาศัยห่างไกลจากครอบครัว และปัจจัยด้านบวก คือ คนรักยอมรับและเข้าใจ ครอบครัวยอมรับ ครอบครัวของคนรักสนับสนุน มหาวิทยาลัยเปิดกว้างให้ศึกษาต่อ และ 3) เจือปนเชิงพฤติกรรม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านลบ คือ ปกปิดการตั้งครรภ์เป็นความลับไม่บอกทางบ้าน และปัจจัยด้านบวก คือ เก็บครรภ์ไว้ไม่ทำแท้ง

คำสำคัญ: การตั้งครรภ์ในวัยเรียน, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งครรภ์, กรณีศึกษา

¹ อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Lecturer, Early Childhood Education, Faculty of Education, Bangkokthonburi University

Abstract

This research paper is a case study on factors contributing in student become pregnant during college years of tertiary education. The data providers are two students currently in tertiary education who had gone through pregnancy and kept the baby to term. Research tools used for data collection are biographical method, in-depth interview, and content analysis. The research found three dimensions contributing to pregnancy during college: 1) the personal dimension which refer to negative factors are negligence on birth control, incorrect use of contraception, fear of disappointing family, fear of personal future, and positive factors are their trust in love ones to give needed support; 2) the social environment dimension which refer to negative factors are such as restrictive upbringing and physical distance from their family, and positive factors are their lover acceptance and understanding, their lover's family support, and the campus allowing them to continue their education; 3) the behavioral dimension which refer to negative factors are the act of hiding their pregnancy from their family, and positive factors is them keeping the child.

Keywords: Pregnancy in College, Factors in Pregnancy, Case Study

บทนำ

การให้กำเนิดบุคคลหนึ่งขึ้นมาบนโลกใบนี้ ถือเป็นพรอันยิ่งใหญ่ที่ให้ออกสมมุขคนหนึ่งได้หล่อหลอมให้มนุษย์อีกคนได้ใช้ชีวิตเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ สร้างโอกาสในการเติบโต เปลี่ยนแปลง เข้าใจ และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้อื่น สืบทอดเผ่าพันธุ์และทำให้โลกใบนี้ให้เจริญก้าวหน้า เติบโตเป็นโลกที่อุดมไปด้วยความรัก ความเห็นอกเห็นใจ พร้อมต้อนรับสมาชิกใหม่เข้าสู่สังคมต่อไป แต่หากการให้กำเนิดมนุษย์ผู้หนึ่งขึ้นโดยบุคคลที่ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ ไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจต้อนรับสมาชิกใหม่ที่ตนเองจะต้องดูแลหล่อหลอมให้เจริญเติบโตต่อไป จึงทำให้เป็นปัญหาเรื้อรังสืบเนื่องตั้งแต่ตัวผู้ให้กำเนิดและเด็กที่เพิ่งจะลืมตาดูโลก

ปัญหาหลักของการให้กำเนิดบุคคลโดยไม่พร้อม คือ การตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัจจุบันปัญหาตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมในกลุ่มเยาวชนหญิงทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในสังคมไทย จากสถานการณ์ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ พบว่า วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นและอายุน้อยลงจนเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ตามมา โดยในปี พ.ศ. 2561 พบว่า วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี คลอดบุตรทั้งสิ้น 72,566 คน และยังพบการตั้งครรภ์ซ้ำมากถึง 6,543 คน และในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยวัยรุ่นทำแท้งมากถึงร้อยละ 48.6 นอกจากนี้พบว่าผู้ป่วยทำแท้งไม่ได้ใช้การคุมกำเนิดด้วยวิธีใด ๆ ถึงร้อยละ 39.3 รวมทั้งยังพบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่สำคัญ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกันมากขึ้น รวมทั้งจากรายงานของสำนักกระบวนวิชากรมควบคุมโรค พบว่า อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15 - 24 ปีมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จาก 80.8 ต่อแสนประชากร ในปี พ.ศ. 2553 เป็น 189.5 ต่อแสนประชากร ในปี พ.ศ. 2561 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. 2563)

ด้วยบรรทัดฐานของสังคม หรือจารีตประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานที่ว่า เป็นผู้หญิงต้องรักษาวงศ์วงศ์วานตัวอย่าชิงสุกก่อนห่าม และอื่น ๆ อีกมากมายที่ทำให้เรื่องความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างหญิงชายดูจะเป็นเสมือนเรื่องต้องห้ามในสังคมที่มีสายตาของผู้ใหญ่คอยสอดส่องอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้สังคมไทยยังมีบรรทัดฐานอื่น ๆ เช่น เด็กนักเรียนต้องมุ่งเรียนหนังสือ อย่ารักในวัยเรียน อย่าออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง คำสอนเหล่านี้เปรียบเสมือนดาบสองคมที่บีบให้เยาวชนและผู้ที่อยู่ในสถานะนักเรียน นักศึกษา ทำเรื่องที่เราเรียกว่า “ผิดบรรทัดฐานของสังคม” เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดพลาด หรือความไม่รู้ นักเรียนนักศึกษาเหล่านั้นก็ไม่สามารถหาที่พึ่งพิง หรือผู้ให้คำปรึกษาเพื่อให้สถานการณ์คลี่คลายไปในแนวทางที่ดีที่สุดได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน การตั้งครรภ์ไม่พร้อม และปัญหาอื่น ๆ ต่อเนื่องเป็นลูกโซ่เส้นยาวที่กระทบทั้งชีวิตของคนเป็นแม่และลูกที่ถือกำเนิดขึ้นมาท่ามกลางสภาพปัญหาที่ยังคงค้างค้ำอยู่ นอกจากนี้ความไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตรของแม่วัยรุ่นยังทำให้เด็กจำนวนหนึ่งถูกทอดทิ้ง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กในอนาคต (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. 2560)

UNICEF เป็นองค์กรหนึ่งที่ได้ทำการสำรวจสถานการณ์การตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมของเยาวชนไทย พบว่า ตั้งแต่ปี 2004 อัตราการตั้งครรภ์ในวัยเรียนเพิ่มขึ้น จาก 47 คน ใน 1,000 เป็น 54 คน ใน 1,000 คนของผู้ให้กำเนิดทั้งหมดในปี 2012 นอกจากนี้ปัญหาสำคัญอีกประการที่เกิดจากการตั้งครรภ์ในวัยเรียน คือ ความไม่เข้าใจของผู้ปกครองและสังคม และปัญหาด้านเศรษฐกิจ เยาวชนหลายคนจะต้องหยุดเรียนกลางคันเนื่องจากตั้งครรภ์ ไม่ได้รับการดูแลหรือให้ความช่วยเหลือ เช่น เด็กคนหนึ่งกล่าวว่าเธอกำลังจะจบการศึกษาในอีก 1 เดือนข้างหน้า แต่เมื่อคุณครูใหญ่ทราบว่าเธอต้มครรภ์ คุณครูใหญ่ก็ขอให้เธอพักการเรียนทันที แล้วไปเริ่มต้นใหม่ในปีการศึกษาถัดไป ทำให้เธอเสียโอกาสหลายอย่างในชีวิต หรือเด็กอีกคนหนึ่งกล่าวว่าครอบครัวของเธอรับไม่ได้ที่เธอต้มครรภ์ในวัยเรียน UNICEF (2015)

ทั้งนี้สอดคล้องกับ Galabo, & Gempes (2017) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ในวัยเรียนของเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษา ด้วยการศึกษารณศึกษาหลายกรณี พบว่า เด็กที่ต้้มครรภ์ในวัยเรียนมีสภาวะเครียด ซึ่งแสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังได้รับความอับอายจากสังคม การต้้มครรภ์เป็นข้อห้ามทางสังคมที่ไม่ควรเกิดขึ้น ดังนั้นพวกเขาจึงแสดงออกด้วยการต่อต้านสังคม ตอบสนองต่อสังคมด้วยการแสร้งทำเป็นไม่รู้ร้อนรู้หนาว จนถึงขั้นหลีกเลี่ยงสังคมจนท้ายที่สุดต้องหันไปพึ่งพาสถาบันที่ช่วยเหลือการต้้มครรภ์ในวัยเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ประสบการณ์ที่นักเรียนเหล่านั้นได้เรียนรู้จากการต้้มครรภ์ คือ ความเสียใจและเสียตายเป็นสิ่งที่ทาลงไป พวกเขาบอกว่าการต้้มครรภ์ทำให้ชีวิตของพวกเขาสะดุดและผู้หญิงทุกคนควรเรียนรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ การต้้มครรภ์ ความรัก และการยอมรับความเป็นจริง

นอกจากนี้การย้ายที่อยู่ของวัยรุ่นเพื่อมาศึกษาตามสถานศึกษาที่ไกลจากครอบครัว ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์มากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ เช่น การเที่ยวสถานเริงรมย์ การรู้จักเพื่อนต่างเพศ การอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้ามในสถานที่มืดชิด การพักอาศัยแบบคู่ต่างเพศอยู่ก่อนแต่ง เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการต้้มครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ปัจจุบันสถานการณ์เริ่มรุนแรงและเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย กลุ่มเสี่ยงการต้้มครรภ์ไม่พึงประสงค์มีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา ซึ่งประเทศไทยมีหญิงต้้มครรภ์ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 70 คนต่อ 1,000 คน ถือเป็นตัวเลขที่สูงที่สุดในทวีปเอเชีย (คณะกรรมการการสาธารณสุขสุขวุฒิสภา. 2554) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติกานต์ บัวรอด, และคณะ (2563) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่องการรับรู้สุขภาพทางเพศเพื่อป้องกันการต้้มครรภ์ของนักศึกษาในจังหวัดชลบุรี พบว่า คู่รักนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัดและไม่ได้พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองทำให้เกิดความอึดอัดและอยากรู้ อยากลองในเรื่องเพศ

ผู้วิจัยในฐานะนักการศึกษาปฐมวัย และเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งพบเห็นนักศึกษาต้้มครรภ์ในวัยเรียนในทุกชั้นปี จึงมีความสนใจศึกษาประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการต้้มครรภ์ในวัยเรียนของนักศึกษาและการเก็บครรภ์ไว้ เพื่อทราบสภาพปัญหา และหาแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

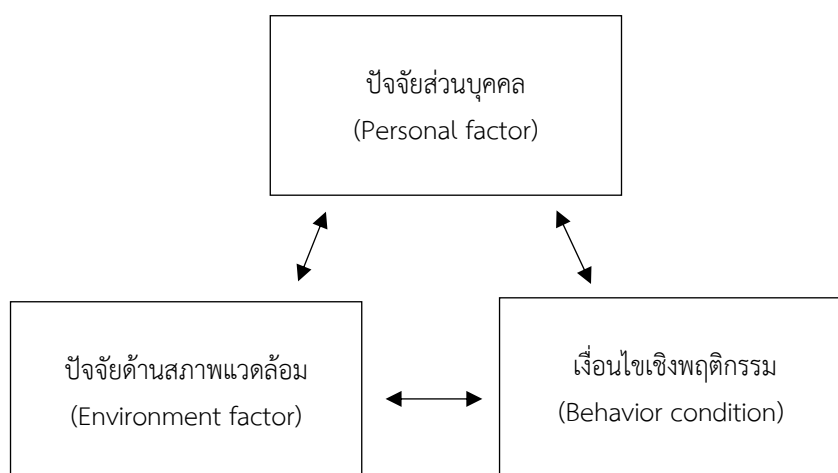
1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการต้้มครรภ์และการเก็บครรภ์ไว้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจ หรือดำเนินชีวิตของบุคคลหนึ่งประกอบไปด้วยหลายปัจจัย บางปัจจัยอาจเป็นปัจจัยที่ควบคุมได้ แต่หลายครั้งชีวิตก็นำทางให้คน ๆ หนึ่งดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่ไม่คาดคิดมาก่อน โดยพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นนั้น ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment factor) (Bandura. 1989) พื้นฐานแนวคิดที่เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น Bandura เชื่อว่าในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์จะต้องวิเคราะห์เงื่อนไขและสิ่งเข้าที่จะมาเสริมแรงให้เงื่อนไขนั้นคงอยู่ พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์จึงเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ขององค์ประกอบหลายอย่าง โดยมี พันธุกรรม สภาพแวดล้อม สังคม ประสบการณ์ความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลผสมผสานกัน ซึ่งยากแก่การตัดสินใจ พฤติกรรมนั้น ๆ เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งถ้าหากบุคคล มีการรับรู้ความสามารถตนเอง (perceived self-efficacy) และคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิบัติ (outcome expectations) เขาจะแสดงซึ่งพฤติกรรมนั้นให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด (Tansakul. 2007)

โดย Bandura มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว หากแต่เปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยภายในตัวบุคคล เงื่อนไขเชิงพฤติกรรมและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยปัจจัยทั้ง 3 มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันไม่อาจแยกออกจากกันได้ และปัจจัยทั้ง 3 ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมแสดงให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลคิด เชื่อ และรู้สึก จะกำหนดว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด ในขณะที่เดียวกันการกระทำของบุคคลก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะการคิด และการตอบสนองทางอารมณ์ ลักษณะของร่างกาย ระบบการรับรู้และระบบประสาทมีผลต่อพฤติกรรม และศักยภาพของบุคคล เช่นเดียวกับการรับรู้โครงสร้างของสมองก็ปรับเปลี่ยนได้โดยสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ทางพฤติกรรมเช่นกัน (Greenough, Black, & Wallace. 1987)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยกรณีศึกษา (Case Study) ดำเนินการวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งครุภัณฑ์และการตัดสินใจเก็บครุภัณฑ์ไว้ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดในการวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งให้ความยินยอมในการให้ข้อมูล
2. ผู้วิจัยชี้แจงการทำประวัติส่วนตัว (Biography) ให้แก่ผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลเขียนประวัติส่วนตัวของตนเองโดยละเอียด โดยแบ่งช่วงการเขียนออกเป็นช่วงละ 7 ปี ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบัน
3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ด้วยคำถามกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ 1 – 1 ชั่วโมง 30 นาที เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีคำถามหลักดังนี้
 - 3.1 เมื่อนักศึกษาทราบว่าตนเองตั้งครุภัณฑ์ นักศึกษาทำอย่างไร
 - 3.2 นักศึกษาได้รับความช่วยเหลืออย่างไรบ้างเมื่อทราบว่าตนเองตั้งครุภัณฑ์
 - 3.3 การตั้งครุภัณฑ์ในวัยเรียนส่งผลต่อนักศึกษาอย่างไร
 - 3.4 นักศึกษาเรียนรู้อะไรจากประสบการณ์การตั้งครุภัณฑ์ในวัยเรียน
 - 3.5 เหตุใดนักศึกษาจึงตัดสินใจเก็บครุภัณฑ์ไว้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่ตั้งครรภ์ขณะศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา และตัดสินใจเก็บครรภ์ไว้ จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกรณีศึกษา (Case Study) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการทำประวัติส่วนตัว (Biography)

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยวิธีการของ Johnson, & LaMontagne (1993) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเตรียมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์และเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data preparation)
2. การทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (Familiar with the data)
3. การระบุกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ต้องการศึกษา (Identified unit of analysis)
4. การจัดหมวดหมู่ประเภทของข้อมูล (Tentative categories)
5. การตรวจสอบความถูกต้องของการจัดหมวดหมู่ประเภทของข้อมูล (Refined categories)
6. ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ (Category integrity)

ผลการวิจัย

ประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการตั้งครรภ์ในวัยเรียนและการเก็บครรภ์ไว้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการที่นักศึกษาได้เขียนประวัติส่วนตัว (Biography) ของตนเอง สามารถสรุปประเด็นสำคัญโดยแบ่งตามช่วงวัยและเรื่องราวสำคัญในชีวิตของนักศึกษาทั้ง 2 คน ได้ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 (0-7 ปี): แรกเริ่ม

เรื่องราวสำคัญ: สภาพครอบครัวในวัยเด็ก

ตารางที่ 1 สภาพครอบครัวในวัยเด็ก

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
เธอเกิดและเติบโตขึ้นที่จังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย อาศัยอยู่ในบ้านกึ่งไม้กึ่งปูน 2 ชั้น บริเวณโดยรอบเป็นสวนผลไม้ มีทั้งทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง เธออาศัยอยู่ในบ้านกับคุณพ่อ คุณแม่ พี่ชาย 2 คนและพี่สาว 1 คน	เธอเกิดและเติบโตที่อำเภอหนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในบ้านไม้สองชั้นที่มีคุณแม่ คุณตา คุณยาย พี่ชาย และลูกพี่ลูกน้องอาศัยอยู่ร่วมกัน พ่อแม่ของเธอแยกทางกันตั้งแต่อ่อนเธอจะเกิด เธอไม่เคยเห็นหน้าพ่อของเธอ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่านักศึกษาทั้ง 2 คน เกิดและเติบโตในครอบครัวที่มีสมาชิกอยู่ด้วยกันหลายคน และมีภูมิลำเนาอยู่ที่ต่างจังหวัด ครอบครัวหนึ่งมีพร้อมหน้าทั้งพ่อและแม่ แต่อีกครอบครัวหนึ่งเป็นครอบครัวขยาย ที่ถึงแม้จะไม่มีพ่ออยู่ แต่ก็มีคุณตา คุณยายและลูกพี่ลูกน้องอยู่ร่วมกันในบ้าน

ช่วงที่ 2 (7-14 ปี): วัยเด็ก
เรื่องราวสำคัญ: สภาพการเลี้ยงดู

ตารางที่ 2 สภาพการเลี้ยงดู

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
นอกจากต้นไม้จะเป็นบ้านหลังสมมติของเธอแล้ว ยังเป็นที่ซ่อนอย่างดีเวลาคุณแม่ เธอมักจะหนีไปซ่อนบนต้นเงาะข้างบ้านแล้วไต่ขึ้นไปนั่งบนหลังคาบ้าน เพราะจะไม่มีใครหาเธอเจอแน่นอน คุณพ่อและคุณแม่ของเธอเข้มงวดเนื่องจากเธอเป็นลูกสาวคนเล็ก และเป็นเด็ก “ชน” เธอจึงโดนคุณแม่ตีเป็นประจำ	คุณตา คุณยายของเธอประกอบอาชีพเกษตรกร คุณยายเป็นคนเจ้าระเบียบมาก และเคร่งครัดในเรื่องระเบียบวินัย คุณแม่ของเธอเป็นคุณครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใกล้บ้าน เมื่อเธออายุได้ 10 ขวบ แม่ของเธอก็แต่งงานใหม่ และย้ายไปอยู่บ้านหลังใหม่เพื่อสร้างครอบครัว

จากการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คนได้รับการเลี้ยงดูมาในครอบครัวที่เข้มงวด ผู้ปกครองของทั้ง 2 ครอบครัวรักและเอาใจใส่เด็กทั้ง 2 คน แต่ก็มี ความเข้มงวดในการดูแล เด็กทั้งสองคนได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องระเบียบวินัยเป็นอย่างมาก

เรื่องราวสำคัญ: โรคประจำตัว

ตารางที่ 3 โรคประจำตัว

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
เธอเป็นเด็กร่าเริง ชอบวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ นอกบ้าน แต่เธอก็ป่วยบ่อย ตอนอายุประมาณ 5-6 ขวบ เธอเข้า ๆ ออก ๆ โรงพยาบาลเป็นประจำเพราะโรคประจำตัว ซึ่งก็คือโรคหอบหืด จนสนิทกับพยาบาลหลายคน บุคลากรในโรงพยาบาลต่างก็รู้จักหนูน้อยคนนี้ ถึงแม้เธอจะเจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัวบ้าง แต่เธอก็เป็นเด็กที่เรียกตัวเองว่ามีความสุข เพราะเธอได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา กับครอบครัวของตัวเอง	เธอเป็นเด็กเงียบ ๆ ไม่ชน ไม่ชอบเล่นนอกบ้าน เธอมีโรคประจำตัวคือโรคธาลัสซีเมีย เมื่อเธออายุ 8 ขวบ เธอป่วยหนักจนต้องเข้าโรงพยาบาล เธอยังคงจำความรู้สึกตอนที่พยาบาลสอดสายยางให้เลือดเข้าไปในตัวเธอ เพราะเกร็ดเลือดของเธอต่ำจนเป็นอันตราย แต่ก็ผ่านพ้นวิกฤตเหล่านั้นมาได้

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คน มีโรคประจำตัวตั้งแต่เด็ก ทำให้ต้องเข้าออกโรงพยาบาลอยู่เสมอ คนหนึ่งเป็นโรคหอบหืด อีกคนหนึ่งเป็นโรคธาลัสซีเมีย

ช่วงที่ 3 (14-21 ปี): วัยรุ่น
เรื่องราวสำคัญ : การเปลี่ยนสังคม

ตารางที่ 4 การเปลี่ยนสังคม

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
เธอย้ายไปอยู่กับพี่สาวที่จังหวัดหนึ่งภาคใต้ เมื่อเธอมีอายุได้ 16 ปี ในบ้านห้องแถวกลางเมือง และเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่จังหวัดนั้น เธอเริ่มมีกลุ่มเพื่อนที่ใหญ่ขึ้น เริ่มรู้จักเพื่อนต่างเพศ และเริ่มมีความสนิทสนมเป็นพิเศษกับเพื่อนชายคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมเรียนด้วยกันในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	ในช่วงอายุ 14 – 15 ปี เธอยังคงอาศัยอยู่กับคุณตา คุณยาย ครอบครัวของเธออยากให้เธอมีอนาคตด้านการศึกษาที่ดีขึ้น จึงส่งเธอไปเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนประจำอำเภอ ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าโรงเรียนเดิม แต่ก็ต้องเดินทางไกลขึ้น จึงทำให้เธอรู้จักคนเพิ่มมากขึ้น มีเพื่อนใหม่ และไกลหูไกลตา

จากข้อมูล พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คนมีการเปลี่ยนแปลง โยกย้ายที่อยู่อาศัย หรือย้ายโรงเรียน ทำให้นักศึกษาเจอสังคมใหม่ ๆ เจอเพื่อนใหม่ และเจอคนเยอะขึ้น เป็นที่มาให้นักศึกษาค้นหาหนึ่งพบเจอคนรักของเธอ และนักศึกษาก็คนหนึ่งเจอเพื่อนใหม่และสังคมที่กว้างขึ้น เธอใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว

เรื่องราวสำคัญ : พบรัก

ตารางที่ 5 พบรัก

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเธอก็เริ่มคบหาอยู่กับเพื่อนคนหนึ่งเธอสนิทสนมตั้งแต่ตอนนั้น เธอคบกับเขาเรื่อยมาจนเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพมหานคร ถึงแม้จะต้องอยู่ห่างกันแต่ก็ไม่ทำให้ความรักของคนทั้งสองลดน้อยลง เธอยังคงติดต่อกับเขาอย่างสม่ำเสมอ และกลับไปหาเขาที่จังหวัดหนึ่งภาคใต้ทุกครั้งที่สามารถทำได้ กระทั่งพี่สาวที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันก็ไม่ทราบเรื่อง	เธอเริ่มคบหาอยู่กับผู้ชายคนหนึ่งขณะที่เธอเริ่มขึ้นชั้นปีที่ 2 ในระดับอุดมศึกษาเขาค้นหานี้มีอายุมากกว่าเธอ 6 ปี เขามีหน้าที่การงานมั่นคง มีความรับผิดชอบ เขาเป็นเพื่อนกับคนรู้จักของเธอ เธอและเขารักกัน เมื่อความรักสูงองคนทั้งคู่จึงมีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง

จากข้อมูลพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คน พบรักกับคนรักของเธอในช่วงวัยรุ่น โดยคนหนึ่งคบหาอยู่กับคนรักตั้งแต่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักศึกษาทั้ง 2 คน มั่นใจในตัวคนรักของตนเองมาก และรู้สึกสบายใจเมื่อได้อยู่ด้วยกัน จึงตัดสินใจมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับคนรักของเธอ

เรื่องราวสำคัญ: การป้องกัน

ตารางที่ 6 การป้องกัน

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกันมาโดยตลอด ณ ตอนนั้น เธอไม่เคยมีความคิดว่าตนเองจะตั้งครรภ์ ถึงแม้จะมี ความสัมพันธ์กันแบบไม่ได้ป้องกัน แต่คำว่า “ตั้งครรภ์” ก็ ไม่เคยอยู่ในความคิด	เธอเชื่อว่ายาคุมกำเนิดจะทำให้เธออ้วนขึ้น เธอจึงใช้ วิธีการคุมกำเนิดที่เรียกว่าการ “หลั่งนอก” แทนการ คุมกำเนิดด้วยวิธีการที่ถูกต้อง

จากข้อมูลพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คน มีความเชื่อเกี่ยวกับการป้องกัน หรือการคุมกำเนิดอย่างไม่ถูกต้อง นักศึกษาคน แรกคิดว่า ตนเองจะไม่ตั้งครรภ์แน่ ๆ จึงคุมกำเนิดบ้าง ไม่คุมกำเนิดบ้าง โดยการคุมกำเนิด เธอทำด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การรับประทานยาคุมฉุกเฉินหลังการมีเพศสัมพันธ์ การรับประทานยาคุมกำเนิดชนิดเม็ด แต่ก็รับประทานไม่สม่ำเสมอ ส่วนนักศึกษาคนที่ 2 เชื่อว่ายาคุมกำเนิดส่งผลต่อน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น ด้วยความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เธอและคู่รักเลือกที่จะไม่ ใช้อยาคุมกำเนิดหรือถุงยางอนามัย

เรื่องราวสำคัญ: การตั้งครรภ์ที่ไม่คาดฝัน

จากการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่หลากหลาย ทั้งความรู้สึกเชิงลบและความรู้สึกเชิงบวก ใน สถานการณ์ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาในการเก็บครรภ์ไว้ ดังปัจจัยต่อไปนี้

1) ความรู้สึกกังวลใจ

ตารางที่ 7 ความรู้สึกกังวลใจ

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
ความคิดแรกเมื่อรู้ว่าตนเองกำลังจะเป็นแม่คน เธอรู้สึก ตกใจ และเสียใจเป็นอย่างมาก เธอคิดถึงชีวิตของตนเองใน ระดับอุดมศึกษาที่กำลังไปได้สวย หากต้องรื้อการเรียนตอนนี้ คงจะไม่ได้เรียนพร้อมกับเพื่อน ๆ ที่สนิทสนมกันได้อยู่แล้ว คิดถึงคุณพ่อคุณแม่ที่บ้านว่าท่านจะเสียใจมากแค่ไหนเมื่อ รู้ว่าลูกสาวคนสุดที่รักตั้งครรภ์ และที่สำคัญเธอกลัวว่า ครอบครัวของเธอจะบังคับให้เธอหยุดเรียน และกลับบ้าน เพื่อไปเลี้ยงลูกของเธอ ตามความเชื่อของครอบครัวที่ว่า ผู้หญิงเมื่อแต่งงานแล้วก็ต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน เลี้ยงดูลูก แวบแรกเธอมีความคิดที่จะทำแท้ง เพื่อให้ชีวิต ของเธอเป็นเหมือนเดิม	เมื่อเธอรู้ว่าตนเองตั้งครรภ์ สิ่งแรกที่เธอรู้สึกคือความ เสียใจ คิดถึงแม่ คิดถึงยาย คิดว่าเข่าทั้งสองจะผิดหวังสัก เพียงใดเมื่อรู้ว่าเธอตั้งครรภ์ในวันที่ยังไม่พร้อม จากนั้นจึง คิดถึงปัญหาที่จะตามมา การเรียนที่กำลังไปได้ดี เธอเดินมา เกินครึ่งทางในเส้นทางการศึกษาเส้นนี้ อีกไม่นานเธอก็จะ คว้าความสำเร็จมาได้ เธอตัดสินใจเปิดหาช่องทาง การแก้ปัญหาด้วยการเอาเด็กออกในอินเทอร์เน็ต

จากข้อมูลพบว่า เมื่อนักศึกษาทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ สิ่งแรกที่ก่อให้เกิดความกังวลใจมากที่สุดคือ ความรู้สึกของ ผู้ปกครอง พ่อ แม่ และครอบครัวของเธอ โดยนักศึกษากลัวว่าพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของตนเองจะเสียใจจากการกระทำของ เธอ ลำดับต่อมาคือความเป็นห่วงเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง คือ มีความกังวลว่าจะไม่ได้เรียนต่อ หรือไม่สำเร็จการศึกษาตามที่

ตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้น นักศึกษาทั้ง 2 คนจึงมีความคิดที่จะทำแท้ง เมื่อทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ แต่จะเห็นได้ว่า นักศึกษาไม่ได้มีความกังวลใจใด ๆ เกี่ยวกับคนรักของเธอ ว่าเขาจะทอดทิ้งเธอและลูก

2) ความรู้สึกไม่ไว้วางใจ

ตารางที่ 8 ความรู้สึกไม่ไว้วางใจ

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
เธอตัดสินใจบอกคนรักของเธอเป็นคนแรก เขาดีใจมาก และยินดีที่จะเลี้ยงลูกให้เธอ แต่กระนั้นเธอก็ตัดสินใจปกปิด ไม่บอกความจริงให้ครอบครัวของเธอทราบ เธอคิดเพียงว่า เตี้ยวรอให้ลูกคลอด รอให้เรียนจบแล้วค่อยบอกท่าน ยังไง ถ้าเธอเรียนจบแล้ว ท่านก็ดูดี บังคับเธอไม่ได้อีกต่อไปแล้ว เพราะเธอเป็นผู้ใหญ่และสามารถดูแลตนเองได้	เธอโทรไปหาแม่กับยาย เมื่อครอบครัวของเธอได้รับโทรศัพท์ แม่บอกกับเธอทันทีว่าไม่เป็นไร พวกเราจะช่วยกันเลี้ยงหลานคนนี้เอง ขอร้องไม่ให้เธอเอาเด็กออก และบอกกับเธอว่าไม่เป็นไร ไม่มีอะไรต้องกังวล ส่วนยายครั้งแรกที่ได้ยิน ยายโกรธและเสียใจมาก ไล่ให้เธอออกจากบ้านไปอยู่ที่อื่น และยื่นคำขาดว่าไม่ให้กลับมาเหยียบที่บ้านของยายอีก

จากข้อมูล พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คนมีความกังวลใจเกี่ยวกับทางบ้านหรือครอบครัวของเธอเป็นอย่างมาก โดยคนหนึ่งเลือกที่จะปกปิดความจริง เนื่องจากเธอเชื่อว่าที่บ้านเธอจะต้องรับไม่ได้ และจะต้องมีปัญหาเกิดขึ้นอย่างแน่นอน แต่อีกคนหนึ่งเลือกที่จะเปิดเผยความจริง และได้รับการตอบรับในทางลบกลับมาในช่วงแรก

3) ความเชื่อมั่น

ตารางที่ 9 ความเชื่อมั่น

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
คนรักของเธอดีใจมากและยินดีที่จะเลี้ยงลูกให้เธอ ขณะที่เธอกลับมาเรียนต่อในมหาวิทยาลัยจนจบ ทางครอบครัวของคนรักของเธอรับรู้เรื่อง และส่งเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลครรภ์ให้กับเธอ เธอจึงเบาใจลงบ้างว่าอย่างน้อยเด็กในครรภ์ของเธอก็จะมีคนรับผิดชอบดูแล	คนรักของเธอดีใจที่เธอจะมีลูกให้เขา เนื่องจากเขามีความพร้อม มีหน้าที่การงานมั่นคง และมีอายุที่เหมาะสมในการมีครอบครัว นอกจากนี้ครอบครัวของสามีก็ยอมรับเป็นอย่างดี เธอจึงเข้าพิธีแต่งงานกับคนรักของเธอ

จากข้อมูล พบว่า นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตัวคนรักของเธอเป็นอย่างมาก จึงตัดสินใจบอกความจริงให้ทราบ และได้รับการตอบสนองในเชิงบวกเป็นอย่างดี โดยคนรักของเธอยอมรับและดีใจมากที่เขากำลังจะมีลูกกับเธอ อีกทั้งครอบครัวของคนรักก็ให้การดูแลเธอเป็นอย่างดีตลอดการตั้งครรภ์จนคลอดบุตร

4) ความหวังใจ

ตารางที่ 10 ความหวังใจ

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
เมื่อเธอสารภาพเรื่องการตั้งครรภ์ของเธอให้คุณพ่อคุณแม่มารับทราบ ณ ตอนนั้น เธอรู้สึกกลัว และกังวลใจเป็นอย่างมากกว่าท่านจะรับไม่ได้ แต่เมื่อคุณพ่อคุณแม่ของเธอรู้เรื่อง นอกจากจะไม่ดูตำหนิเธออย่างที่คุณเคยคิดแล้ว ท่านยังไถ่ถามด้วยความเป็นห่วงว่าลูกสาวของท่านเป็นอย่างไร มีใครดูแลหรือไม่ ซึ่งผิดจากความคิดของเธอโดยสิ้นเชิง	เพียงไม่นานยายก็หายโกรธ และเป็นห่วงสวัสดิภาพของเธอและหลานตัวน้อยที่อยู่ในครรภ์

จากข้อมูล พบว่า เมื่อนักศึกษาตัดสินใจบอกความจริงเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ให้แก่ครอบครัวของเธอได้ทราบ ถึงแม้ในตอนแรกครอบครัวของเธอจะมีท่าทีแสดงออกในเชิงลบ แต่ในเวลาต่อมาครอบครัวของเธอก็เปลี่ยนเป็นแสดงความรักความหวังใจที่มีให้เธอและลูกน้อยของเธอ จึงทำให้นักศึกษาสัมผัสได้ถึงความรักความหวังใจที่ครอบครัวมีให้แก่นัก

5) ความสบายใจ

ตารางที่ 11 ความสบายใจ

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
เมื่อเธอตัดสินใจได้แล้วว่าจะไม่บอกครอบครัวของตนเอง และตัดสินใจว่าจะดรอปรียน 1 ภาคการศึกษา เธอกลับไปอยู่ภูมิลำเนาที่บ้านกับคนรักของเธอ โดยอาศัยอยู่กับคุณพ่อและแม่เลี้ยงของเขา ตอนนี้เธอไม่ได้กังวลถึงอนาคตข้างหน้ามากนัก เนื่องจากเธอวางแผนไว้ว่า เมื่อเธอคลอดบุตรเรียบร้อยแล้วจะกลับไปเรียนต่อให้จบ โดยลูกของเธอจะอยู่กับพ่อของเธอที่ต่างจังหวัด	เธอไม่รู้สึกลังเลถึงความกดดันทางสังคมที่เธอตั้งครรภ์ในวัยเรียน เนื่องจากเธอคิดว่าโลกยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก เพื่อน ๆ และสังคมรอบตัวเธอเปิดกว้างและยอมรับการตั้งครรภ์ของเธอได้

จากข้อมูล พบว่า เมื่อนักศึกษาได้รับการตอบรับที่ดีจากครอบครัวของคนรักของเธอ มีความเชื่อมั่นในตัวของคนรัก และได้รับการสนับสนุนในเรื่องการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เธอจึงมีความมั่นใจที่จะดูแลเด็กที่อยู่ในครรภ์เป็นอย่างดี เธอทั้ง 2 คนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์การตั้งครรภ์ในวัยเรียน

นักศึกษาทั้ง 2 คน ผ่านประสบการณ์มากมายจากการตั้งครรภ์ในวัยเรียน โดยนักศึกษาได้สรุปสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์การตั้งครกในวัยเรียน

นักศึกษาคนที่ 1	นักศึกษาคนที่ 2
ขอให้ทุกคนใช้ชีวิตวัยรุ่นอย่างเต็มที่ เพราะสำหรับเธอ เธอไม่สามารถเรียกคืนช่วงเวลาเหล่านั้นกลับมาได้อีกแล้ว เธอรู้สึกเสียใจที่เธอไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างเด็กสาวคนหนึ่ง ไม่สามารถที่จะใช้เวลาค้นหาตัวเอง ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ เธอทั้งห้าว่า ควรมีครอบครัวเมื่อพร้อมเท่านั้น เพราะการดูแลเด็กคนหนึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เราไม่สามารถเลี้ยงเขาเมื่ออยากเลี้ยง และปล่อยเขาไว้กับคนอื่นเมื่อเรามีอะไรต้องทำ เธอยังคงกังวลว่าเธอจะต้องเหนื่อยเพิ่มมากขึ้น จากการที่จะต้องเลี้ยงดูลูกของเธอ	ถึงแม้ในวันนี้เธอจะมีความสุข มีลูกน้อยที่น่ารัก สามมีที่ดูแลเธอ และครอบครัวที่เข้าใจ แต่เธอยังคงคิดเสมอว่า ในวันนั้น เธอควรมีความสัมพันธ์แบบป้องกัน ทุกคนควรมีลูกเมื่อรู้สึกพร้อม พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะเมื่อมีเด็กหนึ่งคนเกิดมาบนโลกใบนี้แล้ว ชีวิตของเธอก็ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป

จากข้อมูล พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คนรู้สึกเสียใจชีวิตในช่วงวัยรุ่นของตนเอง เนื่องจากตนเองมีความรับผิดชอบที่จะต้องดูแลลูกน้อย ไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างที่ใจตนเองต้องการได้อีกแล้ว แผนอนาคตข้างหน้าได้กำหนดโดยมีอนาคตของเด็กเป็นหลัก ดังนั้นสิ่งที่เธอได้เรียนรู้คือ ทุกคนควรมีครอบครัวเมื่อพร้อม โดยความพร้อมที่ว่่านั้หมายถึงไปถึงความพร้อมทั้งทางร่างกาย และความพร้อมทางใจ ที่จะดูแล รับผิดชอบ และเลี้ยงดูเด็กคนหนึ่งให้เติบโตต่อไปได้ในอนาคต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งครกและการเก็บครกไว้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Theory) ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment factor) และเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition) (Bandura. 1989) สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor)

ตารางที่ 13 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตั้งครกและการเก็บครกไว้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ปัจจัยด้านลบ	ปัจจัยด้านบวก
1. การละเลยเรื่องการตั้งครก 2. การคุมกำเนิดไม่ถูกวิธี 3. ความกลัวครอบครัวผิดหวัง 4. ความกังวลต่ออนาคตของตนเอง	1. ความไว้วางใจบุคคลรอบข้างว่าจะดูแลตนเองได้

2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment factor)

ตารางที่ 14 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการตั้งครกและการเก็บครกไว้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ปัจจัยด้านลบ	ปัจจัยด้านบวก
1. การเติบโตขึ้นภายในครอบครัวที่เข้มงวด 2. การอาศัยห่างไกลจากครอบครัว	1. คนรักยอมรับและเข้าใจ 2. ครอบครัวยอมรับ 3. ครอบครัวของรักสนับสนุน 4. มหาวิทยาลัยเปิดกว้างให้ศึกษาต่อ

3) เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition)

ตารางที่ 15 เงื่อนไขเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตั้งครุกรรมและการเก็บครุกรรมไว้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

พฤติกรรมเชิงลบ	พฤติกรรมเชิงบวก
1. ปกปิดการตั้งครุกรรมเป็นความลับ ไม่บอกทางบ้าน	1. เก็บครุกรรมไว้ ไม่ทำแท้ง

จะเห็นได้ว่า จากปัจจัยทั้ง 3 ส่วน ส่งผลซึ่งกันและกัน ทำให้นักศึกษามีการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมเมื่อเกิดภาวะตั้งครุกรรมในวัยเรียน โดยนักศึกษาตั้งครุกรรมเนื่องจากการป้องกันอย่างไม่ถูกวิธี ส่งผลให้ตั้งครุกรรมในวัยเรียนทั้งที่ยังไม่มีความพร้อม จนเกิดความคิดที่อยากจะทำแท้ง แต่เมื่อได้มีการพูดคุยปรึกษากับคนรัก กับครอบครัวของตนเองแล้ว พร้อมทั้งยังคงได้รับโอกาสทางการศึกษา จึงตัดสินใจเก็บครุกรรมไว้ แสดงให้เห็นว่าครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยภายในของนักศึกษา ซึ่งก็คือความรู้สึก การตัดสินใจ ทำให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมเก็บครุกรรมไว้ ไม่ตัดสินใจทำแท้ง

อภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก และการรวบรวมข้อมูลจาก Biography ของนักศึกษาแล้วนำมาวิเคราะห์ผลโดยพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment factor) และเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition) (Bandura. 1989) สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor)

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตั้งครุกรรมในวัยเรียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ปัจจัยเชิงลบ และปัจจัยเชิงบวก ดังแสดงให้ต่อไปนี้

1. ปัจจัยเชิงลบ

1.1 การละเลยเรื่องการตั้งครุกรรม และการคุมกำเนิดไม่ถูกวิธี

จากข้อมูลพบว่า นักศึกษา มีความเชื่อว่าตนเองจะไม่มีวันตั้งครุกรรม โดยทั้งคู่ไม่เคยคิดถึงอนาคตและไม่มี การวางแผนรับมือการตั้งครุกรรมที่อาจเกิดขึ้นได้ในหญิงวัยเจริญพันธุ์ทุกคน แต่นักศึกษากลับมีความเชื่อว่าตนเองจะไม่ตั้งครุกรรม นอกจากนี้นักศึกษายังเลือกวิธีการคุมกำเนิดที่ไม่ถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัญหาเยาวชนหญิงที่ตั้งครุกรรมก่อนวัยอันควรกับมิติมนุษยชน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. 2559) พบว่า การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนโดยอาจารย์ และกิจกรรมต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่จากกระทรวงสาธารณสุข หรือกระทรวงศึกษาธิการ มักจัดในห้องประชุมขนาดใหญ่ ที่มีนักเรียนจำนวนมาก ทำให้อาจารย์หรือวิทยากรให้ความรู้ไม่ทั่วถึง และมีกลุ่มนักเรียนที่สนใจเป็นจำนวนน้อยอยู่แถวหน้าเท่านั้น ขณะที่แถวหลังไม่ได้ให้ความสนใจ นอกจากนี้โครงการต่าง ๆ หรือการสอนเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ มักจะทำโดยการฉายวีดิทัศน์เกี่ยวกับการทำแท้งที่น่ากลัว เพื่อให้เยาวชนหญิงหวาดกลัวการทำแท้งไปจนถึงการมีเพศสัมพันธ์ มากกว่าการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แม้จะมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยก็ตาม ดังนั้นการที่นักศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันตนเองขณะมีเพศสัมพันธ์ จึงเกี่ยวเนื่องไปถึงการให้การศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร

1.2 ความกังวลว่าครอบครัวจะต้องผิดหวัง

การที่นักศึกษามีความรู้สึกอยากทำแท้งในเบื้องต้น เป็นเพราะเกิดความกังวลว่าครอบครัวของตนเองจะผิดหวัง และรับไม่ได้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงตัดสินใจปกปิด หรือเมื่อบอกก็ได้รับประสบการณ์ในเชิงลบสะท้อนกลับมา ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยเรื่อง ปัญหาเยาวชนหญิงที่ตั้งครุกรรมก่อนวัยอันควรกับมิติมนุษยชน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. 2559) พบว่า หากผู้ปกครองเลี้ยงดูลูกเสมือนเพื่อน มีการสื่อสารกันเป็นประจำ และพูดคุยกันด้วยเหตุผล เด็กก็จะบอกเล่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองได้ด้วยความรู้สึกปลอดภัย เพราะเชื่อมั่นว่าเข้าใจ แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองยังขาดการรับรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ดังนั้นเมื่อเยาวชนตั้งครุกรรมโดยไม่พร้อมจึงรู้สึกไม่ปลอดภัยที่จะบอกเล่าเรื่องราวให้ฟัง แม้ว่าจะเป็นคนที่ใกล้ชิดที่สุดก็ตาม ดังนั้น หากครอบครัวต้องการให้บุตรหลานของตนเองไว้วางใจ และปรึกษาในเรื่องที่

เขาต้องการความช่วยเหลือ ควรเริ่มตั้งแต่การให้ความรัก ความเอาใจใส่ตั้งแต่เล็ก และการใช้การพูดคุยเชิงบวกเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจ

1.3 ความกังวลต่ออนาคตของตนเอง

เมื่อนักศึกษาทราบว่าตนเองตั้งครุกรรม สิ่งที่นักศึกษากังวลนอกจากการทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเสียใจ คือ ความกังวลด้านการเรียนของตนเอง เนื่องจากนักศึกษามีความกังวลว่าตนเองจะต้องหยุดเรียน และไม่สามารถสำเร็จการศึกษาอย่างที่ตั้งใจไว้ สอดคล้องกับ UNICEF (2015) ได้ทำการวิเคราะห์สถานการณ์การตั้งครุกรรมของวัยรุ่น พบว่า เด็กนักเรียนมีความกังวลใจเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับการศึกษาของตนเอง เนื่องจากจะต้องหยุดการศึกษา และต้องพบเจอกับความกดดันที่มีในโรงเรียนต่อการตั้งครุกรรม แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความใส่ใจในอนาคต โดยเฉพาะในแง่การศึกษาเล่าเรียน

จากปัจจัยหลายด้านที่กล่าวมานี้ ทำให้นักศึกษามีความคิดในเชิงลบ หรือต้องการทำแท้ง เมื่อทราบว่าตนเองตั้งครุกรรมในช่วงแรก แต่กระนั้นนักศึกษาก็ไม่ได้ทำแท้ง แต่ยังคงเก็บลูกไว้ โดยสืบเนื่องจากปัจจัยในเชิงบวก

2. ปัจจัยเชิงบวก

ความรู้สึกไว้วางใจบุคคลรอบข้างว่าจะดูแลตนเองได้ โดยบุคคลรอบข้างหมายถึง คนรักของตนเอง ครอบครัวของตนเอง และครอบครัวของคนรัก รวมถึงเพื่อน ๆ ที่เรียนหนังสือด้วยกัน การได้รับความมั่นใจเหล่านี้ทำให้นักศึกษามีกำลังใจมากขึ้นในการเก็บครุกรรมไว้ และดูแลตนเองขณะตั้งครุกรรม โดยจะเห็นได้ว่าครอบครัวและคนรอบข้างมีส่วนสำคัญมากในการสร้างเสริมกำลังใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nohara, & Miyagi (2009) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนของครอบครัวที่มีต่อคุณภาพชีวิตของหญิงตั้งครุกรรมระหว่างและหลังตั้งครุกรรม โดยงานวิจัยพบว่า หญิงตั้งครุกรรมจะมีความรู้สึกเชิงบวกมากขึ้นเมื่อได้รับการดูแลจากสามีและครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อคลอดบุตรไปแล้ว 1 เดือน ผู้หญิงจะได้รับการดูแลที่ดีขึ้นจากสามีและครอบครัว ดังนั้นการที่นักศึกษามีความรู้สึกไว้วางใจในตัวคนรักและครอบครัวของตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นักศึกษามีความรู้สึกที่ดีขึ้น ความเครียดลดลง และสบายใจขึ้นในการดูแลลูกและตนเองระหว่างการตั้งครุกรรม ความรู้สึกเชื่อมั่นนี้เอง ทำให้นักศึกษาตัดสินใจเก็บครุกรรมไว้ เนื่องจากมีความไว้วางใจว่าในท้ายที่สุดแล้วตนเองและลูกจะได้รับการดูแลจากบุคคลรอบข้าง ไม่ถูกทอดทิ้งให้เดียวดายและรับผิดชอบลูกโดยลำพัง

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมมีส่วนสำคัญในการสร้างทัศนคติ หรือหล่อหลอมบุคคล โดยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการตั้งครุกรรมก่อนวัยอันควรของนักศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงลบ

ปัจจัยเชิงลบที่มีผลต่อการตั้งครุกรรมและการเก็บครุกรรมไว้ของนักศึกษา คือ การได้รับการเลี้ยงดูมาในครอบครัวที่เข้มงวด และเมื่อใกล้สายตาของผู้ปกครอง นักศึกษาจึงมีอิสระในการใช้ชีวิต เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันเช่นการตั้งครุกรรมขึ้น ทำให้นักศึกษาเลือกที่จะไม่บอกให้ผู้ปกครองทราบ หรือบอกเป็นกลุ่มสุดท้าย โดยรูปแบบการเลี้ยงดูส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงการได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian Parenting Style) คือ การเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีความเข้มงวด มีระบบควบคุมและวางกฎเกณฑ์ไว้ให้ลูกทำตาม และคาดหวังว่าเด็กต้องทำตามโดยไม่มีทางเลือก พ่อแม่กลุ่มนี้มักฝึกหรือสอนลูกด้วยการทำโทษ เช่น การดุด่า การตี มากกว่าการฝึกระเบียบวินัย ดังนั้นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในลักษณะนี้มักจะประสบปัญหาความไม่มั่นคงทางอารมณ์ ซักลัวหรือซื่ออายุมาก ๆ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่เห็นว่าเป็นตนเองมีคุณค่า (Baumrind, 1971) ดังนั้นความกดดันจากครอบครัวจึงมีผลต่อสภาพจิตใจ ส่งผลต่อปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาเป็นอย่างมาก

2. ปัจจัยเชิงบวก

การได้รับการยอมรับและเข้าใจจากคนรักของตนเอง ครอบครัวของตนเองและครอบครัวของคนรักยอมรับการตั้งครุกรรมในครั้งนี้ ส่งผลเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเก็บเด็กในครุกรรมไว้ของนักศึกษา จะเห็นได้ว่าในเบื้องต้น นักศึกษามีการตัดสินใจว่าจะไม่เก็บครุกรรมไว้ จนเมื่อได้ทำการปรึกษากับคนรักและครอบครัวของตนเองแล้วพบว่าได้รับการยอมรับ นักศึกษาจึงมีความสบายใจมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลจากบุคคลใกล้ชิดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาตัดสินใจและแสดงพฤติกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศานาถ สรรคพงษ์, และพนมพร พุ่มจันทร์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจเก็บครุกรรมและการดำเนินชีวิตของสตรีที่เก็บครุกรรมไม่พึงประสงค์ พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หญิงตั้งครุกรรมก่อนวัยอันควรเก็บครุกรรมไว้ คือ การปรึกษาบุคคลในครอบครัว เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว จึงได้ตัดสินใจเก็บครุกรรมไว้ ทั้งนี้ การตัดสินใจของแต่ละ

บุคคลแตกต่างกันเนื่องจากบริบทของสังคม คือ มีรายได้ดูแลตนเองและบุตรได้ ฝ่ายชายเป็นผู้ดูแลฝ่ายหญิงและบุตร หรือ บุคคลในครอบครัวช่วยกันดูแลฝ่ายหญิงและบุตร จึงทำให้ฝ่ายหญิงตัดสินใจเก็บครรภ์ไว้

เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม (Behavior condition)

จากการตั้งครรภ์ในวัยเรียน นักศึกษามีการแสดงพฤติกรรมต่อเนื่อง 2 รูปแบบ คือพฤติกรรมเชิงลบและพฤติกรรมเชิงบวก สืบเนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ เมื่อเริ่มตั้งครรภ์ นักศึกษาแสดงพฤติกรรมเชิงลบ คือ การปกปิดการตั้งครรภ์ของตนเองไม่ให้ครอบครัวของตนเองรับทราบ และเลือกที่จะเปิดเผยการตั้งครรภ์ให้แก่คนที่ตนเองไว้วางใจเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าปัจจัยจากสภาพแวดล้อมและปัจจัยส่วนบุคคลทางลบ ส่งผลให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมเชิงลบ ถึงแม้ว่า นักศึกษาจะแสดงพฤติกรรมเชิงลบในช่วงแรก แต่ต่อมาเมื่อได้มีการพูดคุยทำความเข้าใจกับครอบครัว คนรัก นักศึกษาจึงมีการแสดงพฤติกรรมเชิงบวก คือการเก็บครรภ์ไว้ ไม่ทำแท้ง

จากการแสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1989) ที่ว่า ปัจจัยทั้ง 3 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันไม่อาจแยกออกจากกันได้ และปัจจัยทั้ง 3 ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรม แสดงให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner (1994) ที่ว่า พฤติกรรมไม่สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยเพียงปัจจัยเดียว แต่ปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อน ระหว่างปัจจัยในตัวบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวบุคคลที่สุด และขยายออกไปรอบ ๆ ตัวบุคคล ตั้งแต่บ้าน โรงเรียน ชุมชน จนถึงโครงสร้างทางสังคมที่ใหญ่ขึ้น

จะเห็นได้ว่า การที่นักศึกษาตัดสินใจแสดงพฤติกรรมบางอย่างนั้นมีเหตุสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายส่วน ทั้งปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบ และพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกก็ส่งผลต่อบุคคลรอบข้างเช่นเดียวกัน เช่น แม่ของนักศึกษาแสดงความห่วงใยทันทีที่ทราบว่านักศึกษาตั้งครรภ์ เนื่องจากกลัวนักศึกษาจะทำแท้ง ซึ่งขัดต่อความเชื่อของตนเอง ดังนั้นครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม หากทุกครอบครัวเลี้ยงดูบุตรหลาน เอาใจใส่อย่างเต็มศักยภาพแล้ว เชื่อว่าบุคคลที่เติบโตขึ้นก็จะมีปัจจัยเชิงบวกเป็นแรงกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมเชิงบวกต่อไปเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุมกำเนิดอย่างถูกวิธีให้แก่นักศึกษาทุกคน
- 1.2 มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่ตั้งครรภ์ ทั้งในด้านการเรียน การรักษาครรภ์ และการใช้ชีวิตต่อไปในรั้วมหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาประสบการณ์การเลี้ยงดูบุตรของนักศึกษาที่คลอดบุตรระหว่างศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการธิการ การสาธารณสุขวุฒิสภา. (2554). รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่องปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วุฒิสภา.

จิตติกันต์ บัวรอด, และคณะ. (2563). การรับรู้สุขภาพทางเพศเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ของนักศึกษาในจังหวัดชลบุรี. วารสารการแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 3(1), 68 - 76.

นิตานาถ สรรคพงษ์, และพนมพร พุ่มจันทร์. (2560). การตัดสินใจเก็บครรภ์และการดำเนินชีวิตของสตรีที่เก็บครรภ์ไม่พึงประสงค์. สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 43910: 161 - 192.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2559). ปัญหาเยาวชนหญิงที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรกับมิติมนุษยชน.

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. (2560). ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560 – 2569 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิชย์.
- _____. (2563). รายงานประจำปี 2563. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2564, จาก https://rh.anamai.moph.go.th/web-upload/7x027006c2abe84e89b5c85b44a692da94/202101/m_news/32053/200929/file_download/5499b750564075b590cc442f64caae41.pdf.
- Bandura, A. (1989). Social Cognitive Theory. *Annal of Child Development*, 6: 1 – 60, Retrieved 12 June 2021, from <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura1989ACD.pdf>.
- Baumrind, D. (1971). Current Pattern of Parental Authority. *Developmental Psychology Monographs*, 4: 1 – 103, Retrieved 12 June 2021, <https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fh0030372>.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. *International Encyclopaedia of Education*, 3.
- Galabo, N. R., & Gempes, G. P. (2017). Teenage Pregnancy in Secondary Schools: A Multiple Case Study. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 36(2), 145 - 170.
- Greenough, W. T., Black, J. E., & Wallace, C. S. (1987). Experience and Brain Development. *Child Development*, 58, 539 - 339.
- Johnson, L. J., & LaMontagne, M. J. (1993). Research methods using content analysis to examine the verbal or written communication of stakeholders within early intervention. *Journal of Early Intervention*, 17(1), 73 - 79.
- Nohara, M., & Miyagi, S. (2009). Family support and Quality of life of pregnant woman during pregnancy and after birth. Retrieved 3 December 2020, from <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20169987/>.
- Tansakul, S. (2007). Behavioral Science Theory: Operational guidelines in health education and health promotion. *Health education journal*, 30, 1 - 15.
- UNICEF. (2015). *Situation Analysis of Adolescent Pregnancy in Thailand*. Retrieved 3 December 2020, from https://www.unicef.org/thailand/sites/unicef.org.thailand/files/2018-08/160614_SAAP_in_Thailand_report_EN.pdf.

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
Administrators' Leadership Strategy for the 21st Century of the
School Administrators That Affect the Motivation the Performance of
the Teachers in School in Roi Et Primary Educational Service Area Office 2

จिरายู ศรีสง่าชัย¹

Jirayu Sri sa-nga chai¹

Corresponding Author E-mail: jirayu.sri16@gmail.com

Received: 2022-03-05; Revised: 2022-04-07; Accepted: 2022-06-08

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 274 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.79) 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.78) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สร้างสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.797 + .099(X_{13}) + .413(X_{21}) + .165(X_{11}) + .322(X_{14})$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .090(Z_{13}) + .368(Z_{21}) + .152(Z_{11}) + .311(Z_{14})$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21, ผู้บริหารสถานศึกษา, แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

¹ Lecturer at Master of Business Administration Program, Graduate College of Management Sripatum University Khon Kean

Abstract

This research aimed to study 1) the study development of administrators' leadership strategy for the 21st century in school in Roi Et Primary Educational Service Area Office 2, 2) compare the affect the motivation the performance of the teachers in school in Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 and 3) study relationship and create a forecast equation between 21st century strategic leadership of school administrators and performance motivation of teachers under Roi Et Elementary Education Service Area Office 2. The sample was 274 school Administrators and teachers in Roi Et Primary Educational Service Area Office 2, they was selected by simple random sampling. The tool used to collect the data was an estimation scale type questionnaire. The data analysis by averaging standard deviation and stepwise multiple regression analysis. The research results were found as follows;

1) The level of administrators' leadership strategy for the 21st century in school in Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 showed that totally at the total and each high level ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.79). 2) The level of the affect the motivation the performance of the teachers in school in Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 showed that totally at high level ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.78) 3) The correlation between 21st century strategic leadership of school administrators and performance motivation of teachers under Roi Et Elementary Education Service Area Office 2 had a high positive correlation ,statistically significant at the .05 level. Create a forecast equation as follows:

The regression coefficients in raw score;

$$\hat{Y} = 1.797 + .099(X_{13}) + .413(X_{21}) + .165(X_{11}) + .322(X_{14})$$

The regression coefficients in standard score;

$$\hat{Z} = .090(Z_{13}) + .368(Z_{21}) + .152(Z_{11}) + .311(Z_{14})$$

Keywords: Administrators' Leadership Strategy for The 21st Century, School Administrators, Affect The Motivation The Performance

บทนำ

ยุคนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์และเป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based society and Economy) การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพ จำเป็นต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก การจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการจึงจะทำให้การศึกษามุ่งสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็น “มืออาชีพ” จึงจะทำให้การศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล (ธีระ รุญเจริญ, 2553) การก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลักดันหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องเตรียมพร้อม ยอมรับและรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้นำองค์กรจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเตรียมองค์กร ทรัพยากรบุคคลให้มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนา การสร้างวิสัยทัศน์เพื่อวางแผนกลยุทธ์และการสร้างค่านิยม วัฒนธรรม และภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงด้านการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะที่เหมาะสม (กมล รอดคล้าย, 2558) กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 เกิดวิวัฒนาการความก้าวหน้าในทุกๆ มิติอย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึงยุคที่อิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ครอบคลุมทั่วโลกทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ คือ ระบบโลกเปลี่ยนแปลงไปสู่การแข่งขันอย่างรุนแรงในทุกภาคส่วนด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองตลอดจนด้านการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบในการนำองค์กรตามกระแสแห่งอิทธิพลนั้น เพื่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน ผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์นี้จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรให้สามารถที่จะเทียบเคียงสมรรถนะกับองค์กรอื่นที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (วิจารณ์ พานิช, 2555) กระแสโลกาภิวัตน์ได้เปลี่ยนโฉมหน้าโลกไป

ในทุก ๆ ทางไม่ว่าในทางเศรษฐกิจในทางการเมือง หรือในทางสังคมวัฒนธรรม ทำให้คนรุ่นใหม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการเผชิญกับปัญหาและความท้าทายใหม่ในการใช้ชีวิตประจำวัน ดังนั้น สิ่งที่สำคัญสำหรับคนรุ่นใหม่ คือ จะต้องเป็นคนมีความรู้และความคิด เพื่อให้สามารถเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมชุมชนที่สามารถปกครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นสมาชิกของสังคมที่อบอุ่น แข็งแรง รู้เท่าทันปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. 2557) การพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปสู่ Thailand 4.0 สิ่งสำคัญคือเราทุกคนจำเป็นต้องหาปัญหาให้ลึกและชัดเจน ยอมรับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มิฉะนั้นจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ คุณลักษณะครูที่อยากเห็นในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะที่สำคัญคือ มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู หรือมุ่งมั่นที่จะทำให้ศิษย์เป็นคนที่มีความรู้ บุคลิกภาพดี มีเทคนิคการสอนดี มีทักษะการพูด ถ่ายทอดเข้าใจง่าย มีความรู้ความชำนาญด้าน ICT หากบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษา ปัญหาของการศึกษาไทย ในการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน เห็นพ้องกันว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาของอาเซียนในปัจจุบัน “ห้องเรียน” ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ส่วน “ครูผู้สอน” ผลิตรายการหลักสูตรที่ใช้สำหรับการสอนในศตวรรษที่ 20 ในขณะที่ “นักเรียน” ยุคปัจจุบัน ต้องมีทักษะการทำงานในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเด็กเหล่านี้ถือเป็นผู้ที่เข้าใจคุณค่าของเทคโนโลยีดิจิทัลและมองหาโอกาสที่จะนำเทคโนโลยีนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ (Native Digital) ส่วนครูถือเป็นผู้อพยพสู่โลกดิจิทัลแต่สนใจและมองเห็นประโยชน์ ซึ่งไม่สามารถก้าวออกจากเทคโนโลยีใบเดิม จำเป็นต้องหันมาศึกษาและเรียนรู้พื้นฐานการใช้งานเทคโนโลยีใหม่นี้บ้าง (Immigrant Digital) ก็จึงจำเป็นต้องถือสมาร์ตโฟนไปพร้อมกับเด็กได้ด้วย (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, และกัจฉวัฒน์ จันทรดี. 2559) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางทางการสร้างทางเลือกและนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำตามทฤษฎีนี้จะเชื่อว่าการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นไม่ใช่จะอาศัยโชคช่วย แต่จะต้องเป็นผลจากการที่คอยติดตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งภายในองค์กร การคาดการณ์ถึงอนาคตขององค์กรในระยะยาวและการพัฒนายุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ช่วยให้สมาชิกเข้าใจวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนขององค์กรไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และความสับสนในการทำงานทำให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการสร้างความเข้าใจในระหว่างการทำงาน และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล, และไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557) แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่สำคัญในการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แรงจูงใจมีความสำคัญโดยเฉพาะในด้านการทำงานในองค์กร คือ ทำให้เกิดความสนใจในการเลือกการกำหนดพฤติกรรมหรือเกิดพฤติกรรมมีพลังงานหรือเกิดกิจกรรมเกิดผลการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายกระบวนการเกิดแรงจูงใจพื้นฐาน (รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2554) ประกอบด้วย ขั้นตอนความต้องการที่ทำให้เกิดแรงขับหรือแรงผลักดันทำให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีทิศทางตอบสนองความต้องการของบุคคลและเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วแรงขับก็จะลดลง อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการเกิดแรงจูงใจยังมีปัจจัยที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงอีกหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแรงจูงใจ เช่น สภาพแวดล้อมโอกาสเป้าหมายและสิ่งจูงใจรวมทั้งความสามารถอื่น ๆ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากงานวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และวางแผนพัฒนาการบริหารงาน พร้อมทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูให้เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

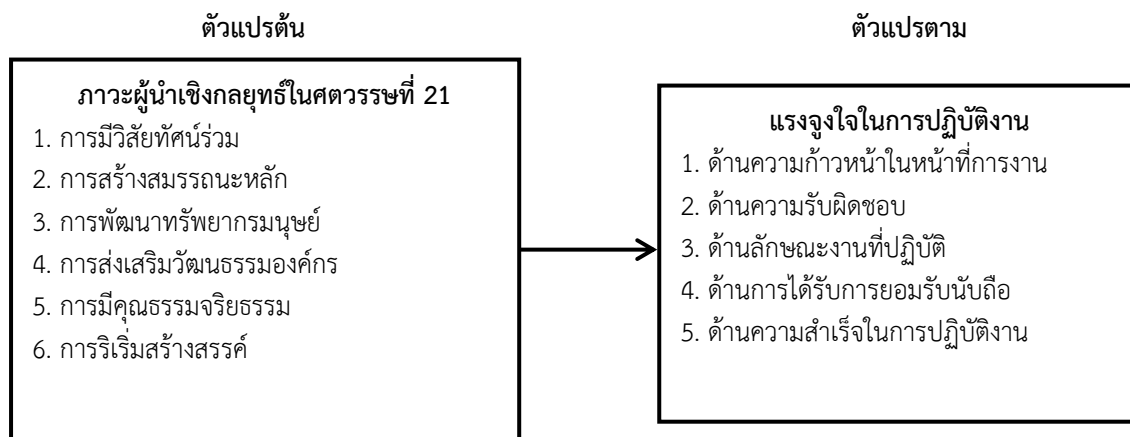
กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 เกิดวิวัฒนาการความก้าวหน้าในทุกๆ มิติอย่างรวดเร็ว และรุนแรงส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึงยุคที่อิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ครอบคลุมทั่วโลกทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญคือ ระบบโลกเปลี่ยนแปลงไปสู่การแข่งขันอย่างรุนแรงในทุกภาคส่วนด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ตลอดจนด้านการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบในการนำองค์กรตามกระแสแห่งอิทธิพลนั้นเพื่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน ผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์นี้จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรให้สามารถที่จะเทียบเคียงสมรรถนะกับองค์กรอื่นที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (วิจารณ์ พานิช. 2555)

ในการบริหารองค์กรจะต้องมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับกระบวนการทำงานขององค์กร ทรัพยากรสำคัญที่กำหนดความสำเร็จขององค์กรก็คือทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นผู้นำทางการบริหารทุกปัจจัยเข้าสู่กระบวนการบริหาร เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประโยชน์ต่อองค์กรโดยรวม องค์กรจึงสร้างสิ่งจูงใจขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร โดยการให้การสนับสนุนในหลากหลายรูปแบบ ให้ประโยชน์ตอบแทนด้านสวัสดิการ การเลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรม การสร้างแนวทางและหลักประกันแก่บุคลากร เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถดำรงชีวิตการทำงานอยู่กับองค์กรได้ตลอดไป บุคลากรก็จะอุทิศความรู้ ความสามารถของตนในการทำงานเป็นการตอบแทนเป็นการผสมผสานผลประโยชน์ระหว่างองค์กรกับบุคลากร โดยองค์กรจะต้องดำเนินงานต่างๆ ด้วยความยุติธรรมตามนโยบายและกฎระเบียบที่องค์กรกำหนดขึ้น ดังนั้น ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในยุคปัจจุบันต้องมีการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ คือ ต้องศึกษาสภาพแวดล้อมสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กรรวมถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแผนงานตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และใช้เทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ผู้นำจึงต้องปรับเปลี่ยนตนเอง และองค์กรให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เพื่อความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก (Global Competitiveness) (แสงเพชร แสงจันทร์. 2553)

แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่สำคัญในการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแรงจูงใจมีความสำคัญโดยเฉพาะในด้านการทำงานในองค์กร คือ ทำให้เกิดความสนใจการเลือกการกำหนดพฤติกรรมหรือเกิดพฤติกรรมมีพลังงานหรือเกิดกิจกรรมเกิดผลการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายกระบวนการเกิดแรงจูงใจพื้นฐาน (รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2554) ประกอบด้วย ขั้นตอนความต้องการที่ทำให้เกิดแรงขับหรือแรงผลักดันทำให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีทิศทางตอบสนองความต้องการของบุคคลและเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วแรงขับก็จะลดลง อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการเกิดแรงจูงใจยังมีปัจจัยที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงอีกหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแรงจูงใจ เช่น สภาพแวดล้อมโอกาสเป้าหมายและสิ่งจูงใจรวมทั้งความสามารถอื่น ๆ (สมุทร ชำนาญ. 2559)

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากงานวิจัย นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และวางแผนพัฒนาการบริหารงาน พร้อมทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูให้เพิ่มมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 365 และครูผู้สอน จำนวน 585 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 950 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน ครูผู้สอน จำนวน 169 คน รวมทั้งสิ้น 274 คน ได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973: 727 - 728) โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วน และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
2. กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อกำหนดขอบเขตภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
3. ร่างแบบสอบถาม โดยกำหนดเนื้อหาและข้อคำถามให้ครอบคลุม และสอดคล้องตามกรอบแนวคิดในการศึกษา และให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
4. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านให้ถูกต้องเหมาะสมตามเนื้อหาจากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
5. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็น ว่าข้อคำถามแต่ละข้อ วัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งกำหนดความคิดเห็นไว้ดังนี้
 - ให้คะแนน +1 แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
 - ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
 - ให้คะแนน -1 แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
6. นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยจะนำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 -1.00

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่มีบริบทคล้ายคลึงกันที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ของ Cronbach ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.95

8. นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา

วิธีรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยระบุผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างท่านไหนก็ได้ตามจำนวนแบบสอบถามเมื่อทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยกำหนดการเก็บแบบสอบถามคืนเป็นเวลา 3 สัปดาห์ จนได้แบบสอบถามครบทุกฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 108)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน	อันดับ
ด้านที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม	3.75	0.79	มาก	5
ด้านที่ 2 การสร้างสมรรถนะหลัก	3.77	0.79	มาก	4
ด้านที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	3.73	0.78	มาก	6
ด้านที่ 4 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร	3.79	0.80	มาก	3
ด้านที่ 5 การมีคุณธรรมจริยธรรม	3.86	0.82	มาก	1
ด้านที่ 6 การริเริ่มสร้างสรรค์	3.83	0.78	มาก	2
รวมทั้ง 6 ด้าน	3.79	0.79	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 5 การมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.82), ด้านที่ 6 การริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.78), ด้านที่ 4 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.80), ด้านที่ 2 การสร้างสมรรถนะหลัก ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.79), ด้านที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.79) และ ด้านที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.78)

ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน	อันดับ
ด้านที่ 1 ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.80	0.80	มาก	1
ด้านที่ 2 ความรับผิดชอบ	3.79	0.81	มาก	2
ด้านที่ 3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	3.67	0.72	มาก	5
ด้านที่ 4 การได้รับการยอมรับนับถือ	3.74	0.79	มาก	4
ด้านที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	3.78	0.76	มาก	3
รวมทั้ง 5 ด้าน	3.76	0.78	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 1 ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.80), ด้านที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.76), ด้านที่ 4 การได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.79), และด้านที่ 3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.72)

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์และสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21	b	S.E.b	β	t	p
ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร	.099	.073	.090	1.349	.179
ด้านความรับผิดชอบ	.413	.171	.368	2.411	.017
ด้านการสร้างสมรรถนะหลัก	.165	.165	.152	1.002	.318
ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม	.322	.065	.311	4.924	.000
ค่าคงที่	1.420	.401		3.537	.000
R = .768, R ² = .632, S.E.est = .401, F = 53.114					

* p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายผลของตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการสร้างสมการ พบว่า ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X_{13}), ด้านความรับผิดชอบ (X_{21}), ด้านการสร้างสมรรถนะหลัก (X_{11}) และ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม (X_{14}) ร่วมกันเท่ากับ .978 ได้ร้อยละ 95.65 สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรูปแบบของสมการ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y}=1.797+.099(X_{13})+.413(X_{21})+.165(X_{11})+.322(X_{14})$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}=.090(Z_{13})+.368(Z_{21})+.152(Z_{11})+.311(Z_{14})$$

อภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 เพราะภาวะผู้นำมีเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่เน้นการผลิตความรู้และสร้างนวัตกรรม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะและความก้าวหน้าในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑนา ชุมปัญญา (2563) ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์ นโยบายระดับต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ทั้งยังส่งเสริมให้ครูมีความความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรนาท ดอนแก้ว (2562) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนน้ำอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนน้ำอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนนทบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุท มีหิรัญ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 นี้ ไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 นำองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ทั้ง 6 ด้าน เป็นต้นแบบเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาอีกทั้งยังเน้นการทำงานเป็นทีม เสริมสร้างกำลังใจ สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับเรื่องอื่น เช่น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการ, ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่าง อายุงานของการบริหาร หรืออายุงานในการบริหารในสถานศึกษาในสถานศึกษานั้น

เอกสารอ้างอิง

- กมล รอดคล้าย. (2558). การศึกษาไทย ก้าวไกลสู่อาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล, และไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 4(1), 201 – 211.
- ชมพูท มหิทธิ. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ขอนแก่น: ขั้วฟางการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2557). การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มณฑนา ชุมปัญญา. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2554). มนุษย์สัมพันธ์: พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วชิรนาท ดอนแก้ว. (2562). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนนางอำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, และกวีวัฒน์จันทร์ดี. (2559). คู่มือออกแบบการสอนในศตวรรษที่ 21. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สมุทร ชำนาญ. (2559). ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ. ระยอง: พี. เอส. การพิมพ์.
- แสงเพชร แสงจันทร์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยการอาชีพฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการทั่วไป). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.

แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

The Approach of Quality Assurance of Small-Sized Schools for School
Academic Affairs Management Under Nakhon Sawan Primary
Educational Service Area Office 1

หทัยทิพย์ ลิขันทกสมิต¹

Hataitip Sikhuntagasamit¹

Corresponding Author E-mail: hatai_k22@hotmail.com

Received: 2022-03-31; Revised: 2022-06-20; Accepted: 2022-07-08

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 2) หาแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 92 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 คือ 1) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร 2) ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบหลักเกณฑ์ วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน วิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล และนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน และใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา และ 4) ด้านการบริหารจัดการ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรและบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา และดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา,โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Lecturer of Fundamentals of Education, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

This research aims to 1) study and analysis of the current situation, problem, prefix and reinforce the role of quality assurance and 2) find the guidelines for reinforcing the role of quality assurance of small-sized schools. The sample group was school administrators under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1, 92 people were selected with a simple random method. The research tool was an opinion questionnaire on educational quality assurance guidelines, the reliability value was 0.86. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results findings were as follows;

1) The present condition of the educational quality assurance of small schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 as a whole is at a high level. 2) The Approach of Quality Assurance of Small-Sized Schools for School Academic Affairs Management Under Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1, The guidelines are 1) curriculum and learning process analysis of problems and causes from educational quality assurance evaluation improve and fix problems resulting from course preparation and course use 2) assessment and development of educational standards, meeting to clarify rules, regulations, methods of assessment and evaluation of learning outcomes. Analyze student performance to find ways to help individual students. and use the assessment results to plan for educational quality assurance 3) information technology for education always evaluate and update the information and information system, promote the utilization of information and information for the benefit of all aspects of operations and use information in the strategic planning of educational institutions 4) management analyze problems and related causes from the assessment of educational quality assurance, budget support resources and Personnel for educational quality assurance and conducting supervision, advice, supervision and monitoring of educational quality assurance.

Keywords: The Approach of Quality Assurance, Small-Sized Schools

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และรุนแรงกว่าที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมากมายนัก การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือเทคโนโลยี ซึ่งหมายความว่าพัฒนาการทาง วิทยาการ และเนื้อหาสาระความรู้ที่จำเป็นได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตราที่ 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาหมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้และความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทาง วิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่สร้างและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มี คุณภาพ มีจิตใจเมตตา กรุณา รักและเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนมีความคิดที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม สามารถพึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน หากเยาวชนได้รับการพัฒนาคุณภาพจากสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ เขาจะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีมาตรฐานและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จึงทำให้เกิดการปฏิรูป การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขสู่การพัฒนาเศรษฐกิจให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาส เท่าเทียมกัน ที่จะเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563: 3 - 4)

การปรับเปลี่ยนปัจจัยองค์ประกอบของการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงภายนอกข้างต้นกลับไม่ สอดคล้องกันกับประเทศไทย โดยเฉพาะการจัดการศึกษาก้าวหน้าทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาดังที่เป็นอยู่มักทำเป็นระบบที่ ค่อนข้างตายตัว ดำเนินการในรูปองค์การขนาดใหญ่ มีกฎระเบียบมากมาย คนทำงานในระบบคุ้นเคยกับระบบและ กระบวนการที่เป็นอยู่ ผลที่เกิดขึ้นคือระบบการจัดการศึกษาไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาคุณภาพของ

ประชากรยุคใหม่ได้เพราะระบบเก่าย่อมมุ่งผลิตประชากรตามเป้าหมายเดิม และระบบเดิมซึ่งเหมาะกับการผลิตเป้าหมายเก่า ย่อมไม่พร้อมจะผลิตประชากรรุ่นใหม่ตามเป้าหมายใหม่ได้ความไม่สอดคล้องเช่นนี้ ก่อให้เกิดปัญหามากมาย ซึ่งมีหลักฐาน ปรากฏเป็นรูปธรรม เช่น การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของเยาวชนไทยอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับ ประเทศอื่น เป็นต้น จึงจำเป็นต้องปรับการจัดการศึกษาเสียใหม่ (ดิลกะ ลัทธิพัฒน์. 2554: 7)

เนื่องจากองค์ประกอบในการจัดการศึกษามีมากมายหลายประการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การปรับการจัดการศึกษา จึงต้องกระทบต่อทุกปัจจัยดังกล่าว และหากต้องการเห็นผลเร็ว การปรับเปลี่ยนเช่นนี้ต้องกระทำในระยะเวลารวดเร็วและ ครอบคลุมด้วย เพื่อให้เกิดผลประจักษ์ได้ทันการณ์ ดังนั้น การเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาแบบเก่าที่ล้าสมัยให้กลายเป็น ระบบใหม่ที่ทันสมัยจึงไม่อาจกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไปได้ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและครอบคลุม นั่นคือความจำเป็นที่ ต้องมีการปฏิรูปและหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการในเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญและช่วยผลักดันให้กระบวนการทำงานทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักการวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการ สร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยความมั่นใจนี้ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชาข้อเท็จจริงหลักฐานเชิงเหตุผลเป็น สำคัญการประกันคุณภาพเป็นการสร้างความมั่นใจโดยมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการ ออกแบบและขั้นตอนดำเนินงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมานอกจากนี้ยังมีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้ในการ วางแผนออกแบบและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และมีนักวิชาการทางการศึกษาหลาย ท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

เจนจบ หาญกลับ (2559: 26) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนิน กิจกรรม ทางวิชาการตามภารกิจสำคัญของสถานศึกษาเพื่อควบคุม พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษา โดยใช้ กระบวนการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพและการประเมินจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ สร้าง คนในประเทศให้เป็นคนที่มีคุณภาพ สร้างการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุกๆด้าน การประกันคุณภาพทางการศึกษา จึงมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ประชาชนมั่นใจในการศึกษาว่ามีคุณภาพมากพอที่จะส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตนเองในด้าน ต่าง ๆ ตามความถนัด และเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพสูง

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 183 - 187) ได้สรุปหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในว่าเป็นกลไกสำคัญ ประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจ (Assure) ได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ

เจนจบ หาญกลับ (2559: 28) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐาน อย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

การบริหารการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา สังคมไทยมีการปรับตัว เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืน มีสันติสุขและสามารถเอาชนะวิกฤตการณ์ทางด้านต่าง ๆ ได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้าทันกับสังคมโลกปัจจุบัน ผู้บริหารคือกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นผลจากการกระจายอำนาจในการบริหารงานผู้บริหารโรงเรียนจึงมีภารกิจ และความรับผิดชอบต่อพัฒนาโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งในด้านการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน วิสัยทัศน์จึงเป็นหลักหรือเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และสร้างความคาดหวัง และมั่นใจให้กับคณะครู อาจารย์ นักเรียนและบุคคลอื่น ๆ รวมถึงการใช้เป็นกรอบในการกำกับติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญหลายอย่าง เช่น ครู นักเรียน สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียน หลักการสอนที่สำคัญ คือ สอนให้เรียนโดยกระทำ ทดลอง ค้นคว้า แก้ปัญหาด้วยตนเองและสอนในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของผู้เรียน โดยสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนจึงมีการเน้นการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นผู้คิดค้นในเรื่องของ การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนจาก “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียน ซึ่งการเปลี่ยนบทบาทนี้เท่ากับการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในประเทศให้ก้าวหน้าทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อการร่วมมือดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ การวิจัยมีประโยชน์ต่อการทดสอบแนวความคิด การตอบคำถาม การแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ ผู้บริหารอาจต้องการรู้กระบวนการที่ดีที่สุดในการจัดกลุ่มนักเรียน หรือสาเหตุที่นักเรียนสอบตกหรือออกกลางคัน การวิจัยสามารถให้คำตอบต่อสิ่งเหล่านี้และปัญหาอื่น ๆ สมัลเยน (Smulyan) ได้วิจัยกระบวนการของความร่วมมือในการวิจัยเชิงปฏิบัติการของครูและนักการศึกษาจากมหาวิทยาลัย พบว่า ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพโดยใช้การวิจัยเพื่อพัฒนางาน มีความเข้าใจกระบวนการวิจัย มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้นและพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป ธีระพร อายุวัฒน์ กล่าวว่า การวิจัยเพื่อศึกษานั้นเป็นไปเพื่อให้ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพของครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยและสามารถปฏิบัติงานได้ และเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาต่อไป การที่จะพัฒนาบุคลากรทางวิจัย ให้นำการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานั้น จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นและชุมชน การวิจัยจะมีส่วนร่วมการหาจุดที่เป็นปัญหาหรือจุดที่ต้องการพัฒนาให้ระบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนที่เป็นผลผลิตจากการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะถือว่าการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในปัจจุบัน ที่สามารถไปใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นเดียวกับนานาประเทศในระดับสากล

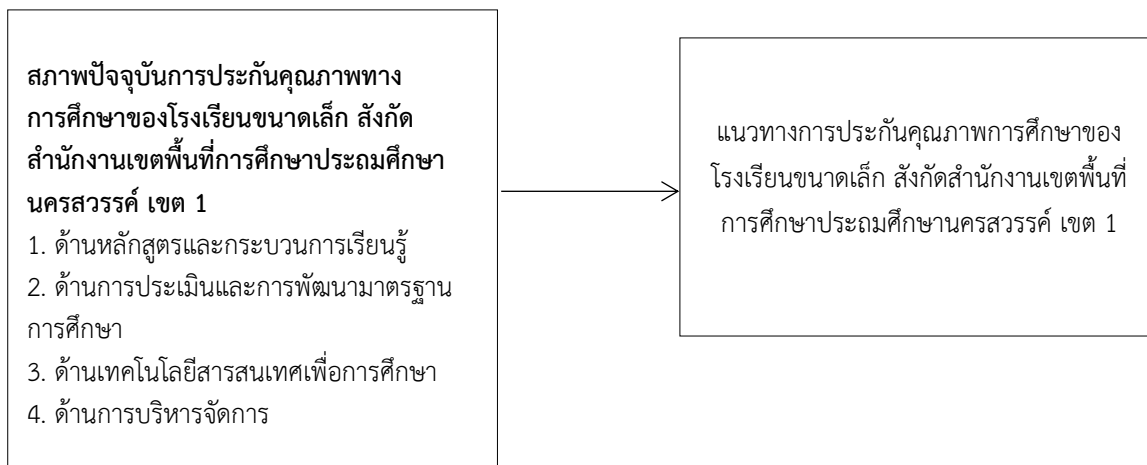
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) มีเป้าหมายมุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้ เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษา ของคนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มี ส่วนในการจัดการศึกษา ต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ประกอบกับ สารสำคัญในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อีกทั้ง เพื่อรองรับการประกันคุณภาพ ภายนอก (มาตรา 48 หมวด 6) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาถูกพัฒนาขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน โดยล่าสุดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561 และประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย และระดับชั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2561 นั้น ส่งผลให้สถานศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใหม่ทั้งหมด ตั้งแต่การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาที่ประกาศใช้ใหม่ หัวใจสำคัญของการปฏิรูประบบการศึกษาอยู่ที่การสร้างระบบความรับผิดชอบต่อ เพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การปฏิรูประบบการประเมินและการประกัน คุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น โดยสถานศึกษาควรเป็นหน่วยหลักในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีอิสระในการบริหารจัดการไม่ ว่าจะเป็นเรื่องของการออกแบบหลักสูตร วิธีการสอนและวิธีการ วัดผลตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเจตนารมณ์ของสถานศึกษา รวมถึงตอบสนองต่อ สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และการประเมินคุณภาพสถานศึกษาภายใน ซึ่งสาเหตุของการปฏิรูประบบ การศึกษา เนื่องมาจากการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของประเทศในช่วงที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหาหลัก ๆ ใน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนไม่มีความสุขในการเรียน นักเรียนขาด ระเบียบวินัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนรู้ไม่พัฒนาเด็ก การเรียน ภาษาอังกฤษขาดมาตรฐาน
- 2) ด้านการผลิตพัฒนากำลังคน และงานวิจัย พบว่า ประเทศขาดกำลังแรงงานสายวิชาชีพ งานวิจัยไม่สามารถ นำไปใช้ได้จริง มาตรฐานฝีมือยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ การผลิตบัณฑิตในสาขาที่ไม่เป็นไปตาม ความต้องการ ของประเทศ
- 3) ด้านการประเมินและพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่า การ ประเมินคุณภาพครู การประเมินสถานศึกษา ระบบการศึกษาต่อในแต่ละระดับชั้น การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนยังไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด
- 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พบว่า อุปกรณ์ไม่ทันสมัย ไม่นำข้อมูลสารสนเทศและ ผลผลิตที่ได้จาก การพัฒนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์
- 5) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ขาดการบูรณาการ การกระจายอำนาจไม่จริงจัง การกำกับดูแลขาดประสิทธิภาพ ระบบงบประมาณไม่สอดคล้องต่อ การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 6) ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูมีภาระงานมาก ครูไม่ครบชั้น สอนไม่ตรงวิชาเอก ขาดขวัญและกำลังใจ ขาดทักษะใน การออกแบบและการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกมาเป็นแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 117 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 92 คน จาก 92 โรงเรียน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยเปิดตารางของ เครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) และเลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ด้วยเทคนิควิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 คือ แบบสอบถาม เรื่อง ศึกษาสภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 ระดับของสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 92 คน จำนวนแบบสอบถาม 92 ฉบับ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 ถึง 31 สิงหาคม พ.ศ. 2564

2. ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดส่ง และรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยได้กลับคืนมาครบ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ลงความเห็น ว่า ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ซึ่งกำหนด ความคิดเห็นไว้ดังเกณฑ์การพิจารณาของ อีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ (2549: 65) ดังนี้

คะแนน +1 แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

คะแนน -1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

1.2 การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ของแต่ละข้อคำถาม โดยจะนำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.66 - 1.0 ทุกข้อ

1.3 การคำนวณหาความเที่ยงโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงคือ 0.86

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (f)

2.2 ค่าร้อยละ (%)

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 51.09 เป็นเพศหญิงจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 48.91 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 46 - 55 ปีขึ้นไป โดยอายุอยู่ระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 อายุอยู่ระหว่าง 46 - 55 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.39 และอายุมากกว่า 56 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 27.17 จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และส่วนของประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นกับสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา และด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านผลปรากฏ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง และด้านการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบหลักเกณฑ์วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือด้านการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล และด้านการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาในระยะต่อไป ตามลำดับ

3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ด้านการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน และด้านการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ตามลำดับ

4. ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านการดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

จากการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 สูงสุด 3 อันดับของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาทำร่างนำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาได้แนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ประเด็นสภาพปัจจุบัน	แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
1. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้	
1) การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา	1. สร้างกระบวนการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน 2. วางแผนกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมและครบถ้วน 3. มีการประชุมเพื่อวางแผนในการจัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตร
2) เนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง	1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมาอบรมและหาแนวทาง 2. วิเคราะห์หลักสูตรและหาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วทำการแก้ไข 3. วางแผนกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ครอบคลุมและแก้ไข
3) การปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตร	1. ประชุมผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร 2. สร้างความเข้าใจในการจัดทำระหว่างผู้บริหาร ครู 3. กำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนในการวัดผลและประเมินผล 4. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบ
2. ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	
1) การประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	1. คณะกรรมการดำเนินการกำกับและติดตามการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 2. ทำความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาแก่คณะครูและผู้ปกครอง
2) การวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหา แนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล	1. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการสอนของ ครูและส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการสอนซ่อม เสริมนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. สถานศึกษาควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมนักเรียนและประเมินผล การสอนของครูเพื่อนำ มาปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนต่อไป

ประเด็นสภาพปัจจุบัน	แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
	3. สถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานของรูปเล่ม / ให้ความรู้เพื่อให้คณะครู มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ นักเรียนรายบุคคล
3) การนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาในระยะต่อไป	1. คณะกรรมการดำเนินการกำกับ ติดตามการนำผลการประเมินไป วางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 2. ประชุมทำความเข้าใจแก่คณะครู 3. จัดทำปฏิทินในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมตลอดปีการศึกษา
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	
1) การประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูงในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้แก่ครู 2. ส่งเสริมงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย
2) การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน	1. สถานศึกษาตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับวางระบบสารสนเทศภายในให้เป็นหมวดหมู่เพื่อต่อการค้นหา 2. คณะกรรมการรับผิดชอบรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ
3) การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา	1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา 2. แต่งตั้งคณะกรรมการในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งบอกขอบเขตงานที่ชัดเจน 3. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้เรื่องเทคโนโลยี สารสนเทศ
4. ด้านการบริหารจัดการ	
1) การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา	1. ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา 2. วางแผนและกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุม 3. ประชุมทำความเข้าใจการประกันคุณภาพการศึกษาพร้อมมีเอกสาร ให้ศึกษา
2) การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษา	1. ประชุมครูเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกันคุณภาพการศึกษา 2. จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการในแต่ละมาตรฐาน
3) การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา	1. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา 2. ประชุมครูเพื่อร่วมกัน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกันคุณภาพการศึกษา 3. ประชุมครูเพื่อร่วมกัน นำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป

อภิปรายผล

1. จากศึกษาสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ได้ผลสรุปเป็นรายชื่อ ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ พบว่า การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา เนื้อหาของหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ควรมีการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตร โดยสร้างกระบวนการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน วางแผนกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมและครบถ้วน กำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนในการวัดผลและ ประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา อุชาติ (2554) พบว่า ผู้บริหาร ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการ จัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ ความรู้ตลอดจนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาสถานศึกษาควรมีการจัดหาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งหนังสือหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู

1.2 ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่า การประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบหลักเกณฑ์วิธีการ วัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหา แนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล แล้วการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาในระยะต่อไป โดย สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการสอนของ ครูและส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการสอน ช่อม เสริมนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดประชุมชี้แจงแนวทางการ ดำเนินงานของรูปเล่ม / ให้ ความรู้เพื่อให้คณะครู มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ นักเรียนรายบุคคล จัดทำปฏิทินในการประกันคุณภาพ การศึกษาให้ครอบคลุมตลอดปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธวัชชัย สิงห์จันทร์ (2551) ที่พบว่า ควรสร้างความ ตระหนักให้กับครูถึงความสำคัญของงานวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง จัดทำ เอกสารรายงานผล การประเมินแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างเหมาะสม และ ปรับปรุงพัฒนางานวัดผล ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พบว่า การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของ สถานศึกษา การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน และควรมีการ ประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยสถานศึกษาดังคณะทำงานเกี่ยวกับวางระบบ สารสนเทศภายในให้เป็นหมวดหมู่เพื่อต่อการค้นหา มีคณะกรรมการรับผิดชอบรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจาก การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย มีการจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูงในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้แก่ครู แล้วนำข้อมูลที่ได้จาก การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ นภาพา ผูกสุวรรณ (2553) พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำ ระบบเผยแพร่ที่ทันสมัยกับระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวิชาการ ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย ที่ ทำให้งานบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สารพัฒน์ แซ่ฮ้อย (2550) พบว่า การจัดทำระบบ ข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างชัดเจน

1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกัน คุณภาพการศึกษา การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา และการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการ ประเมิน การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา วางแผนและกำหนดขอบเขตของการ วิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุม ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกัน คุณภาพการศึกษาและจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการในแต่ละมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ เจนจบ หาญกลับ (2559) ที่พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูล คุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ป้องกันการจัด การศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มี คุณภาพอย่างทั่วถึง 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐาน อย่างจริงจัง ซึ่งมี ผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

2. นำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ จากประเด็นปัญหา ควรมีการวางแผนกำหนดขอบเขตของการ วิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมและครบถ้วน สร้างกระบวนการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน มีการประชุมเพื่อ วางแผนในการจัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมาอบรม และหาแนวทาง วิเคราะห์หลักสูตรและหาประเด็นปัญหาที่เกิด แล้วทำการแก้ไข กำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนในการวัดผลและ ประเมินผล และแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา อุชาติ (2554) พบว่า ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับ หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ความรู้ตลอดจน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาสถานศึกษาควรมีการจัดหาเอกสารประกอบการใช้ หลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งหนังสือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู

2.2 ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา จากประเด็นปัญหา ควรมีการตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการกำกับและติดตามการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และทำความเข้าใจในการประกัน คุณภาพการศึกษาแก่คณะครูและผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการสอนของ ครูและ ส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการสอนซ่อม เสริมนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนซ่อมเสริมนักเรียนและประเมินผล การสอนของครูเพื่อมา มาปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาการเรียนของ นักเรียนต่อไป และสถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจงแนวทางการ ดำเนินงานของรูปเล่ม / ให้ความรู้เพื่อให้คณะครู มีความ เข้าใจตรงกัน เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ นักเรียนรายบุคคล จัดทำปฏิทินในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมตลอดปี การศึกษา และประชุมทำความเข้าใจแก่คณะครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นภาพา ผูกสุวรรณ (2553) พบว่า งานวิชาการมี การดำเนินการวัดผลและประเมินผลแล้วระบบยังขาดการแจ้งข้อมูลให้กับ นักเรียนและผู้ปกครองทราบได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนการทำ เอกสารและแบบฟอร์มการวัดผลและประเมินผลการเรียนยังขาดความชำนาญ ไม่เข้าใจผลการวิเคราะห์การ ดำเนินงานวัดผลและประเมินผล

2.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา จากประเด็นปัญหา ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญ วิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูงในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้แก่ครู และส่งเสริมงบประมาณในการจัดซื้อ อุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย สถานศึกษาดังกล่าวยังขาดงานเกี่ยวกับวางระบบสารสนเทศภายในให้เป็นหมวดหมู่เพื่ออำนวยความสะดวก มีคณะกรรมการรับผิดชอบรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และนำข้อมูล ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สารพัฒน์ แซ่ฮ่วย (2550) พบว่า การจัดทำระบบ ข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างชัดเจน

2.4 ด้านการบริหารจัดการ จากประเด็นปัญหา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการ ประเมิน การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการใน แต่ละมาตรฐาน และนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพัตรา เทศสนาะ (2552) ที่พบว่า กำหนดมาตรฐาน จัดระบบบริหารและสารสนเทศจัดทำ แผนพัฒนา ดำเนินงานตามแผน ตรวจสอบและทบทวน ประเมินคุณภาพการศึกษา และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา เศวตวันส์ (2557) ที่พบว่า ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการ ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อกำหนดการแก้ไขในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการศึกษาข้อมูลขององค์กรอย่างลึกซึ้งในทุกๆด้านเพื่อนำมาสร้างภาพอนาคตให้เป็นรูปแบบ กระบวนการและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบ จุดเด่น จุดด้อยเพื่อเป็นแนวทางในการนำองค์กรสู่ ความเป็นเลิศ

1.2 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สถานศึกษาควร จัดให้มีการสัมมนา ประชุมทางวิชาการ ศึกษาดูงาน

1.3 ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาบุคลากรในองค์กรและท้องถิ่นให้เกิดความผูกพันและสามัคคีในท้องถิ่น เพื่อให้บุคลากรได้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการปฏิบัติงานด้านวิชาการให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

1.4 ผู้บริหารควรเพิ่มเทคนิค สร้างกลยุทธ์ทางการเปลี่ยนแปลงองค์กร กำหนดทิศทาง รูปแบบการบริหารที่ชัดเจน รวมทั้งวิธีการจูงใจหรือโน้มน้าวให้ครู หรือบุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจในรูปแบบ แผนและนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา แล้วสามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย และชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาขอบข่ายงานวิชาการเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยควรศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน สังเกต สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นกว่าเดิม เกิดความหลากหลายในการศึกษาวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ชุดอบรมศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

เจนจบ หาญกลับ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง ของโรงเรียนเอกชน**

เขตกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสยาม.

ธวัชชัย สิงห์จันทร์. (2551). **แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1**.

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2554). **ผลกระทบของการสร้างความรับผิดชอบทางการศึกษาต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนไทย**.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

นภาดา ผูกสุวรรณ. (2553). **การบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา**

จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

สารพัฒน์ แซ่อู่. (2550). **การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการสอนระดับมัธยมศึกษา**

ในอำเภอปลายพระยา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษกระบี่. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **สภากรรมการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในบริบทประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: פרק

หวานกรรพพิค.

สุพัตรา เทศแสนะ. (2552). **การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวการ**

ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุนันทา อุชาติ. (2554). **การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาล 2 (เมืองเก่าวิทยา) อำเภอเมือง**

จังหวัดชัยภูมิ. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

สุภา เศวตวันส. (2557). **แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครสวรรค์.

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
A Study of Operational Problems in Knowing Individual Students of Educational
Opportunity Expansion Schools under The Office of Uthaitхани
Education Service Area 1

เสาวภา ตึกชาติ¹, เยาวเรศ ปักดีจิตร์², ทินกร ชอัมพงษ์³
Saowapha Tuekchat¹, Yaowares Pakdeejit², Thinnakorn Cha-umphon³
Corresponding Author E-mail: saowaphabii@gmail.com

Received: 2022-07-15; Revised: 2022-07-21; Accepted: 2022-08-01

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 175 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน และครูจำนวน 165 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีค่าความเที่ยง 0.92 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this study were to study and compare the opinions of the school administrators and teachers on the problems individual students of educational opportunity expansion schools. The sample was 175 administrators and teachers which comprised 10 administrators and 165 teachers of the opportunity expansion schools. The samples was selected by simple random sampling. The instrument was a questionnaire according to study and compare the level of operational problems in knowing individual students of educational opportunity expansion schools with a reliability of 0.92. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing by t-test, Analysis of Variance (One-way ANOVA) and Post-Hoc testing by the Scheffe's method. The findings were as follow:

1) The problems of study of operational problems in knowing individual students of educational opportunity expansion schools under the office of Uthaitani education service area 1 in overall was at a moderate. 2) The comparing results of the opinions of administrators and teachers the study were to study and compare the level of operational problems in knowing individual students of educational opportunity expansion schools. Classified by position, educational level and work experience found that respondents with different positions and educational levels There are no different opinions in general. The respondents had different working experiences. There was a significant difference in opinion at the .05 level.

Keywords: Knowing Individual Students, Opportunity Expansion Schools

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน อันเกิดมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เข้ามามีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิต การเมืองการปกครองที่เกิดความแตกแยก ระบบเศรษฐกิจที่ถดถอยลง และวัฒนธรรมที่ผิดแปลกไป ล้วนแต่ส่งผลให้การดำรงชีวิตในสังคมไทยเปลี่ยนไป ส่งผลต่อทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างถ่องแท้ ทำให้เกิดสภาวะเสี่ยงที่จะต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง ความรุนแรงของสังคม และความคิดที่ผิดศีลธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจส่งผลทางพฤติกรรม ความคิดและจิตใจของเด็กและเยาวชนให้ไปในทิศทางที่แตกต่างออกไป จนนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และอาจนำไปสู่การเกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหาด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัย หรือด้านการดำรงชีวิต ตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 โดยมียุทธศาสตร์ที่ 3 ที่ช่วยในการพัฒนาศักยภาพ ตลอดจนจะต้องมีการดำเนินการให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลตามความถนัด ความต้องการและความสนใจ เพื่อให้มีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 108)

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชีวิตคนดีขึ้น เกิดการพัฒนาทั้งด้านความคิด สติปัญญา และอารมณ์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการศึกษาให้คนไทยในสังคมอย่างทั่วถึง และการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษานั้นจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ตามหลักการและจุดมุ่งหมาย ตามมาตราที่ 22 - 23 กล่าวว่าในการจัดการศึกษาจะต้องสามารถพัฒนาคนไทยให้เกิดการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยจริยธรรม และวัฒนธรรมอย่างมีความสุข จะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ต้องให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมแก่บุคคลที่แตกต่างกัน โดยเน้นในเรื่องความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2562: 13)

เด็กและเยาวชนไทยมีความแตกต่างกันทางด้านร่างกาย และอารมณ์อันเกิดมาจากการถูกเลี้ยงดูที่ต่างกัน มีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน ถูกสังคมหล่อหลอม และได้รับโทษจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี มีพฤติกรรมไม่

พึงประสงค์และมีปัญหาต่าง ๆ ตามมา โดยทั้งหมดที่กล่าวมามีผลทำให้เด็กและเยาวชนนั้นมีความพร้อมที่จะได้รับการศึกษาไม่เท่ากัน มีการพัฒนาที่ไม่เต็มศักยภาพ การศึกษาไทยจึงให้ความสำคัญในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นอันดับแรก เพื่อที่จะจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อเข้ารับการแก้ไข้ปัญหา และพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้เรียนต่อไป โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการขับเคลื่อนโดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในเชิงการบริหารที่สำคัญ สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนที่มึนโยบาย มีวิธีการดำเนินงานในการวางแผนที่เป็นขั้นตอนถือว่าเป็นหัวใจหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การช่วยเหลือนักเรียน มีการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งต่อการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน (กรมกิจการเด็กและเยาวชน. 2563: 1 - 2)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ที่เกิดจากสภาพแวดล้อม โรคระบาด หรือเทคโนโลยีที่เข้ามาสร้างเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและลบ ซึ่งทางลบคืออุปสรรคในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนมีความเป็นอยู่ที่ส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา แต่ต้องอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นญาติ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดการดูแลเอาใจใส่ ทำให้ผู้เรียนเกิดปัญหาหลายด้าน เช่น ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนยังไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้เรียนขาดการดูแลเรื่องสุขภาพเนื่องจากไม่มีผู้ให้ความรู้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้เรียนไม่มีผู้ให้คำปรึกษาที่เข้าใจและใกล้ชิดในครอบครัว ส่งผลให้ผู้เรียนอาจเกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่มีภูมิคุ้มกันด้านการป้องกันภัยอันตรายในสังคมปัจจุบัน ทดลองใช้สารเสพติด และเสี่ยงเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการช่วยเหลือนักเรียน โดยจะต้องเริ่มจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้งานดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และครูที่ปรึกษา ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าใจผู้เรียนบนความแตกต่างในทุกคน ด้วยวิธีการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามจุดเน้นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ดำเนินการจะต้องให้ความสำคัญ และสังเกตผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และจัดกิจกรรมเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยจากสังคม เพื่อให้ผู้เรียนไม่เสี่ยงพบความคุกคามทางเพศ ความรุนแรง และควรเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตให้ห่างไกลสารเสพติด และเป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคม บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องหันมาร่วมมือกันสร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นคนเก่ง คนดี และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากผลการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ปัจจุบันยังมีปัญหาการดำเนินงานที่ขาดประสิทธิภาพและยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. 2564: 64 - 171)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามองค์ประกอบ ปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านความสามารถ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านครอบครัว 4) ด้านสารเสพติด 5) ด้านความปลอดภัย และ 6) ด้านพฤติกรรมทางเพศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559ก: 66) เพื่อให้โรงเรียนได้มีแนวทางในการบริหารการจัดการและสามารถดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือกันช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้มีพัฒนาการก้าวหน้าในทุกด้าน สามารถปรับตัว แก้ปัญหาพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จและอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 แตกต่างกันไป

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ตามลำดับต่อไปนี้

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการจัดการสถานศึกษาโดยอาศัยเทคนิคกระบวนการในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยอาศัยการร่วมมือกันของส่วนรวมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งความรู้ ความคิดและความสามารถ เป็นเยาวชนที่สมบูรณ์ของสังคม โดยอาศัยกระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำปฏิบัติภารกิจในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงาน 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยมีผู้ควบคุมดูแลสูงสุดคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. 2558: 18)

การดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งผู้ดำเนินการจะต้องใช้เครื่องมือที่ถูกตรวจสอบว่ามีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กให้เข้มแข็งทางใจ อยู่อย่างปลอดภัย และมีความสุขตรงตามวิสัยทัศน์ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา เพิ่มโอกาสให้นักเรียนที่ด้อยโอกาสได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษา และสร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่สำคัญการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งผลให้มีการจัดการแก้ไขป้องกันปัญหานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดค่าร้อยละ 100 ให้กับประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่สังคมได้อย่างมีความสุข เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. 2564: 58)

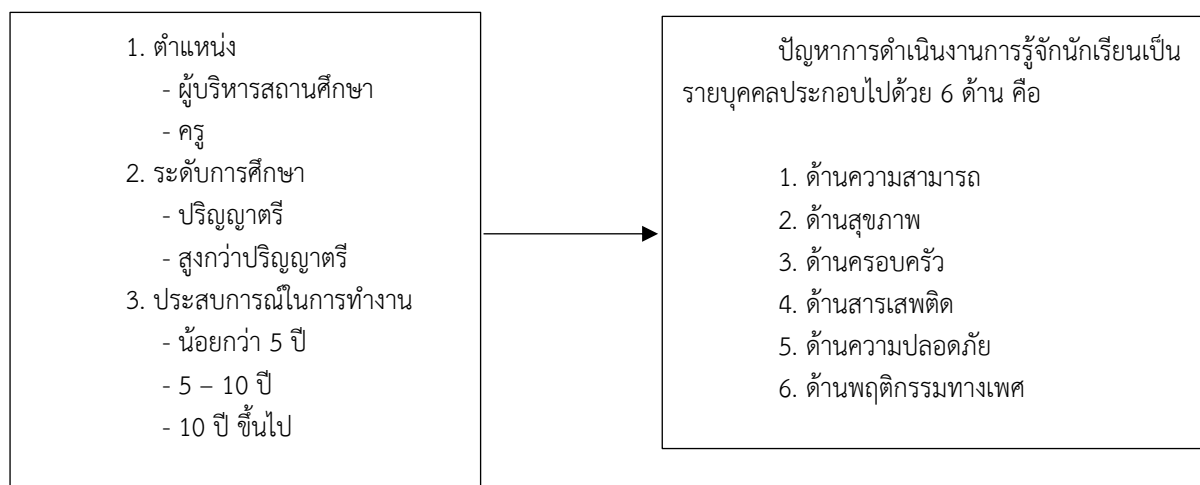
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น นักเรียนทุกคนมีความหลากหลายที่ต่างกัน ในแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลายลักษณะ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ "ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559: 14)

ความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ พัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าทุกคนจะต้องพัฒนาตนเองได้ จะต้องจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาตามธรรมชาติในการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนในด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้อาจต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงจำเป็นที่จะต้องมีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจในตัวผู้เรียนมากขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560: 1 - 23)

ขอบข่ายในการดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งเป็นวิธีการที่สำคัญที่ช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของผู้เรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จัก

ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการคัดกรองผู้เรียนต่อไป และข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุและรวบรวมไว้ ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ ด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ 2. ด้านสุขภาพ ร่างกาย/ความพิการ และจิตใจ/พฤติกรรม 3. ด้านครอบครัวเศรษฐกิจ และการคุ้มครองสวัสดิภาพ 4. ด้านสารเสพติด 5. ด้านความปลอดภัย และ 6. ด้านพฤติกรรมทางเพศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559ข: 66)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 18 คน และครูจำนวน 299 คน รวมทั้งสิ้น 317 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งหมด 18 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 175 คน โดยใช้วิธีเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน และครูจำนวน 165 คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยครอบคลุมแนวทางการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านครอบครัว 4) ด้านสารเสพติด 5) ด้านความปลอดภัย และ 6) ด้านพฤติกรรมทางเพศ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการดำเนินงานการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามคู่มือแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสามารถ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านครอบครัว 4) ด้านสารเสพติด 5) ด้านความปลอดภัย และ 6) ด้านพฤติกรรมทางเพศ

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็นประเด็นคำถามเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งศึกษาเทคนิคการตั้งข้อคำถาม ศึกษาการสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการตั้งข้อคำถาม แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Summated Rating Scale) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิด ได้แบบสอบถามการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 71 ข้อ

4. ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมเนื้อหา และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 75 ข้อ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พิจารณาเนื้อหาเพื่อให้มีความถูกต้องและความชัดเจน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

6. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของคำถามแต่ละข้อนำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่าคุณค่าแต่ละข้อวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ โดยนำคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาของ (สายทิพย์ ยะฟู, 2560: 128 - 129) ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

7. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามเดิมมี 75 ข้อ เมื่อผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น มีข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีจำนวน 4 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ 0.33 และข้อที่วัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีจำนวน 71 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำข้อคำถามทั้ง 71 ข้อ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

8. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนวัดบ้านสวนขวัญและโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง ที่ไม่ใช่มูลนิธิตัวอย่างจำนวน 30 คน ในระหว่างวันที่ 21 - 25 กุมภาพันธ์ 2565

9. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

10. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทาง Google form ในระหว่างวันที่ 4 - 14 มีนาคม 2565 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษาขอรับแบบสอบถามทาง Google form โดยได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน นำมาวิเคราะห์สถิติ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ด้วยค่าสถิติเอฟ (f - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 สรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโดยภาพรวม

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา	อันดับ
1	ด้านความสามารถ	3.63	0.62	มาก	2
2	ด้านสุขภาพ	2.64	0.49	ปานกลาง	6
3	ด้านครอบครัว	4.13	0.45	มาก	1
4	ด้านสารเสพติด	3.52	0.67	มาก	3
5	ด้านความปลอดภัย	2.87	0.94	ปานกลาง	5
6	ด้านพฤติกรรมทางเพศ	3.04	1.00	ปานกลาง	4
รวม		3.31	0.70	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ ด้านครอบครัว ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.45) รองลงมา คือ ด้านความสามารถ ($\bar{X}=3.63$, S.D.=0.62) และด้านที่มีปัญหาต่ำที่สุดคือ ด้านสุขภาพ ($\bar{X}= 2.64$, S.D.=0.49)

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง 175 คน เป็นผู้บริหาร 10 คน และครู จำนวน 165 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นครู ระดับการศึกษาปริญญาตรี และประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ ด้านครอบครัว และด้านที่มีปัญหาลดต่ำที่สุด คือด้านสุขภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านผลปรากฏ ดังนี้

1.1 ด้านความสามารถ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การอบรมให้ความรู้แก่ครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการใช้เครื่องมือ และวิธีการจัดเก็บข้อมูลด้านความสามารถเบื้องต้น รองลงมา คือ การจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลตามนโยบายของโรงเรียน ครอบครัวทั้งความสามารถทางการเรียน และความสามารถพิเศษ และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุดคือ การวางแผนนโยบายของโรงเรียนเพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 ด้านสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การเก็บข้อมูลโดยการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามขั้นตอน และถูกต้อง รองลงมาคือ การวางแผนนโยบายของโรงเรียน เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุดคือ การจัดเก็บข้อมูลควรเป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการนำมาใช้

1.3 ด้านครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การบันทึกข้อมูลด้านครอบครัวของโรงเรียนใช้รูปแบบเดียวกัน รองลงมาคือ การจัดทำข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนเป็นรายบุคคลตามนโยบายของโรงเรียน ครอบครัวทั้งด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยตรวจสอบได้ และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุดคือ การวางแผนนโยบายของโรงเรียนเพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.4 ด้านสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การวางแผนนโยบายของโรงเรียนเพื่อจัดเก็บข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงด้านสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ แนวทางปฏิบัติของโรงเรียนในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ด้านสารสนเทศ ตามเกณฑ์ นโยบายของโรงเรียน เพื่อเตรียมพร้อมในการจัดเก็บข้อมูล และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุดคือ การบันทึกข้อมูลด้านสารสนเทศของโรงเรียนใช้รูปแบบเดียวกัน

1.5 ด้านความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ โรงเรียนจัดทำรายงานด้านความปลอดภัยนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และดำเนินการอย่างเป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ การเก็บข้อมูลด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีความถูกต้อง และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุดคือ การศึกษาข้อมูลด้านความปลอดภัย จากกระเปาะสนทนา และการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียน เพื่อนำมาจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.6 ด้านพฤติกรรมทางเพศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ โรงเรียนจัดทำรายงานด้านพฤติกรรมทางเพศนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และดำเนินการอย่างเป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ การเก็บข้อมูล ใช้เครื่องมือ วิธีการสังเกต และสัมภาษณ์ ด้านพฤติกรรมที่เสี่ยง ทางเพศของนักเรียนเป็นรายบุคคล ถูกต้อง และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุดคือ ข้อที่มีระดับปัญหาลดต่ำที่สุดคือ การตรวจสอบการบันทึกข้อมูลด้านพฤติกรรมทางเพศ มีแบบฟอร์มเดียวกันเป็นปัจจุบัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อระดับปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวม จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีนโยบายจุดเน้นพัฒนาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนในระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เน้นให้โรงเรียนดำเนินงานการรู้จักนักเรียนให้มีความเสมอภาคและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีขั้นตอน พร้อมเครื่องมือที่ชัดเจน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนได้ร่วมมือกันวางแผนปฏิบัติงาน มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน และมี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการบอกระยะเวลาในการดำเนินการ ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานเกี่ยวกับ วิธีการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล มีหลักเกณฑ์ในการเก็บข้อมูล มีระบบการบันทึกข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจน มีการเอาใจใส่ นักเรียน สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และออกเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ ต้องมีข้อมูลที่จะนำมาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพพอสมควร ทำให้ภาพรวม ของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัตติณีย์ รุ่งกลิ่นขจรกุล (2559) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านความสามารถ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือ การบันทึกข้อมูลด้านครอบครัวของโรงเรียนใช้รูปแบบเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีวิธีการ จัดเก็บข้อมูลเบื้องต้นทางด้านความสามารถทางการเรียน และความสามารถพิเศษยังไม่ครอบคลุม ยังขาดการสนับสนุนใน การจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในการใช้เครื่องมือ จึงทำให้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านความสามารถเกิด ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พัทธี พวงหนู (2564) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมมือกันวางแผนปฏิบัติงาน มี กระบวนการทำงานที่เหมาะสม ส่วนใหญ่โรงเรียนขาดการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนทางด้านความสามารถจากครูประจำ ชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างเป็น ขาดการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ทักษะของตนเอง และรู้จักตนเอง ให้มากขึ้น ผู้ดำเนินงานจัดทำข้อมูลด้านความสามารถของผู้เรียนยังไม่เป็นปัจจุบัน

1.2 ด้านสุขภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือ การเก็บข้อมูลโดยการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามขั้นตอน และถูกต้อง พบว่า โรงเรียนมี การจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพยังไม่เป็นปัจจุบันจึงทำให้เกิดการไม่สะดวกต่อการนำมาใช้แต่ในการเก็บข้อมูลโดยการประเมิน ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และการเก็บข้อมูลยังไม่ถูกต้องตามขั้นตอน อาจจะส่งผลมาจากผู้ดำเนินงานขาดความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องใส วัฒนะ (2556) ผลการวิจัยพบว่า การใช้แบบประเมินพฤติกรรม และคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนเช่น แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ SDQ การบันทึกและจัดทำระเบียบสะสม นักเรียนยังพบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานของผู้ดำเนินงาน

1.3 ด้านครอบครัว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือ การบันทึกข้อมูลด้านครอบครัวของโรงเรียนใช้รูปแบบเดียวกัน พบว่าโรงเรียนมีการบันทึกข้อมูลด้าน ครอบครัวของโรงเรียนใช้รูปแบบที่แตกต่างกัน ส่งผลให้จัดทำข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนเป็นรายบุคคลไม่ครอบคลุมใน ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การนำมาใช้วิเคราะห์จึงแตกต่างกัน และการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นารีรัตน์ ไชยชนะ (2556) ผลการวิจัยพบว่า การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ความครอบคลุมในด้านครอบครัว สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย รวมไปถึงเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนแต่ละบุคคล และ จัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สะดวกต่อการนำมาใช้วิเคราะห์ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการได้รับ ความช่วยเหลือ

1.4 ด้านสารเสพติด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหา อันดับสูงสุดคือ การวางแผนนโยบายของโรงเรียนเพื่อจัดเก็บข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงด้านสารเสพติดของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนนโยบายของโรงเรียนในการจัดเก็บข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านสารเสพติดของนักเรียนยังไม่

ชัดเจน การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลไม่มีแนวทางที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันภายในโรงเรียน จึงทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนไม่มีข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์การเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียน และส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นคัดกรองไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริทธิ์ ไกรเทพ (2556) ผลการวิจัยพบว่า การบันทึกผลการประเมินพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนยังไม่ชัดเจน การได้รับข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านหรือประชุมผู้ปกครองโดยการสอบถามพฤติกรรมดังกล่าวนั้นผู้ดำเนินงานยังไม่มี การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงผู้ที่ดำเนินการขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ผลการประเมินทางด้าน สุขภาพร่างกายที่อาจจะส่อไปถึงผลเสียจากการใช้สารเสพติด

1.5 ด้านความปลอดภัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาอันดับสูงสุดคือ โรงเรียนจัดทำรายงานด้านความปลอดภัยของนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และดำเนินการ อย่างเป็นปัจจุบัน พบว่าโรงเรียนมีการจัดทำรายงานผลด้านความปลอดภัยของนักเรียนยังไม่เป็นปัจจุบัน การดำเนินการ จัดเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนยังไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่สะดวกต่อการนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ คมกฤษ ทองนพคุณ (2556) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขาดการดำเนินงานด้านการสังเกตนักเรียน และทาง โรงเรียนมีการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานที่ยังขาดประสิทธิภาพ และทางโรงเรียนยังไม่มียุทธศาสตร์หรือแผนการดำเนินงานใน การเยี่ยมบ้านที่ชัดเจน จึงเกิดปัญหาในจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนในเรื่องของความปลอดภัยของนักเรียน และสภาพแวดล้อมที่ อาจจะส่งผลด้านความไม่ปลอดภัยของนักเรียน

1.6 ด้านพฤติกรรมทางเพศ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ปัญหาอันดับสูงสุดคือ โรงเรียนจัดทำรายงานด้านพฤติกรรมทางเพศนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และดำเนินการอย่าง เป็นปัจจุบัน พบว่าการจัดทำข้อมูลด้านพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนเป็นรายบุคคลตามนโยบาย โรงเรียนยังไม่มีเอกสารที่สามารถตรวจสอบได้ การเก็บข้อมูล ใช้เครื่องมือ วิธีการสังเกตหรือสัมภาษณ์และการจัดทำรายงาน ด้านพฤติกรรมทางเพศนักเรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณ กิตติโสภาคย์ (2555) ผลการวิจัยพบว่า การจัดเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ถูกต้องยังไม่เป็นระบบ การเก็บข้อมูลในด้าน พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนแต่ละบุคคลยังไม่ครอบคลุม และการดำเนินงานจัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งครูที่ปรึกษาจะต้องสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทางด้านเพศของนักเรียนแต่ละคน ผู้ดำเนินงานไม่มีการดำเนินงาน การเยี่ยมบ้านเพื่อจัดเก็บข้อมูลจากทางบิดามารดาหรือผู้ปกครองเนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเยี่ยมบ้าน

2. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการทำงานพบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหา การดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผล ต่อการดำเนินงานการรู้จักนักเรียน เพราะการดำเนินงานภายใต้นโยบายของโรงเรียน จะต้องมีการวางแผน และแนวทางใน การดำเนินงานโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มอบหมายให้ครูดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องใส วัฒน (2556) พบว่า การเปรียบเทียบศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหา การดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ทำให้มี วิธีการรับมือปฏิบัติหรือแก้ไขปัญหาที่ต่างกัน ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์สูงอาจจะมองเห็นปัญหาที่พบมากกว่าจึงใช้ วิธีดำเนินการหรือเครื่องมือที่เหมาะสมกว่าในการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพนันท์ มีประหยัด (2554) ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบศึกษาปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือเพื่อจัดเก็บข้อมูลนักเรียนด้านความสามารถ ทั้งการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการดำเนินงาน และพัฒนาความรู้ในการจัดเก็บข้อมูลผลการเรียน และความสามารถพิเศษเบื้องต้นอย่างถูกต้อง จัดทำข้อมูลนักเรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถทางการเรียน และความสามารถพิเศษตามนโยบายของโรงเรียน และผู้ดำเนินงานควรนำผลการประเมินในการจัดทำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

1.2 ด้านสุขภาพ โรงเรียนควรมีการวางแผนนโยบายของโรงเรียน เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการเก็บข้อมูลการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เพื่อนำผลมาวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนทางด้านอารมณ์และจิตใจให้ดีขึ้น และการเก็บข้อมูลการใช้เครื่องมือ วิธีการสังเกต ด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจของนักเรียนเป็นรายบุคคลควรมีรูปแบบที่ตรงตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลดำเนินการตามวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสมกับการนำวิเคราะห์ผลตามขั้นตอนต่อไป

1.3 ด้านครอบครัว โรงเรียนควรมีการบันทึกข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนโดยใช้รูปแบบเดียวกัน มีการจัดทำข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนตามนโยบายของโรงเรียน ให้ครอบคลุมทั้งด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสามารถตรวจสอบได้ และข้อมูลควรเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการนำมาใช้วิเคราะห์ผลการช่วยเหลือนักเรียนทางด้านครอบครัวในขั้นตอนต่อไป

1.4 ด้านสารเสพติด โรงเรียนควรมีการวางแผนนโยบายของโรงเรียนเพื่อจัดเก็บข้อมูลพฤติกรรมที่เสี่ยงด้านสารเสพติดของนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ดำเนินงานสามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นไปตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง โรงเรียนควรแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และครอบคลุมงานที่เกี่ยวข้องในด้านสารเสพติด เพื่อเตรียมพร้อมในการจัดเก็บข้อมูล และควรมีการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่เสี่ยงใช้สารเสพติด โดยการตรวจสอบสุขภาพ และตรวจปัสสาวะอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผล และดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมที่เสี่ยงใช้สารเสพติด หรือพฤติกรรมที่ใช้สารเสพติดต่อไป ผู้บริหารและครูควรได้รับการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการใช้เครื่องมือ และวิธีการจัดเก็บข้อมูลด้านสารเสพติดเบื้องต้น ทั้งวิธีการ การใช้เครื่องมือ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านความปลอดภัย โรงเรียนควรมีการดำเนินงานจัดทำรายงานด้านความปลอดภัยที่ครอบคลุมทั้งด้านความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมที่พกอาศัยของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยควรดำเนินการภาคเรียนละ 1 ครั้ง และดำเนินการอย่างเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ข้อมูลของนักเรียนสะดวกต่อการนำมาใช้ในขั้นตอนต่อไป การเก็บข้อมูลด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ควรมีความถูกต้อง ทั้งวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1.6 ด้านพฤติกรรมทางเพศ โรงเรียนควรมีการดำเนินงานจัดทำรายงานด้านพฤติกรรมทางเพศนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยควรดำเนินการภาคเรียนละ 1 ครั้ง และดำเนินการอย่างเป็นปัจจุบัน มีการเก็บข้อมูล ใช้เครื่องมือ วิธีการสังเกต และสัมภาษณ์ ด้านพฤติกรรมที่เสี่ยงทางเพศของนักเรียนเป็นรายบุคคลถูกต้อง จัดทำข้อมูลด้านพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนให้ครอบคลุมตามนโยบายของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านครอบครัว และด้านที่มีปัญหาต่ำที่สุดคือ ด้านสุขภาพ ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

2.2 ควรศึกษาแนวทางการจัดการระบบสารสนเทศในการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2563). วันเยาวชนแห่งชาติ: เด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ และผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน พุทธศักราช 2563. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- คมกฤษ ทองนพคุณ. (2556). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเมืองมัยยคมศึกษา การศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2558). การบริหารและการจัดการสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/344752>.
- ณัฐธินัย รุ่งกลิ่นขจรกุล. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทิพนตร มีประหยัด. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นริทธิ์ ไกรเทพ. (2556). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นาริรัตน์ ไชยชนะรา. (2556). สภาพปัญหาความต้องการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผ่องใส ะชุม. (2556). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พัชรี พวงหนู. (2564). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). เอกสารประกอบการสอน วิทยาการวิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. (2564). รายงานการสังเคราะห์การประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564. อุทัยธานี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559ก). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2559ข). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2560). ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อรชุน กิตติโสภาคย์. (2555). ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

Factors Affecting Academic Administration of Schools under the Phichit Primary Educational Service Area Office 2

โชติรส จิโนรส¹, สุพัตนา หอมบุปผา², สาทร ทรัพย์รวงทอง³

Chotiros Jinoros¹, Supattana Hombubpha², Satorn Subruangthong³

Corresponding Author E-mail: chotirosjinoros@gmail.com

Received: 2022-07-13; Revised: 2022-07-17; Accepted: 2022-08-02

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 2) ศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 4) สร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 297 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.84 – 0.94 และแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ มีค่าความเที่ยง 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากและมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) สมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.95 สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 91.00

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = 0.20 + 0.16(X_4) + 0.43(X_2) + 0.25(X_1) + 0.21(X_3) + 0.10(X_5)$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z' = 0.19(Z_4) + 0.45(Z_2) + 0.35(Z_1) + 0.23(Z_3) + 0.13(Z_5)$

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

⁴ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

⁵ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

⁶ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of the factors affecting academic administration of school 2) to study the level of academic administration of school 3) to study the relationship between factors affecting the academic administration of schools and 4) to create the prediction equations of academic administration of school. The sample consisted of 297 school directors and teachers using simple random sampling by lottery. The research tool was questionnaire in the level of the factors affecting academic administration, with a reliability coefficient between 0.84 - 0.94 and questionnaire in the level of academic administration 0.98. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis. The research was as follows:

1) Overall, the factor affecting academic administration of schools was at a highest level, according to each aspect it was at a highest level 2) Overall, the level of the academic administration of schools was at a highest level, according to each aspect it was at a highest level 3) The relationship between the factors affecting academic administration of schools and academic administration was a positive relationship with statistically significant at .01 and 4) By using multiple regression analysis, the factors affecting academic administration of school were budget, parenthood and community, administrator, teacher and classroom environment at the .05 level of significance, the cumulative correlation coefficient was at .95, the prediction of academic administration was 91 percent.

The predicting equation of raw scores was:

$$Y' = 0.20 + 0.16(X_4) + 0.43(X_2) + 0.25(X_1) + 0.21(X_3) + 0.10(X_5)$$

The predicting equation of standard scores was:

$$Z' = 0.19(Z_4) + 0.45(Z_2) + 0.35(Z_1) + 0.23(Z_3) + 0.13(Z_5)$$

Keywords: Academic Administration, Factors Affecting to Academic Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กระจายอำนาจในการบริหารงานสถานศึกษาออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลักและภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (ภารดี อนันต์นาวิ. 2552: 236)

งานวิชาการ ถือว่าเป็นงานหลัก ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และเป็นงานสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ การให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการต้องมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ในการพัฒนางาน (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร. 2547: 163) การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ส่วนในการบริหารโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (สัมนา รณิธย์. 2556: 101)

การจัดการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ตามแผนปฏิบัติการมุ่งส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาในสังกัดพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน รวมทั้งเร่งพัฒนาผู้เรียนให้มี ศักยภาพ มีความรู้และทักษะด้านการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งในการบริหารงานวิชาการประสบ ปัญหาในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากในปัจจุบันการบริหารงานวิชาการ ปรับรูปแบบค่อนข้างเยอะ โดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอน สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานโดยที่มีแนวปฏิบัติไม่ชัดเจน บุคลากร ขาดความพร้อมในด้านทักษะ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาการ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ ขึ้น พื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-Net) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า จากสถิติผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 กลุ่มสาระหลัก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2562 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลดลงทุกกลุ่มสาระ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. 2564: 31) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2562 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มขึ้น 2 กลุ่มสาระ และลดลง 2 กลุ่มสาระ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. 2564: 32) ซึ่งมี แนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดให้เห็นคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ กระบวนการ บริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนรู้นี้จะต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การบริหารจัดการสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าความสำคัญของงานวิชาการมีผลทำให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา บริหารจัดการโดยนำปัจจัยเหล่านี้มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ หรือสามารถนำผลที่ศึกษา ไปเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานวิชาการ

จิตติมา วรรณศรี (2557: 3) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และ การพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัด การศึกษา

สัมมา ธนินธ์ (2560: 99) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานปรับปรุง พัฒนา การเรียนการสอนที่มีการดำเนินของโรงเรียนก่อนการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของ ผู้เรียนโดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกันบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน คือ

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ส่วนในการบริหารโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุดโดยสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

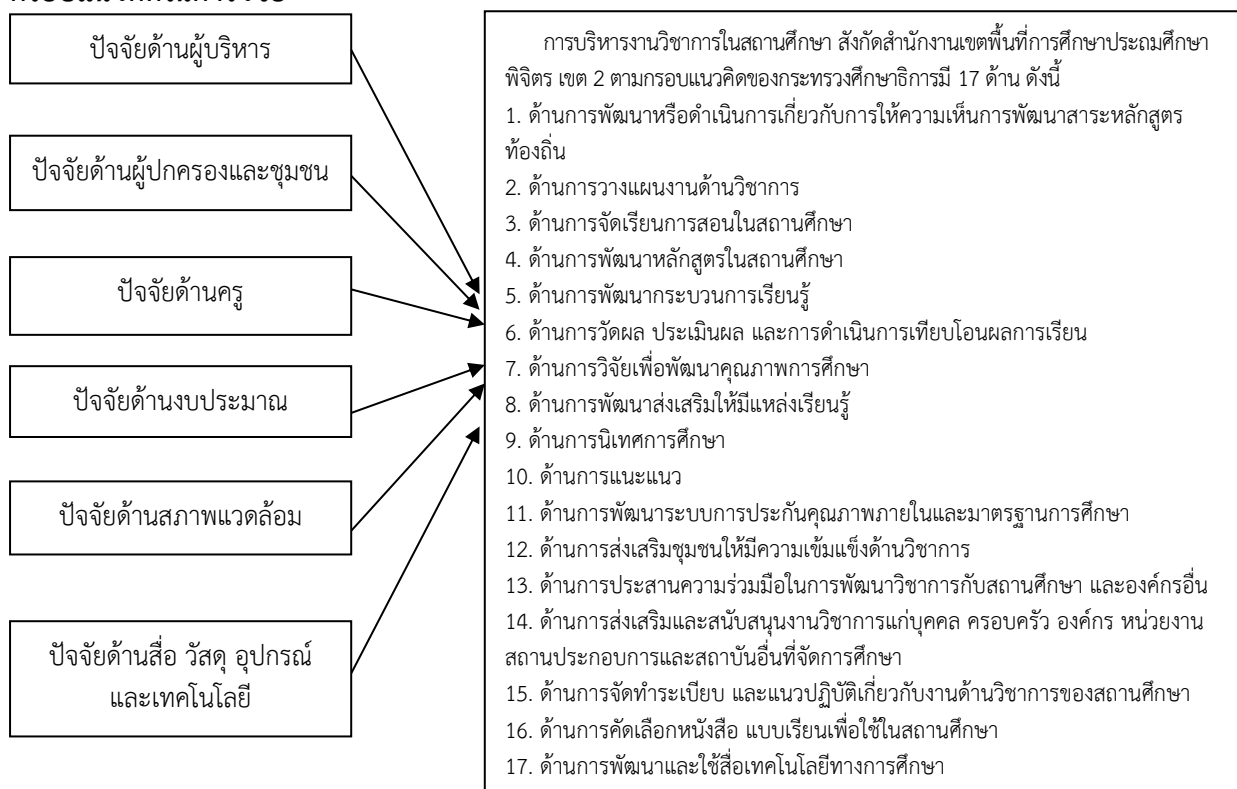
ปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหาร

จันทรานี สงวนนาม (2545: 13) ได้กล่าวว่า การบริหารงานทุกประเภทในองค์กร จำเป็นต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหาร โดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4 M's ได้แก่ 1) คน (Man) ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กรที่ร่วมกันทำงาน 2) เงิน (Money) ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการบริหาร ทุก ๆ ส่วนขององค์กร 3) วัสดุสิ่งของ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีต่าง ๆ 4) การจัดการ (Management) ได้แก่ การบริหารงานขององค์กรที่ทำโดยผู้บริหาร

ทรงพล เจริญคำ (2559: 5) ได้กล่าวว่า การบริหารงานทุกประเภทในองค์กรจำเป็นต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหาร โดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ หรือเรียกว่า 4 M's คือ 1) คน (Man) ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 2) งบประมาณ (Money) ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารทุก ๆ ด้านขององค์กร 3) วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยี 4) การบริหารจัดการ (Management) ได้แก่ การบริหารงานขององค์กรที่ทำโดยผู้บริหารขององค์กร เช่น โครงสร้าง การบริหารงาน สายบังคับบัญชาต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหาร หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) การจัดการ (Management)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 1,313 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 297 คน ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเทียบสัดส่วนประชากรในแต่ละโรงเรียน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีค่าความเที่ยงดังต่อไปนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ค่าความเที่ยง 0.85 2) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ค่าความเที่ยง 0.87 3) ปัจจัยด้านครู ค่าความเที่ยง 0.84 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ ค่าความเที่ยง 0.90 5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ค่าความเที่ยง 0.94 6) ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ค่าความเที่ยง 0.86 และ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีค่าความเที่ยง 0.98 โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำแนกเป็น 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 34 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 17 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 94 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และแนบเอกสารที่อธิบายถึงจุดประสงค์ของการวิจัยและชี้แจงถึงการตอบข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจ เมื่อกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามแล้วจะส่งแบบสอบถามกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมดอย่างละเอียด ก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาด้วยค่าสถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน 5) วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

การศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 6 ปัจจัย นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ด้านผู้บริหาร	4.43	0.50	มาก	6
2.	ด้านผู้ปกครองและชุมชน	4.65	0.37	มากที่สุด	2
3.	ด้านครู	4.65	0.39	มากที่สุด	3
4.	ด้านงบประมาณ	4.60	0.43	มากที่สุด	4
5.	ด้านสภาพแวดล้อม	4.59	0.45	มากที่สุด	5
6.	ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี	4.68	0.39	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย		4.60	0.37	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.37) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านผู้บริหาร ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.50)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

การศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษา จำนวน 17 ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา สาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.30	0.46	มาก	17
2.	การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.43	0.53	มาก	14
3.	การจัดเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.63	0.39	มากที่สุด	2
4.	การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	4.46	0.42	มาก	12
5.	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.47	0.48	มาก	10

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
6.	การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.54	0.43	มากที่สุด	5
7.	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.37	0.36	มาก	16
8.	การพัฒนาส่งเสริมให้แหล่งเรียนรู้	4.46	0.41	มาก	11
9.	การนิเทศการศึกษา	4.50	0.37	มากที่สุด	7
10.	การแนะแนวการศึกษา	4.50	0.42	มากที่สุด	8
11.	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา	4.49	0.47	มาก	9
12.	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ	4.39	0.39	มาก	15
13.	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.43	0.42	มาก	13
14.	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.55	0.42	มากที่สุด	4
15.	การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.54	0.48	มากที่สุด	6
16.	การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.66	0.43	มากที่สุด	1
17.	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.62	0.45	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย		4.50	0.35	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ การจัดเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.39) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.46)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) ผลแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
X ₁	1						
X ₂	.53**	1					
X ₃	.65**	.76**	1				
X ₄	.75**	.72**	.77**	1			
X ₅	.60**	.80**	.92**	.78**	1		
X ₆	.53**	.78**	.80**	.65**	.75**	1	
Y	.80**	.85**	.83**	.85**	.80**	.76**	1

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้ปกครอง และชุมชน ด้านครู ด้านงบประมาณ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง จำนวน 5 ปัจจัย คือ ด้านผู้บริหาร ($r = .80$) ด้านผู้ปกครองและชุมชน ($r = .85$) ด้านครู ($r = .83$) ด้านงบประมาณ ($r = .85$) และด้านสภาพแวดล้อม ($r = .80$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง จำนวน 1 ปัจจัย ได้แก่ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ($r = .76$)

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา ผลแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ใช้ในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตัวแปร พยากรณ์	R	R ²	Adj. R ²	Std. E.	a	b	Beta	t	Sig.
X ₄	0.95	0.73	0.73	0.18	0.20	0.16	0.20	5.32*	0.000
X ₂		0.84	0.83	0.14		0.43	0.45	14.66*	0.000
X ₁		0.90	0.90	0.11		0.25	0.35	12.63*	0.000
X ₃		0.91	0.90	0.11		0.21	0.23	4.87*	0.000
X ₅		0.91	0.91	0.11		0.10	0.13	2.70*	0.007

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.73 นั่นคือ ด้านงบประมาณ สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 73.00

เมื่อเพิ่มแปรตัวพยากรณ์ด้านผู้ปกครองและชุมชนเข้าไป ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น 0.84 สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ด้านงบประมาณ และด้านผู้ปกครองและชุมชน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 84.00

เมื่อเพิ่มแปรตัวพยากรณ์ด้านผู้บริหารเข้าไป ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น 0.90 สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ด้านงบประมาณ ด้านผู้ปกครองและชุมชน และด้านผู้บริหาร สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 90.00

เมื่อเพิ่มแปรตัวพยากรณ์ด้านครูเข้าไป ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น 0.91 สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ด้านงบประมาณ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านผู้บริหาร และด้านครู สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 91.00

เมื่อเพิ่มแปรตัวพยากรณ์ด้านสภาพแวดล้อมเข้าไป ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้นเป็น 0.91 สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ด้านงบประมาณ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 91.00

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีค่า Beta สูงสุด คือ ด้านงบประมาณ (0.85) รองลงมา คือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน (0.48) ด้านผู้บริหาร (0.38) ด้านครู (0.14) และด้านสภาพแวดล้อม (0.13) แสดงว่า ด้านงบประมาณ มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพยากรณ์ รองลงมาคือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านสภาพแวดล้อม สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 91.00 ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y' = 0.20 + 0.16(X_4) + 0.43(X_2) + 0.25(X_1) + 0.21(X_3) + 0.10(X_5)$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z' = 0.19(Z_4) + 0.45(Z_2) + 0.35(Z_1) + 0.23(Z_3) + 0.13(Z_5)$$

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านผู้บริหาร เนื่องจากปัจจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญในการดำเนินงาน การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา ทำให้ได้ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีสื่อและเทคโนโลยีที่จำเป็นตามหลักสูตร เนื่องจากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญของครูผู้สอน เพราะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ศึกษาหาความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ การมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีตามหลักสูตร เป็นสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษามีความทันสมัยและบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา เหล่าลาด (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านสื่อและเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก และสุชาติ ถาวรชาติ (2558) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.2 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน เนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนนั้นเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงมีส่วนสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งสภาพแวดล้อมของชุมชนก็มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน การที่ผู้ปกครองมีการติดตามและเอาใจใส่ในนักเรียนอยู่เสมอเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านพฤติกรรมก็จะช่วยป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา เหล่าลาด (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมาก ปราณีย์ ดอกดวง (2559) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา แก่งโนนกาวรีน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมาก

1.3 ปัจจัยด้านครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาที่สอนเป็นอย่างดี เนื่องจากครูคือผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนทำการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ใช้เอกสารประกอบการสอน สื่อ อุปกรณ์ได้เหมาะสม การจัดรูปแบบการเรียนการสอนทั้งแบบรายกลุ่มและรายบุคคลที่น่าสนใจ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบวินัยแก่นักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผลที่เกิดกับผู้เรียนและมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติ ถาวรชาติ (2559) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ปัจจัยด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก พรนภา บุราณมัย (2560) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

1.4 ปัจจัยด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการบริหารงบประมาณไปปรับปรุงการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจัยด้านงบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการด้านวิชาการของสถานศึกษา จะช่วยให้เกิดการใช้จ่ายแผนการใช้งบประมาณได้ตรง ตามเป้าหมาย เกิดประโยชน์และเกิดความคุ้มค่า สามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้การดำเนินการบริหารงานวิชาการเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา เหล่าลาด (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปัจจัยด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก เขมสมร โข่งศรี (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ปัจจัยด้านการจัดการงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

1.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างเหมาะสม เนื่องจากอาคารเรียน อาคารประกอบ หอพักพิเศษ หอพักบริการ หอสมุด บรรณารักษ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ฯลฯ เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อาคารสถานที่มีขนาด ที่ตั้ง สัดส่วนที่เหมาะสมเพียงพอ และบรรณารักษ์มีความปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมถึงห้องเรียนจะต้องมีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสมคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขมสมร โข่งศรี (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ด้านความพร้อมของอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก ปราณี ดอกดวง (2559) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา แก่งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก สุชาติ ถาวรชาติ (2559) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก

1.6 ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี โดยหลัก การครองตน ครองคน และครองงาน เนื่องจากผู้บริหารนั้นเป็นปัจจัยขับเคลื่อนให้การบริหารงานวิชาการไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูง มีวิสัยทัศน์ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้คนได้ตรงกับงาน ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา แสนสุข (2556) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และสุชาติ ถาวรชาติ (2559) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษา

2. ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ทั้ง 17 ด้าน โดยรวม พบว่า มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การจัดเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษามีการวางแผนเพื่อกำหนดอนาคตของหน่วยงาน ปริมาณ คุณภาพ วิธีการ ทิศทางและอัตราเร็วของการดำเนินงานทั้งหมด พร้อมทั้งความเคลื่อนไหวของคนและทรัพยากรอื่น ๆ ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความสามารถเข้าใจบริบทของโรงเรียนนั้นจึงจะสามารถวางแผนให้โรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติ ถาวรชาติ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านผู้บริหาร เป็นปัจจัยทางการบริหารซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาบรรลุผล รวมถึงการดำเนินงานตามนโยบายการบริหารและการปฏิบัติที่มีการกำหนดเป้าหมายการทำงานไว้อย่างชัดเจน ช่วยให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาติ ถาวรชาติ (2559) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.85 สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 91.00

ปัจจัยด้านงบประมาณ เป็นปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านงบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการด้านวิชาการของสถานศึกษา จะช่วยให้เกิดการใช้จ่ายแผนการใช้งบประมาณได้ตรงตามเป้าหมาย เกิดประโยชน์และเกิดความคุ้มค่า สามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้การดำเนินการบริหารงานวิชาการเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา เหล่าลาด (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 ปัจจัยด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 6 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านผู้บริหาร ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ดังนั้นควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการบริหารงานวิชาการนำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

1.2 จากการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาการบริหารงานวิชาการในเรื่อง การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จัดทำสาระการเรียนรู้เนื้อหากิจกรรมที่จะจัดให้แก่ผู้เรียนให้เหมาะสมกับสถานศึกษา สภาพชุมชนและท้องถิ่น มีการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลการใช้หลักสูตรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเรียนรู้บนพื้นฐานของสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้สูงขึ้น

1.3 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีคุณภาพ ผู้บริหารจึงควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ผู้ปกครองซึ่งมีการติดตามและเอาใจใส่นักเรียนอยู่เสมอ ส่งผลต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี โดยหลักการครองตน ครองคน และครองงาน ครูผู้สอนทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนทำการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่บรรลุ เป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ใช้เอกสารประกอบการสอน สื่ออุปกรณ์ ได้เหมาะสม การจัดรูปแบบการเรียนการสอนทั้งแบบรายกลุ่มและรายบุคคลที่น่าสนใจ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบ วินัยแก่นักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผลที่เกิดกับผู้เรียนและมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ และ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างเหมาะสม เนื่องด้วยอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องพิเศษ ห้องบริการ ห้องสมุด บรรณารักษ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ฯลฯ เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษามากที่สุด ดังนั้นการที่จะพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และ เทคโนโลยีในสถานศึกษา

2.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนา ผู้บริหารในสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

2.3 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการ เกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

2.4 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด จึงควรมีการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เชชมสร โข่งศรี. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับนานาชาติ (Proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15. (หน้า 131 - 145). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- _____. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ทรงพล เจริญคำ. (2559). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา = Principles and theory education administration. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- นิตยา แสนสุข. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ปราณี ดอกดวง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา แก่งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชธานี.
- ปวีณา เหล่าลาด. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- พรนภา บุราณมย์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 8(2), 87 - 97.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2552). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: มนตรี.

- สัมมา รัตนธัญญ์. (2556). **หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____. (2560). **หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. พิจิตร: ผู้แต่ง.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร. (2547). **การปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคลสู่การขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์

Guidelines for the administration of student affairs in educational institutions
under Nakhon Sawan Secondary Education Service Area Office

กัมปนาท อาทิตยตั้ง¹, สาธร ทรัพย์รวงทอง², ทีปปิพัฒน์ สันตะวัน³
Kampanat Atidtung¹, Satorn Supruangthong², Teeppipat Suntawan³
Corresponding Author E-mail: chai_kmpanat@hotmail.com

Received: 2022-07-08; Revised: 2022-07-16; Accepted: 2022-08-02

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน 3) เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน การวิจัยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครู จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารงานกิจการนักเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 2) การหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ดำเนินการโดยจัดสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล คือ แบบการบันทึกการสนทนากลุ่ม และ 3) การประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่าด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียนโดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแล ควบคุม กำกับติดตาม และ 3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักเรียน, สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the state of student affairs administration 2) to find out the student affairs administration guidelines 3) to assess the student affairs administration guidelines. The research was conducted in three stages, 1) to study the state of student affairs administration. The sample group consisted of 327 administrators and teachers. The research instrument was the student affairs administration questionnaire has a precision of 0.95 2) to find out the student affairs administration guidelines by focus group of 7 experts. The research tool was a recording form; and 3) a guideline assessment by qualified experts and 15 experts. The research collecting tool was the student affairs management assessment. Data were analyzed by means of standard deviation and content analysis. The research was as follows:

1) The overall condition of student affairs administration in educational institutions was at a high level. According to each aspect it was at a highest-level starting means: operation of the student support system, promotion of democracy in schools, student affairs planning, respectively. 2) The overall, the student affairs administration guidelines were as follows: the implementation of the student caring system, students should be screened regularly every semester by supervisor, monitoring, and meetings to inform about screening guidelines in order to brainstorm solutions to operational problem and 3) The overall, the student affairs administration guidelines assessment of school was as follows: accuracy, suitability and feasibility were at a high level.

Keywords: Student Affairs Administration, Secondary School

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันการศึกษาได้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โลกอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน มีเทคโนโลยีหลังไหลเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เกมส์ และโซเชียลมีเดีย (Social Media) ซึ่งเป็นสาเหตุหลักทำให้การศึกษาของไทยตกต่ำอย่างมากในช่วงระยะเวลา 5 ถึง 6 ปีที่ผ่านมา เราควรหาวิธีที่จะทำอะไรให้โลกเทคโนโลยีควบคู่กับการศึกษาของไทยได้ โดยที่พัฒนาให้นักเรียนมีการเรียนที่ดีขึ้นทัดเทียมนานาชาติ ประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมสนับสนุนให้จัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล และการศึกษาทั้งปวงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. 2560: 14)

จากแนวคิดตามแผนการศึกษาชาติพุทธศักราช 2560 ถึง 2579 มีหลายยุทธศาสตร์ด้วยกันแต่ผู้วิจัยนำยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษามาตั้งนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา งานกิจการนักเรียนเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียน ได้กำหนดความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ว่า การบริหารกิจการนักเรียน คือ งานส่งเสริมพัฒนาควบคุมและแก้ไข ความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 130)

งานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันเพื่อ ช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเพื่อสร้าง คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ทัศนคติในใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบบประชาธิปไตย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562: 33)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ ภายในปี 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เป็นองค์กรคุณภาพ พัฒนา ผู้เรียนให้ได้มาตรฐานสากล และมีทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษ ที่ 21 โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ได้จัดทำโครงสร้าง การบริหารงานของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 6 งาน คือ 1) การวางแผนงานกิจการ นักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน สอดคล้องกับ งานกิจการนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562: 33 - 42)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นได้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียน ให้มี คุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อศึกษาว่าสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ มีสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างไร และมีแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียน อย่างไร เพื่อให้งานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์และช่วยพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของงานกิจการนักเรียน

อภิชาติ สวัสดิ์มงคล (2553: 15) ได้ให้ความหมาย งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน เพื่อ พัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถต่างๆ ของนักเรียนรวมทั้งอำนวยความสะดวกและสร้างสายสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างนักเรียนกับโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

กาญจนา ธนาฤกษ์มงคล (2556: 13) ได้ให้ความหมาย งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน นอกเหนือจากที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้น โดยเริ่มต้นตั้งแต่อ่อนเข้าเรียนจนถึงหลังจบ การศึกษาไปแล้ว มุ่งส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีบุคลิกภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมตามวัย ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ พัฒนานตนเองสู่โลกแห่งอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ณัฐพร หลากสุขถม (2560: 41) ได้ให้ความหมาย ของงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัด ให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทุกด้าน รวมทั้งให้คำปรึกษา และดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตั้งแต่เข้าศึกษาจนจบการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน

โฉมฉาย กาศโอสถ (2554: 79) ได้ให้ความหมาย ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน คือเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองสามัคคีรักหมู่คณะ ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตน เติบโตตามศักยภาพและนักเรียนได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

กัลยาณี รัตนบุตร (2564: 58 - 59) ได้ให้ความหมาย ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน คือ เครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน ให้มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความสามัคคีรักหมู่คณะ ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการด้านจิตวิทยาดีใจความสนใจความกระตือรือร้นของนักเรียนให้ปรากฏออกมา โดยเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์เพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อสังคมส่วนรวมและประเทศชาติสืบไป

ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน

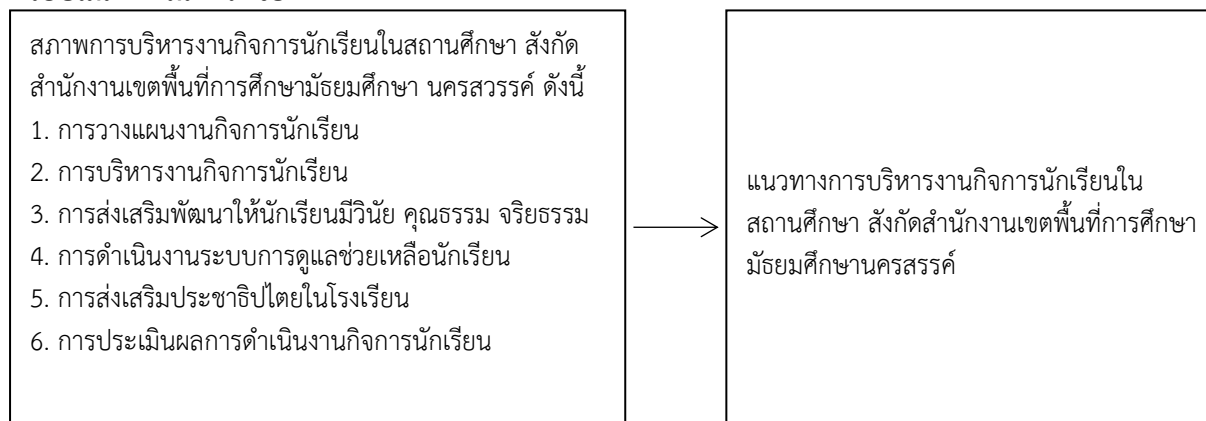
วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556: 10) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัญญูมิ่งรังสฤษฎ์ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน เป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

ณัฐพร หลากสุขถม (2560: 21) ได้ให้ความหมาย แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียนได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด งานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก งานส่งเสริมกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 33 - 42) จากมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) ผู้วิจัยได้นำขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน
- 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน
- 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- 4) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมุ่งหวังที่จะศึกษาสภาพ การบริหารและหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้วิจัยขอเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ซึ่งมีผู้บริหาร 37 คน และครู จำนวน 2,204 คน รวมทั้งสิ้น 2,341 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยได้จากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยการเทียบสัดส่วน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 15 คน และครู 312 คน รวมกลุ่มอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 327 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายและการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 59 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ งานวิจัย
2. ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ
3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00
4. ข้อมูลจากการทดลองใช้แบบสอบถามหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach พบว่า ได้ค่าความความเที่ยง 0.95

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจาก จำนวน 15 คน และครู 312 คน รวมทั้งหมดจำนวน 327 คน จำนวนแบบสอบถาม 327 ฉบับ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล ระหว่าง 6-15 ตุลาคม พ.ศ. 2564
2. ผู้วิจัยพบผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์พร้อมซอง จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยติดตราไปรษณียากร เพื่อสะดวกในการส่งคืน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 327 ฉบับ มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและวิเคราะห์ ข้อมูล และสรุปข้อมูลแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
 - 1.1 หาค่าความเที่ยงของเนื้อหา (Index of consistency : IOC) โดยการคำนวณค่าดัชนีของความสอดคล้อง
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าความถี่ (f)
 - 2.2 ค่าร้อยละ (%)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม

การบริหารงานกิจการนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน	3.91	1.08	มาก	6
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน	3.94	1.09	มาก	5
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	4.07	1.08	มาก	3
4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.18	1.01	มาก	1
5. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.15	1.01	มาก	2
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.00	1.01	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.04	1.00	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.00) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่สูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 1.08) รองลงมา คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.09) ส่วนด้านต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 1.08)

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่มีสภาพการบริหารสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน จาก 6 ด้าน มาร่างแนวการบริหารงาน กิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำร่างดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ในวันศุกร์ที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ผ่านระบบประชุมออนไลน์ Google Meet และนำผลจากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์ ปรากฏเป็นแนว การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครสวรรค์

ด้าน/รายการ	แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน	
1.1 มีการกำหนด ผู้รับผิดชอบในการ ปฏิบัติงาน	1. ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ และจัดทำคำสั่งเพื่อให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย 2. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดประชุมวางแผนเพื่อจัดหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน 3. ผู้บริหารมีการประเมินผลผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในทุกปีการศึกษาเพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประสิทธิภาพ
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน	
2.1 มีการกำหนดขอบ ข่ายงานกิจการนักเรียน	1. ผู้บริหารและฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน ร่วมกันกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา 2. ผู้บริหารจัดประชุมครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อชี้แจงขอบข่ายงานกิจการนักเรียน และถือเป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษา 3. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการประเมินผลขอบข่ายงานกิจการนักเรียนโดยการลงความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อนำความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	
3.1 มีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาความ ประพฤติและระเบียบวินัย เป็นประจำและต่อเนื่อง	1. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการมีการประชุมวางแผนเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียนให้เกิดความเหมาะสม 2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียน ตามกระบวนการที่ได้วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน 3. ผู้บริหารมีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียน ในรูปแบบความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป
4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
4.1 มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนิน งาน ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	1. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดประชุมเพื่อวางแผนในการดำเนินงาน และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. ฝ่ายกิจการนักเรียนจัดทำคำสั่งเพื่อเสนอผู้บริหารพิจารณาเพื่ออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อชี้แจง บทบาท และหน้าที่ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	
5.1 มีการดำเนินการจัด กิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตย การเลือกตั้ง คณะกรรมการสภานักเรียน	1. ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน 2. ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียน และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นกิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งใน และนอกสถานศึกษา

ด้าน/รายการ	แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
ตามแนวระบอบ ประชาธิปไตย	3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมในครั้งต่อไป
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	
6.1 มีการนำผลการ วิเคราะห์ไปใช้ในการ ปรับปรุงพัฒนาการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน	1. ผู้บริหารส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนดำเนินการสรุปกิจกรรมโครงการต่างๆของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนที่ได้ดำเนินการในประจำปีการศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ 2. หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมโครงการในภาพรวมที่ได้วิเคราะห์และสรุปภาพรวม ต่อผู้บริหาร 3. ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อนำผลมาปรับปรุงผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน

ตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ผู้วิจัยนำแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ให้ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน เป็นผู้ประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ พบว่าผู้ตอบแบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 80) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 86.70) ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 100) และประสบการณ์การทำงานด้านบริหารสถานศึกษา มากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 100) ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ นำเสนอเป็นภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังนี้

ด้านที่	ประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านความถูกต้อง	3.86	0.16	มาก	4
2	ด้านความเหมาะสม	3.88	0.10	มาก	3
3	ด้านความเป็นไปได้	3.91	0.13	มาก	1
4	ด้านความเป็นประโยชน์	3.90	0.12	มาก	2
รวมเฉลี่ยทุกด้าน		3.89	0.13	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ในด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.13) รองลงมา คือ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.12) และด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.16)

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุด คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วณิชย์ เอื้อนอมจิตต์กุล (2556) ได้วิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัญญูมรรคา ผลการวิจัยพบว่า ในด้านมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

1.2 การวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบข่ายของการบริหาร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า ในด้านมีการกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการส่งเสริมประพฤติและระเบียบวินัย เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรางคนา มัณยานนท์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัย พบว่า ในด้านมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียนทุกปีอยู่ในระดับมาก

1.4 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเรื่องที่เกิดกับนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญฐพร หลากสุขถม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ โรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 การแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

1.5 การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในอนาคต ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสินาร รอดทอง (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การคัดเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบ ประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุด

1.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประเมินผลการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรมีการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนเพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญฐพัฒน์ ฤงพลอย (2563) การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุด คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้านดังนี้

2.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียน ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการวางแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้ผลในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน มีประสิทธิภาพในการบริหารงานกิจการนักเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยให้ครูมีส่วนในการดำเนินการจัดทำคู่มือการบริหารงานกิจการนักเรียน และคู่มือนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจัวรายบุญมีรังสฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจัวรายบุญมีรังสฤษฎี ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.2 การบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียนโดยเฉพาะ รวมทั้งเป็นภารกิจอันเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้กิจการนักเรียนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพด้วยการจัดบริการที่ดีและเหมาะสม ย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษาอย่างแน่นอน เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนมีประโยชน์ต่อโครงการการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสติปัญญา และความรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี การบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง จึงต้องมีการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนให้มีความ ประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องตามครรลองครองธรรม สังคม ยอมรับและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การส่งเสริมให้นักเรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และค่านิยมพื้นฐาน ของความเป็นไทย ประพฤติปฏิบัติตนจนเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน รวมถึงสามารถนำไปใช้ในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสินาร รอดทอง (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า บริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก

2.4 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการบริหารงานกิจการนักเรียน จึงควรมีการส่งเสริมให้มีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน และจัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน มีการแก้ปัญหาร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง และพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฤกษ์ชัย แซ่มเงิน (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนบางบัววิทยาคม อำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.5 การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ มีการกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญการนำไปใช้สังคมและชุมชน เป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นการสร้างลักษณะนิสัยให้ ผู้เรียนได้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และกติกาของสังคม ตลอดจนรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตน มีรับผิดชอบชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพล แสงงาม (2564) สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประเมินผลเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงาน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด มีบทบาทความสำคัญในการให้ข้อมูลด้านความคืบหน้า ชี้ปัญหา และข้อขัดข้องด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านการจัดการ โดยเฉพาะการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน ได้นำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนางานบริหารกิจกรรมนักเรียน เพื่อพัฒนางานบริหารกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย (2563) การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3. การประเมินแนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ด้านความถูกต้องโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความเหมาะสม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นไปได้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวทางดังกล่าวได้พัฒนามาจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกิจกรรมนักเรียนทั้ง 6 ปัจจัย คือ การวางแผนงานกิจกรรมนักเรียน การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน จึงทำให้แนวทางมีความถูกต้องตรงกับปัจจัยที่ต้องการพัฒนา และมีความเหมาะสมที่จะพัฒนาตามปัจจัยดังกล่าว อีกทั้งยังมีความเป็นไปได้ในการที่จะดำเนินการพัฒนา เนื่องจากแนวทาง ดังกล่าวได้รับการวิเคราะห์และพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างดี รวมทั้งการในการประเมินแนวทางนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดมาตรฐานสำหรับการประเมิน ซึ่งผลการประเมินนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ทรงศรี (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน 2) สร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบพัฒนาขึ้น ผลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพและหาแนวทางการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การวางแผนงานกิจกรรมนักเรียน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านมีการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ระเบียบ และแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ ในทุกปีการศึกษา เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติตามระเบียบ และแนวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ในทุกปีการศึกษา

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านมีการบันทึกเกียรติประวัติของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานและเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้มีการบันทึกเกียรติประวัติของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานให้เป็นปัจจุบัน และต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า มีการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ อยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านต่ำที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรศึกษาแนวทางการเผยแพร่ระเบียบและแนวทางปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านต่ำรองลงมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

2.3 จากผลการวิจัย พบว่า มีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านต่ำรองลงมาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรศึกษาแนวทางการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ แชมเงิน. (2557). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนบางบ่อ วิทยาเขต อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ปรินทิพนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กาญจนา ธนาฤกษ์มงคล. (2556). ปัญหาและความต้องการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กุสินาร รอดทอง. (2561). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- โหมฉาย กาศโอสถ. (2554). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินทิพนิพนธ์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐพร หลากสุขถม. (2560). แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐพัฒน์ อุบลอย. (2563). การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฐพล แสงงาม. (2564). สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วนิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. (2556). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษฎ์ 10. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 (ตอนที่ 40 ก).
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรางคณา มัณยานนท์ (2563). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในกลุ่มเครือข่ายนาจะหลวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชธานี.
- อภิชาติ สวัสดิ์มิ่งคล. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารและครูโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อรสา ทรงศรี. (2558). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

การบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดลสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นนำร่อง
ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก)

The Results of The Administration Educational School in Malayu Model to
The Local Sufficiency School Towards Thessabal 2 School
(Ban Malayubangkok)

ทองมัน สิทธิกัน¹

Thongman Sitthikan¹

Corresponding Author E-mail: nine.0002@hotmail.com

Received: 2022-03-05; Revised: 2022-04-10; Accepted: 2022-08-03

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการผลการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 82 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา 2) เพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบผลการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินรูปแบบวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และคณะทำงาน รวมจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน รวมจำนวน 444 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารโรงเรียนเกิดจากปัญหาด้านบริหารจัดการสถานศึกษา 2) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดลสู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) M : 4 M Production Process (2) E- Enhancement And Integration (3) L : Local Sefficiency Economy school (4) A : Ability (5) Y : Yield และ (6) U : United มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะทำงาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น, มลายูโมเดล

¹ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก)

¹ Deputy Director of the School, Thessabal 2 School (Ban Malayubangkok)

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the current condition, problems and needs of educational institution administration in the Malayu model. The data providers were the basic education committees, working groups and experts, a total of 82 research instruments were interviewed, data were analyzed by content analysis, 2) to design and create a model for the outcomes of the Malay educational Institution Management model the informant is 5 experts. Tools used in the research. model assessment form the data were analyzed by using the mean and standard deviation, 3) to experiment with the Malayu school management model, the data provider was the deputy director of academic affairs and a total of 20 working groups. The research tools were as follows: model assessment form analyze the data by finding the mean and standard deviation and 4) to assess the satisfaction towards The Malay School Administration Model The data providers were the basic education committees, working groups, students and students' parents, totaling 444 people. Data were analyzed by percentage, mean and standard deviation. The results showed that:

1) Current condition Problems and needs in school administration found that school administration was caused by problems in school administration. 2) The model of educational institution management in the Malayu model towards becoming a local sufficiency school consists of (1) M :4 M Production Process (2) E- Enhancement and Integration (3) L : Local Sufficiency Economy School (4) A : Ability (5) Y : Yield and (6) U : United, is overall appropriate at a high level. 3) The experimental use of the Malayu school management model, found that the aspect with the highest mean was school administration and the aspect with the lowest average was the personnel development of educational institutions. 4) The committee of basic education institutions had the highest satisfaction with the educational style of school administration, while the working group, students and parents were at a high level.

Keywords: School Administration, Local Sufficiency School, Malayu Model

บทนำ

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น กล่าวคือ ต้องสร้างพื้นฐานความพินิจ พินิจของประชาชน ส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป จากพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 พระราชทานวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2560)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราช ดำรัสชี้แนะทางการดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 42 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และ ภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และนอกจากนี้ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ “เศรษฐกิจพอเพียง” ยังเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ไปสู่ความเจริญก้าวหน้า พร้อมกับความสุขและมั่นคง เมื่อนำไปใช้บริหารจัดการตนเอง และภารกิจที่บุคคลนั้นกำลังกระทำอยู่ อย่างสม่ำเสมอ ย่อมสำเร็จประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ. 2560: 1 - 2)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนามาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติ

มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ฉบับนี้ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทพญญูติของรัฐธรรมาญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) จังหวัดยะลา มีแผนพัฒนายุทธศาสตร์การศึกษาและมีแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจเพื่อการพัฒนาและมีเป้าประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งได้กำหนดกิจกรรม/โครงการ ตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใช้หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียน และได้ใช้นโยบายหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นปทัสถานเพื่อการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ กล่าวคือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น มีแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในระบบ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและแนวทางการพัฒนา การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาจากแนวคิดที่ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยโรงเรียนสามารถจัดหาและให้บริการแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการและตามศักยภาพของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นคนดี มีความรู้ มีทักษะ มีงานอาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข ก็จะยิ่งส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน และคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งสภาพบริบทสิ่งแวดล้อมภายใน และสภาพบริบทสิ่งแวดล้อมภายนอกของโรงเรียน ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญที่ต้องต่อยอดกิจกรรมดังกล่าว โดยออกแบบการบริหารสถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรเพิ่มเติม และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระต่าง ๆ ทุกระดับชั้น ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมถึงผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมและฝึกปฏิบัติ ได้แก่ โครงการทำดีมีอาชีพ (หลักสูตรท้องถิ่นเศรษฐกิจพอเพียง) โครงการออมทรัพย์ตามพระราชดำริฯ โครงการทรัพยากรรีไซเคิล โครงการอาหารกลางวัน โครงการสหกรณ์โรงเรียน โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โครงการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมตลาดนัดโรงเรียน ข้างต้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นคนคุณภาพของสังคม สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะสืบสานคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดลสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นนาร่อง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) เพื่อจะได้เป็นสารสนเทศข้อมูลเบื้องต้นนำมาดำเนินกิจกรรมและกำหนดทิศทางการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมในการประเมินของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้สามารถตอบสนองนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้ด้วยดี และให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาของเทศบาลนครยะลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดลสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นน่ารอง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก)
2. เพื่อออกแบบ และสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดลสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นน่ารอง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก)
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดลสู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นน่ารอง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก)
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงาน นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดล สู่โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นน่ารอง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก)

การทบทวนวรรณกรรม

โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (Local Sufficiency School: LSS) ในโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะขับเคลื่อน พื้นฟูความเชื่อมั่น ควบคู่กับการสร้างเสถียรภาพ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง สังคม และวัฒนธรรม โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และได้กำหนด แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ. 2557 – 2560) เพื่อขับเคลื่อน การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่าง ๆ จำนวน 7 ยุทธศาสตร์ โดยให้บูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน ในทิศทางเดียวกัน โดยในยุทธศาสตร์ที่ 2: ส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจของพอเพียง

แนวทางการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ไว้ให้กับปวงชนชาวไทยเพื่อเป็นรากฐานของวิถีคิดและวิถีปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นหลักการที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความมีเหตุผล พอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ประการแรกคือ ความมีเหตุผล โดยหลักการทั้ง 3 ประการนี้ ต้องวางอยู่บนฐานของ ความรู้และคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ คือการจะทำงานสิ่งใดจะต้องมีความรู้ ทั้งทางภูมิสังคมของตนเอง ความรู้ทางวิชาการ และความรู้ที่ได้จากประสบการณ์สั่งสมสืบต่อกันมา จะต้องคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยวางอยู่บนหลักการทางวิชาการ และเงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง จุดมุ่งหมายในการกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น ต้องพึงระลึกถึงหลักศีลธรรม โดยจะต้องไม่ทำให้ตนเอง และผู้อื่นเดือดร้อน ยึดถือเอาประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง การดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริสั่งและแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตการป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและให้สามารถ ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็น

อย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 อ้างถึงใน ภริญา โพธิพิทักษ์, และคณะ. 2562: 33)

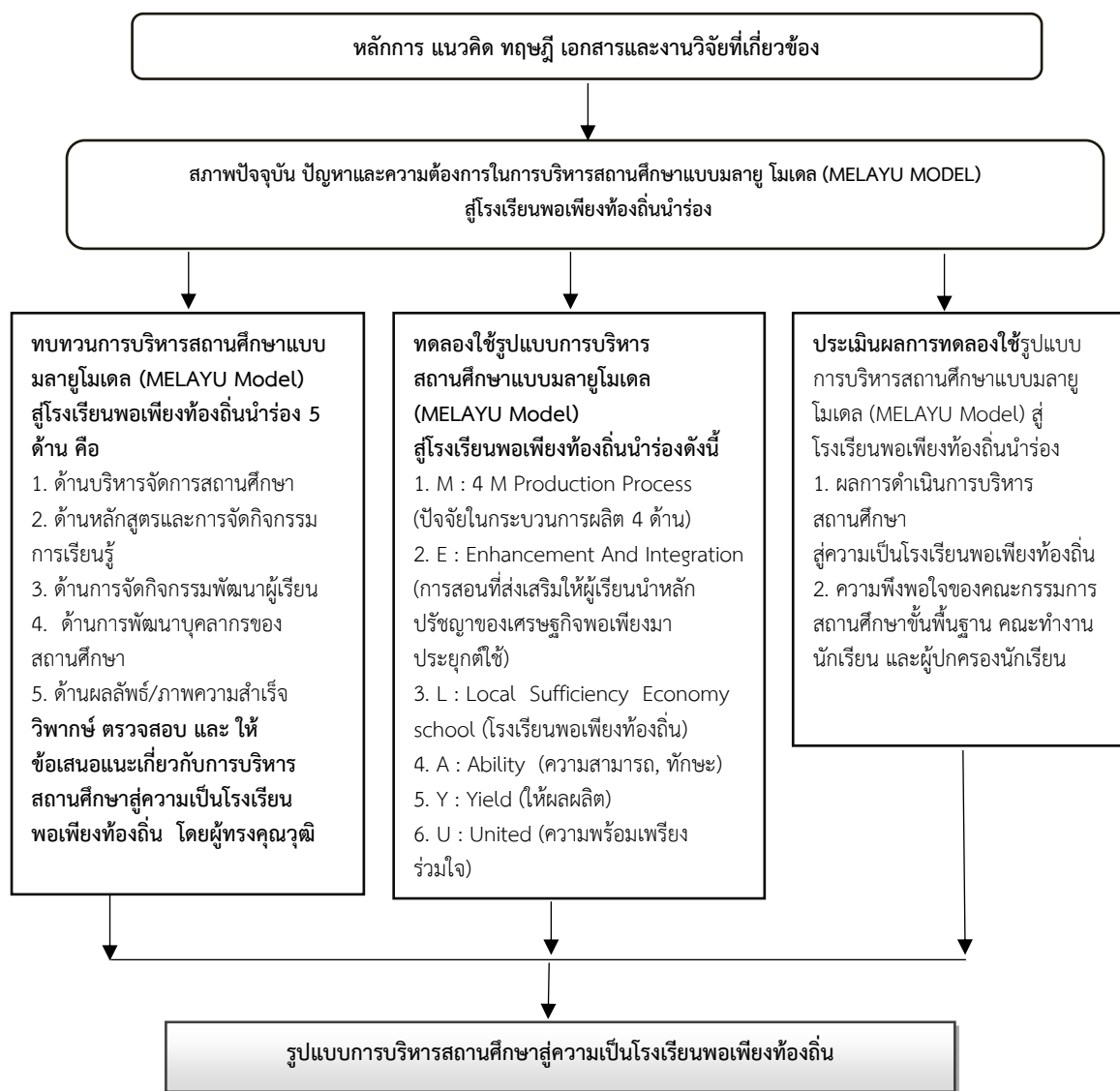
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดโครงการ โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (Local Sufficiency School: LSS) ให้กับโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานรวมถึงพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างนักเรียนให้เป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขที่มีสำนึกรักในท้องถิ่นของตนเองและสามารถดำเนินชีวิตโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง จะส่งผลให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าไป อย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่ “ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ในสังคมไทย” ทุกคนสามารถนำหลักปรัชญา มาเป็นหลัก ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ ไม่ใช่เฉพาะในหมู่คนจน หรือเกษตรกร โดยต้อง “ระเบิดจากข้างใน” คือ การเกิดจิตสำนึกมีความศรัทธาเชื่อมั่น เห็นคุณค่า และนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน เป็นแนวการทำกิจกรรมเสริมในโรงเรียน กิจกรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม การพึ่งตนเองเป็นหลัก ที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน เป็นกระบวนการสร้างคนให้กับสังคมที่เป็นคนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีชีวิตวิถีการควบคุมตนเองในการตัดสินใจ ดำเนินชีวิต หรือตัดสินใจในกำหนดตนเอง ให้มีจิตใจเข้มแข็งอดทนต่อสิ่งยั่วยุมีจิตสำนึกที่ดี ใจกว้างมีเหตุผล มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในตัวครูและนักเรียน โรงเรียนจะจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างคนด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะการประสานงาน ประสานเครือข่ายสร้างความพร้อมที่จะทำงานการจัดการกิจกรรมโครงการเน้นความพอเพียงที่เกิดจากรากฐาน ทรัพยากรที่มีในโรงเรียนและในชุมชน พยายามจัดระบบรายได้ที่มีให้สมดุลกับรายจ่ายอย่างมีเหตุผล ประหยัดเก็บออมเงินและแบ่งปันผู้อื่น รู้จักใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ภูมิปัญญาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและในชุมชน ฝึกฝนการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด สร้างสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เน้นการคิดวิเคราะห์ และจัดการอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (ลัญจกร นิลกาญจน์, และคณะ. 2560 อ้างถึงใน ภริญา โพธิพิทักษ์, และคณะ. 2562: 33 - 34)

จุดมุ่งหมายในการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดลสู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นนาร่อง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก)

โรงเรียนได้มีความตระหนัก และเห็นคุณค่าของการสร้างเสริมลักษณะนิสัยในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) ให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง คือ มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งมีความสามารถในการชี้ให้เห็นถึงสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และสามารถ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีวิจารณญาณ บนหลักการของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน โดยมีความรู้และคุณธรรมกำกับเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่เพื่อเจริญก้าวหน้า ไปอย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม 2) ให้ผู้เรียนตระหนักในสำคัญในการสืบสานสร้างสรรค์ความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทยโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ในประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและมีความห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังตระหนักในสำคัญในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และคุณค่าของค่านิยมและลักษณะของความเป็นไทยภายใต้วัฒนธรรมอันดีงามและระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข โดยยกย่อง เทิดทูนในสถาบันหลักของชาติ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 3) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน คือการที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ หรือความสามารถของตนเองหรือของกลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนของตนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในรูปแบบของการแก้ไข ปัญหา หรือการพัฒนาต่อยอดสิ่งที่ชุมชนดำเนินการอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยการปลูกจิตสำนึกของการแบ่งปันให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะทำงานโรงเรียนเทศบาล 2 จำนวน 62 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาล 2 จำนวน 15 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ โดยการระดมความคิด (Brain storming)

วิธีรวบรวมข้อมูล

โดยการจัดประชุมระดมความคิดของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะทำงานโรงเรียนเทศบาล 2 จำนวน 62 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาล 2 จำนวน 15 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ โดยการระดมความคิด (Brain storming)

วิธีรวบรวมข้อมูล

โดยการจัดประชุมระดมความคิดของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ส่วนที่ 2 ออกแบบ และสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติ โมเดล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน การได้มาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบมัลติโมเดล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบ การบริหารสถานศึกษาแบบมัลติ โมเดล

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดประชุมผู้ให้ข้อมูลออกแบบและสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดล และนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปประเมินความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติ โมเดล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และคณะทำงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นนำร่อง ของโรงเรียน จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบ การบริหารสถานศึกษาแบบมัลติ โมเดล

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำไปรูปแบบการบริหารสถานศึกษา แบบมัลติโมเดล ไปทดลองใช้ในสถานศึกษา และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงาน นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติ โมเดล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน คณะทำงาน จำนวน 59 คน นักเรียน จำนวน 185 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 185 คน และรวมทั้งสิ้น จำนวน 444 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินความพึงพอใจ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจไปให้ผู้ให้ข้อมูลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมัลติโมเดล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) พบว่า เกิดจากปัญหาหลาย ๆ ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ครูไม่เข้าใจหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ตอบสนองความต้องการและความสามารถของนักเรียน ทั้งการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลภายในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ ขาดการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า กระบวนการเรียนรู้ไม่ตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน การผลิตสื่อยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนยังไม่ส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนยังมีน้อย การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดูแลไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอต่อการพัฒนาบุคลากร พบว่า ครูใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไม่ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนส่วนใหญ่ไม่ได้ตระหนักถึงเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. รูปแบบผลการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล โดยมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารสถานศึกษา มีการดำเนินงาน ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการดำเนินงาน ใน 3 ด้าน คือ การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวัดและการประเมินผล 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทุกด้านเท่ากันในทุกองค์ประกอบคือ นโยบาย วิชาการ งบประมาณและการบริหารทั่วไป ด้านหลักสูตรและการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงาน นักเรียน และผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะทำงาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล สู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นน่าร้อง โดยการระดมความคิดของคณะทำงาน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) พบว่า ในการบริหารโรงเรียนเกิดจากปัญหาหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา ครูไม่เข้าใจหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ตอบสนองความต้องการและความสามารถของนักเรียน ทั้งการนิเทศ ติดตามและประเมินผลภายในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอขาดการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า กระบวนการเรียนรู้ไม่ตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนการผลิตสื่อยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนยังไม่ส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนยังมีน้อย การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดูแลไม่

ทั่วถึงและไม่เพียงพอ และด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ครูใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไม่ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนส่วนใหญ่ ไม่ได้ตระหนักถึงเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวรัตน์ นาคพงษ์ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดกำแพงเพชรโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดกำแพงเพชรโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ส่วนใหญ่ดำเนินการในด้านการวางแผน สถานศึกษามีการนำข้อมูล มาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมีหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานและสถานศึกษามีการพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาเพื่อให้การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาได้ผลดียิ่งขึ้น ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ขาดการกำหนดนโยบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษาการติดตามและประเมินผลไม่ต่อเนื่องและการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขขยายผลและเผยแพร่ยังไม่มีมีการดำเนินการเชิงประจักษ์

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล สู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นน่าร่อง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดลสู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น อันประกอบด้วย 1) M : 4 M Production Process (ปัจจัยในกระบวนการผลิต 4 ด้าน) 2) E- Enhancement And Integration (การสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้) 3) L : Local Sufficiency Economy school (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) 4) A : Ability (ความสามารถ, ทักษะ) 5) Y : Yield (ให้ผลผลิต) 6) U : United (โครงสร้าง, ความมั่นคง) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นของโรงเรียน มีความตรงและมีความเหมาะสมมากสำหรับนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีผลผลิต (Outputs) ตามที่คาดหวังของการดำเนินงานในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นที่มีการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น และมีผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เป็นที่ยอมรับของการดำเนินการ กล่าวคือ มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการกำหนดนโยบาย พัฒนาบุคลากร และจัดระบบการนิเทศภายในให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน สอดคล้องกับ นภาพร มูลเมือง (2564) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนพานทองสาขานุบาลณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนพานทองสาขานุบาลณ์ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ หมายถึง การบริหารตามองค์ประกอบตามทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนนำระบบการบริหารแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนำรูปแบบไปใช้ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จและข้อจำกัดมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จของโรงเรียนพานทองสาขานุบาลณ์ จังหวัดชลบุรี มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้องของรูปแบบ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ เบญจมาพร โยเกษม (2558) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ด้านวิชาการมี 10 ขั้นตอน ด้านงบประมาณ มี 10 ขั้นตอน และด้านบริหารทั่วไปมี 9 ขั้นตอน โดยรูปแบบทั้ง 4 ด้านมุ่งเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามความเหมาะสมและภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษา

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นน่าร่อง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) ผู้วิจัยอภิปราย ดังนี้การบริหารจัดการสถานศึกษาครั้งนี้เป็นการดำเนินงานในสถานศึกษาเพื่อนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาจัดการศึกษาที่มุ่งการบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ (PDCA)

ใน 5 ด้าน กล่าวคือ ด้านวิชาการ ที่พบว่า โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบาย มีกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น โครงการอบรมทรัพยากรตามพระราชดำริ โครงการลดหย่อนโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดทำแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร (เลี้ยงสัตว์/ปลูกพืช) กิจกรรมทรัพยากรรีไซเคิล และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเป็นนโยบาย ให้ความสำคัญท้องถิ่น การมีส่วนร่วม ความเป็นไทย และชุมชน ซึ่งปรากฏในวิสัยทัศน์โรงเรียนในการ “ปลูกจิตสำนึก” เพื่อให้ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีความตระหนัก และร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ ด้านอาคารสถานที่ พบว่า มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดทำแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ การใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านงบประมาณ พบว่า มีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และติดตามผล/รายงานผลการใช้งบประมาณแก่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง การใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณเป็นระยะ ๆ อย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จัดทำแผนร่วมกับชุมชน มีการให้บริการสถานที่แก่ชุมชนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนำชุมชนสู่โรงเรียนและนำโรงเรียนสู่ชุมชน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับชุมชน การระดมทรัพยากรร่วมกับชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ซึ่งโรงเรียนมีบทบาทสำคัญที่ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและสถาบันอื่นในชุมชน และท้องถิ่นเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายเดียวกันตามที่กำหนดไว้ หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีการนิเทศติดตาม ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำผลการนิเทศติดตามประเมินผล ไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในทุกระดับชั้นและครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา และสามารถนำไปเผยแพร่เป็นแบบอย่างได้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้มีการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต มีการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน มีการสรุปรายงานผลการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนและสาธารณประโยชน์ตามความสนใจของผู้เรียนครอบคลุมทุกระดับชั้นที่เปิดสอนการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ได้มีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน มีการขยายผลการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง มีการพิจารณาร่วมกัน เพื่อพัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการรายงาน/แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงผลการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนาโครงการกิจกรรม พัฒนาบุคลากรตามที่ได้ดำเนินการ มีการปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพ 2 โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากบุคลากรของสถานศึกษาและชุมชน สอดคล้องกับ รัตนา หลวงกลาง, และคณะ (2558) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ ผลลัพธ์และความสำเร็จของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) ภายหลังการได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ พบจุดเด่น กล่าวคือ โรงเรียนเป็นสถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่นปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และบุคลากรรวมถึงผู้เรียน มีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ความเป็นไทย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตนและสอดคล้องกับ

ภูมิสังคม รวมถึงการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ให้กับตนเอง และสถานศึกษา ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับ กานต์ชนิด ต๊ะนัย (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทิดไทยอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทิดไทย นั้นในด้านการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและการแก้ไขปรับปรุง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการการปลูกฝังค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดกับนักเรียนให้มาก คณะครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรได้รับการอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งให้ครูได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

4. การประเมินความพึงพอใจต่อการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล สู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น นำร่อง ของโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านมลายูบางกอก) ซึ่งในที่นี้เน้นการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงาน นักเรียนและผู้ปกครอง พบว่า ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล สู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นนำร่อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ นภาพร มูลเมือง (2564) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนพานทองสภานุพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 พบว่า ความพึงพอใจที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนพานทองสภานุพัฒน์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ กนกภรณ์ รัตนยิ่ง (2558) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี) จังหวัดยะลา ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง ต่อรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกรายการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมลายูโมเดล สู่ความเป็นโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นนำร่อง และระดมจัดสรรทรัพยากรการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

1.2 ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตสื่อการสอน การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน และสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้บุคลากรครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน บุคลากรฝ่ายสนับสนุนการสอน และวิทยากรท้องถิ่นให้เข้าใจก่อนการใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดให้มีครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ และให้มีการติดตามผลการดำเนินงานเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

1.3 ควรพัฒนาหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบท และทำการเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตรให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา รวมถึงแนวทางการพัฒนารูปแบบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา

2.2 การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา

2.3 การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้

2.4 การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาสถานศึกษาหรือหน่วยงาน ที่ประสบความสำเร็จที่น่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ แล้วถอดบทเรียนให้สามารถนำไปเป็นโรงเรียนต้นแบบในการพัฒนาต่อยอดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ได้

2.5 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

2.6 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความต้องการและแนวทางส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กนกภรณ์ รัตนยิ่ง. (2558). รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี) จังหวัดยะลา. ยะลา: โรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี).
- กานต์ชนิต ต๊ะนัย. (2551). การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นภาพร มูลเมือง. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนพานทอง สภาชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 6(1), 71 – 81.
- เนาวรัตน์ นาคพงษ์. (2555). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดกำแพงเพชรโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศึกษาศาสตร์, 14(3), 49.
- เบญจมาพร โยเกษม. (2558). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ภิรญา โพธิ์พิทักษ์, และคณะ. (2562). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2(1), 31 – 46.
- รัตนา หลวงกลาง, และคณะ. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 9, 589 – 600.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). คู่มือวิทยากรในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง Version 3.3. กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2560). คู่มือตัวอย่างความสำเร็จการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประเภทธุรกิจ ขนาดย่อม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). (ม.ป.ท.): แอ็บโซลูท มั่งคั่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580: ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา/ สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทองเพื่อส่งเสริมทักษะ
การคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย

Organizing Activities to Enhance the Pumpkin Project Experience to Promote
Critical Thinking Skills for Early Childhood

วรรณภา สุขเจริญ¹, สรวงพร กุศลสงฆ์², วิชญาพร อ่อนปุย³

Wannapa Sukcharoen¹, Srourngporn Kusolsong², Wichayaporn Oonpuay³

Corresponding Author E-mail: wannapa.sukcharen.258@gmail.com

Received: 2021-12-27; Revised: 2022-04-03; Accepted: 2022-08-03

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง และ 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคือเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5 - 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านเขาชะงอก ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง จำนวน 20 แผน คู่มือการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง จำนวน 4 ชุด แบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ชุด ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลองแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และแบบทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1) การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 61.50 ($\bar{X}$ = 14.76) และหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 95.43 ($\bar{X}$ = 22.90) 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง พบว่า เด็กมีการพัฒนาทักษะการคิดหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์, ทักษะการคิดวิเคราะห์, เด็กปฐมวัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

² Student in Master of Education Degree (Early Childhood Education), Phetchabun Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

² Advisor, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

³ Advisor, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the results of the pumpkin project experience enhancement activities; and 2) to compare the analytical thinking skills before and after the pumpkin project experience enhancement activities. The target group used in the study was early childhood, kindergarten year 3, age 5 - 6 years, semester 2, academic year 2020, Ban Khao Cha-ngok School obtained by selecting a specific. The research instruments were 20 plans for the pumpkin project experience enhancement activities, 4 sets of manual for organizing the pumpkin project experience activities, 3 sets of analytical thinking skills test of preschool children with 0.72 confidence. This research is an experimental research with a one group pretest – posttest design. Data analysis using mean scores standard deviation and the difference test using percentage values. The research results were found as follows;

1) The overall analytical thinking skills for early childhood children before the pumpkin project experience activities was 61.50% ($\bar{X}$ = 14.76) and after the pumpkin project experience activities were 95.43% ($\bar{X}$ =22.90). 2) The results of the comparison of the analytical thinking skills before and after the pumpkin project experience activities were found that the children developed the thinking skills after the activities were higher than before the activities.

Keywords: Organizing Activities to Enhance, Critical Thinking Skills, Early Childhood

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความสามารถและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมตามความสนใจโดยไม่มีการจำกัดด้านเวลาและสถานที่การพัฒนาในช่วงปฐมวัยเป็นช่วงแรกของการเริ่มต้นการเรียนรู้ การเรียนรู้จึงเป็นวิธีการเรียนรู้ของเด็กทำให้เด็กได้พาตัวเองไปรู้จักโลกที่แท้จริงและการเรียนรู้ยังเป็นการกระตุ้นทำให้เด็กได้ทำในสิ่งที่ตนเองพอใจการเล่นในสิ่งที่เด็กพอใจมีความสนุกสนานเป็นการสนองความกระตือรือร้นความใฝ่รู้ของเด็กโดยไม่ต้องมีใครสอน บทความนี้มุ่งนำเสนอวิธีการเล่นอย่างเหมาะสมที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ในเชิงบวกของเด็กให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาเพื่อเป็นการเตรียมประสบการณ์ให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองที่คุณภาพและมีทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่ง ปิยะนันท์ พูลโสภณ (2560: 20) กล่าวว่า ซึ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในยุค 4.0 เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาให้สามารถสร้างผลงานหรือนวัตกรรมได้ เพื่อตอบสนองนโยบายของชาติที่จะต้องขับเคลื่อนไปอย่าง “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยพัฒนาให้เด็กสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดผลิตภาพ และคิดรับผิดชอบ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรพัฒนาตามแนวตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือกระทำ ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ได้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเองผ่านการปฏิบัติจริง และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ให้ผู้เรียนนำความคิดและความรู้ไปสร้างสรรค์เป็นชิ้นงาน ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตามการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเด็กปฐมวัยทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยพัฒนาอย่างรอบด้านและสมดุล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

นิภา เกษตรสมบูรณ์ (2558: 40) สรุปความหมายของการจัดประสบการณ์แบบโครงการคือ เป็นแนวทางการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่เด็กสืบค้นลงลึกในเรื่องที่เด็กให้ความสนใจหรือทั้งผู้สอนและเด็กให้ความสนใจในการทำหาความสามารถของเด็กกระตุ้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกับกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อค้นหาคำตอบที่มาจากความสนใจและความต้องการของเด็กโดยเด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติสืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบจากคำถามของตนเองภายใต้การช่วยเหลือ แนะนำโดยการอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนจากผู้สอน

น้ำผึ้ง เลาหบุตร (2560: 38) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงการว่าหมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เด็กได้เลือกเรียนตามความสนใจ โดยเด็กจะได้รับการเรียนรู้ร่วมกันจากการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อให้ได้คำตอบในแต่ละคำถามของเด็ก ๆ เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การทดลองสมมติฐาน การทำศีกษา โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ และจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้กับเด็ก ๆ ครูต้องเป็นผู้ที่ยอมรับเด็กโดยแท้ เชื่อมั่นว่าเด็กสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูจะต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ฟังที่ดีเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความต้องการความสนใจของเด็กและจัดกิจกรรมตามความสนใจของเด็กอย่างแท้จริงเมื่อจบโครงการแล้วเด็ก ๆ และครูร่วมกันจัดแสดงนิทรรศการนำเสนอต่อเพื่อน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันต่อไป

ยุพา ศิริรักษ์ (2558: 21) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการ หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเรื่องที่เรียนมาจากความสนใจของเด็กเอง วางแผนร่วมกันในการศึกษาหาข้อมูลความรู้การจัดกิจกรรมมุ่งเน้นให้เด็กมีประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้เด็กสังเกต สำรวจสิ่งต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดจากแหล่งเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาเพียงพอตามความสนใจของเด็กเพื่อให้เด็กได้ค้นพบคำตอบแล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปราย งานวาดภาพระบายสี งานเขียนงานสร้างแบบจำลอง การเล่นเกมบทบาทสมมติ หรือรูปแบบอื่น ๆ โดยนำเสนอต่อคุณครู เพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

วัฒนา มัคคสมัน (2554: 24) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการหมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกโดยเรื่องที่เรียนมาจากความสนใจของเด็กเอง การจัดกิจกรรมมุ่งให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษานั้น โดยเปิดโอกาสให้เด็กสังเกตอย่างใกล้ชิด จากแหล่งความรู้เบื้องต้น อาจใช้ระยะเวลาที่ยาวนานอย่างเพียงพอตามความสนใจของเด็กเพื่อให้เด็กได้ค้นพบคำตอบแล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของเด็กเอง อาจจะเป็นงานเขียน งานวาดภาพระบายสี การสร้างแบบจำลอง การเล่นเกมบทบาทสมมติ ละคร การทำหนังสือหรือรูปแบบอื่น ๆ โดยจะนำเสนอความรู้ต่อเพื่อน ๆ คุณครูผู้ปกครองและคนอื่น ๆ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จนั้น

สรวงพร กุศลส่ง (2552: 347) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าอย่างลุ่มลึกในสิ่งที่เด็กสนใจและได้พัฒนาความสามารถด้านการคิด การแก้ไขปัญหา อย่างมีเหตุและผลซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยผ่านกระบวนการ ศึกษาทดลอง สืบค้น วางแผนร่วมกัน เพื่อค้นหาคำตอบในระยะเวลาที่เพียงพอกับความต้องการของเด็ก ทำให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยครูจะเป็นผู้กระตุ้น สนับสนุนคอยช่วยเหลือให้เด็กดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการที่วางแผนร่วมกันไว้

สุพธินา ชันอาสา (2550: 48 - 49) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นรูปแบบกระบวนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างลุ่มลึกซึ่งครูมีหน้าที่สนับสนุนและร่วมกันวางแผนกับเด็กโดยมีระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของเด็กซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้คิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เด็กมีการวางแผนการทำงานร่วมกันโดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกรวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระยะเวลาในการทำกิจกรรมขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ

อรอนงค์ เดชโยธิน (2559: 56) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงการว่าหมายถึง การจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้นโดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่让孩子ได้เลือกเรียนตามความสนใจ โดยเด็กจะได้รับการเรียนรู้ร่วมกันจากการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อให้ได้คำตอบในแต่ละคำถามของเด็ก ๆ เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

ลักษณะการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551: 93 - 94) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการเพื่อการเรียนมี 3 รูปแบบ คือ

1. โครงการผลิตหรือโครงการวัสดุ (Material project) เป็นโครงการเกี่ยวกับการผลิต เช่น หัตถกรรม กลีกรกรรม เกษตรกรรม ศิลปกรรมหรืองานผลิตอื่น ๆ

2. โครงการเรียนรู้ (Learning project) เป็นการเรียนรู้ในวิชาสามัญที่เรียนกันเน้นโครงการพัฒนาการแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โครงการเหล่านี้ได้แก่ โครงการสำรวจ (Explorative Project) โครงการแสดง (Play project) เช่น กีฬา ละคร โครงการทักษะและการเรียนรู้จะเน้นด้านการค้นคว้าการศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เพื่อฝึกเป็นรายบุคคลอันรวมถึงโครงการแก้ปัญหาข้อบกพร่องในตัวผู้เรียนด้วย

3. โครงการสติปัญญาหรือแก้ปัญหา (Intellectual or problems project) เป็นโครงการที่เน้นการแก้ปัญหา การกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามทำให้เกิดความสำเร็จในโครงการของตนให้ได้ ชื่อโครงการที่กำหนดจะต้องให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียนพอที่จะเขาแก้ปัญหาได้เพื่อเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนได้รู้จักการใช้สติปัญญา

นิภา เกษตรสมบูรณ์ (2558: 45) สรุปลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยโดยใช้การสอนแบบโครงการควรมีเป้าหมายหลักคือการเลือกคำถามที่ต้องการจะค้นคว้า วิธีการที่จะใช้ค้นหา คำตอบ วิธีการที่จะเสนอคำตอบหรือผลงานที่ค้นพบคำตอบแล้วเด็กได้นำเสนอความรู้ต่อเพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ อันจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของกระบวนการศึกษาของตนและเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จนั้น เป็นการศึกษาหาความรู้ อย่างลุ่มลึกในการเรียนรู้เมื่อเด็กได้เข้าร่วมโครงการจะได้พัฒนาคำถามได้แสดงความสามารถได้ค้นหาแนวทางในกาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

Katz (1993: 18) กล่าวถึงการสอนแบบโครงการว่า เป็นการศึกษาอย่างลุ่มลึกในเรื่องที่เด็กให้ความสนใจและศึกษาด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริงที่อยู่รอบตัวเด็กซึ่งจะทำให้เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโต้แย้ง ต่อรองกับครูในเรื่องต่อไปนี้

- 1) การเลือก คำถามที่ต้องการจะค้นคว้า
- 2) วิธีการที่จะใช้ค้นหาคำตอบ
- 3) วิธีการที่จะเสนอคำตอบหรือผลงานที่ค้นพบคำตอบแล้ว เช่น วาดภาพระบายสี

Hartman (1995: 141 - 147) กล่าวว่าวิธีการสอนแบบโครงการเป็นการศึกษาหาความรู้อย่างลุ่มลึก เมื่อเด็กเข้าร่วมโครงการเด็กจะได้พัฒนาคำถาม เด็กได้แสดงความสามารถค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา โครงการนี้อาจใช้เวลาแตกต่างกันตามลักษณะของโครงการมีขั้นตอนหลัก ๆ คือคือ 1) เริ่มต้นโครงการ 2) ปฏิบัติตามโครงการ 3) ปรับเสนอโครงการ

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

พัชร ผลโยธิน (2556: 14) กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดทำโครงการไว้ 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ทบทวนความรู้และความสนใจของเด็ก เด็กและครูใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอภิปรายเพื่อเลือกและปรับหัวเรื่องที่จะทำการสืบค้นหัวเรื่องอาจเป็นการเสนอโดยเด็ก ครู โดยใช้หลักในการเลือกหัวเรื่องดังนี้

1. เลือกหัวเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่ทุกวัน อย่างน้อยเด็กประมาณ 2 ใน 3 คน ควรคุ้นเคยกับหัวเรื่อง และจะช่วยให้การตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับหัวเรื่อง

2. ทักษะพื้นฐานทางการเรียนรู้หนังสือและจำนวน ควรถูกบูรณาการอยู่ในเรื่องที่หาโครงการรวมทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา

3. หัวเรื่องที่เลือกควรใช้เวลาทำโครงการอย่างน้อย 1 สัปดาห์และเหมาะที่จะทำการสำรวจค้นคว้าที่โรงเรียนมากกว่าที่บ้าน เมื่อได้หัวเรื่องแล้วครูควรเริ่มทำแผนความคิด (Mind map) หรือใยแมงมุม (Web) เพื่อระดมความคิดร่วมกับเด็กในหัวเรื่องนั้น ๆ และจัดแสดงแผนที่ทางความคิดทำไว้อย่างน้อยในชั้นเรียน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้สามารถใช้ในการสรุป อภิปรายระหว่างทำโครงการและยังสามารถเชื่อมโยงไปยังหัวเรื่องย่อ ๆ ได้อีก นอกจากนี้ในช่วงอภิปรายระดมความคิด ครูควรทราบว่า

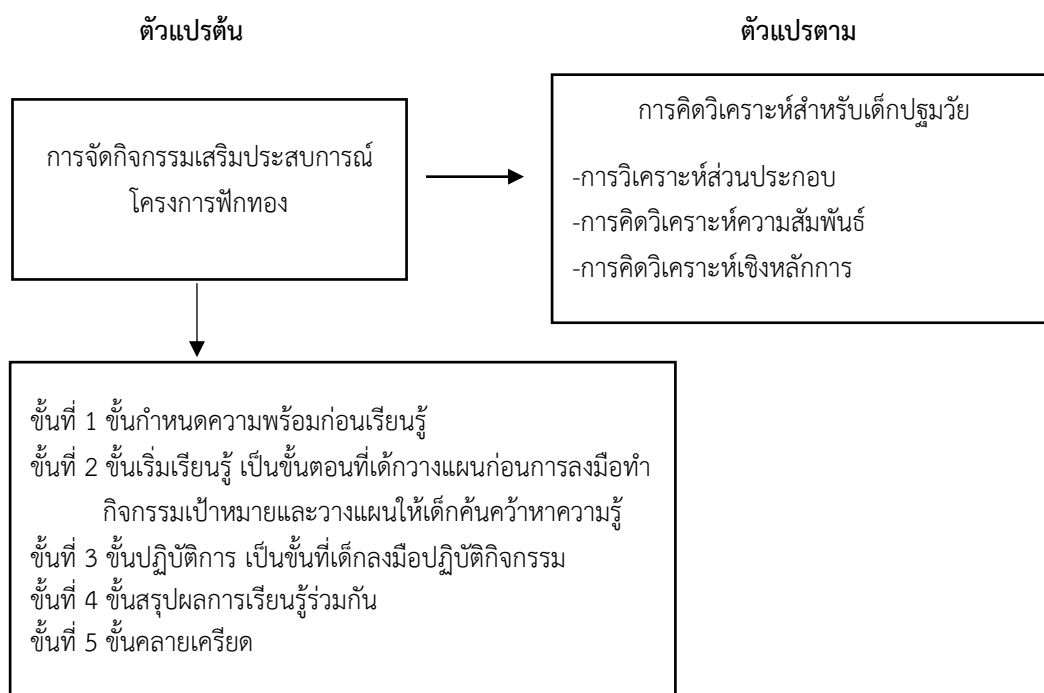
เด็กมีประสบการณ์ในหัวเรื่องมากนักน้อยเพียงใด เด็กจะนำเสนอประสบการณ์และแสดงความคิดเห็นที่ตนเข้าใจในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของวัย

ระยะที่ 2 ให้ออกสื่อกันคืบคืบและมีประสบการณ์ใหม่เป็นงานภาคสนาม ประกอบด้วย การสืบค้นหาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ระยะนี้ถือเป็นหัวใจของโครงการ ครูจะเป็นผู้จัดหา จัดเตรียมแหล่งข้อมูลให้เด็กได้สืบค้น ไม่ว่าจะเป็นของจริง หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่การออกไปศึกษาสถานที่หรือเป็นการนัดหมายผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 ประเมิน สะท้อนกลับ และแลกเปลี่ยนงานโครงการ เป็นระยะสรุปเหตุการณ์รวมถึงการเตรียมการสอน การเสนอรายงานและผลที่ได้ในรูปแบบของการจัดแสดง การค้นพบ การจัดทำสิ่งต่าง ๆ ครูควรจัดให้เด็กได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนได้เรียนรู้กับผู้อื่น เด็กสามารถช่วยกันเล่าเรื่องการทำโครงการให้ผู้ฟัง โดยจัดแสดงสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ในชั้นเรียนให้เห็น ซึ่งการทำเช่นนี้เท่ากับช่วยให้เด็กได้ทบทวนและประเมินโครงการทั้งหมด

นิภา เกษตรสมบูรณ์ (2558: 47) ได้สรุปการจัดประสบการณ์แบบโครงการแบ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในโครงการออกเป็นระยะในการดำเนินโครงการ โดยส่วนใหญ่นักเรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรมโครงการ ทุกคนให้ความร่วมมือในโครงการ โดยแบ่งขั้นตอน 3 ระยะ ที่คือ ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ และระยะที่ 3 สรุปโครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. จัดเตรียมกลุ่มเป้าหมายจำนวน 21 คน
2. การทดลอง (Pretest) นำแบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายที่โรงเรียนบ้านเขาชะงอกจำนวน 21 คนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง

3. ดำเนินการทดลอง โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง ตามแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ใช้เวลาในการศึกษา 4 สัปดาห์ ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ รวมเป็นระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 20 ครั้ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านเขาชะโงก จำนวน 1 ห้องเรียน มีเด็กปฐมวัยทั้งสิ้นรวม 21 คน เป็นเด็กชาย 12 คน และเด็กหญิง 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง จำนวน 20 แผน
2. คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง จำนวน 20 กิจกรรม
3. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ชุด
 - 3.1 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ จำนวน 8 ข้อ 10 นาที
 - 3.2 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สัมพันธ์ จำนวน 8 ข้อ 10 นาที
 - 3.3 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์หลักการ จำนวน 8 ข้อ 10 นาที

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบโครงการและการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

1.3 ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยยึดหลักการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และแนวทางการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

1.4 สร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษาและพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์โดยแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับคือเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินพบว่า แผนการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 ถือว่ามีความเหมาะสมหมายความว่าแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับเด็กปฐมวัยได้

1.6 นำแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง ผ่านการปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

1.7 นำแผนการจัดประสบการณ์รูปแบบโครงการ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผลทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย และวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับการพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง
 - 2.2 ศึกษาคู่มือประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.3 ศึกษาเอกสารและหลักการเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.5 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
 - 0 คะแนน หมายถึง เด็กชี้หรือหยิบหรือบอกไม่ได้
 - 1 คะแนน หมายถึง เด็กชี้หรือหยิบหรือบอกได้ถูกต้อง
 - 2.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้ศึกษารวบรวมขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาลงความเห็นว่าแบบทดสอบแต่ละข้อวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้
 - +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
 - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น
 - 2.7 บันทึกผลการพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแต่ละข้อแล้วหาผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเป็นรายข้อ คัดเลือกแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์แต่ละข้อเท่ากับ 0.94 แสดงว่าแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับนี้มีความสอดคล้องวัดได้ตรงจุดประสงค์
 - 2.8 ผู้ศึกษานำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย เพื่อจะได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นแล้วนำมาหาค่าความยากง่าย (p) เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าระหว่าง 0.20 ขึ้นไป แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92
 - 2.9 นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป
- วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์**
 1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแบบประเมินความคิดเห็น แบบทดสอบ นวัตกรรม แผนการจัดประสบการณ์เพื่อการวิจัย จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
 2. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแบบประเมินความคิดเห็น แบบทดสอบ นวัตกรรม แผนการจัดประสบการณ์เพื่อการวิจัย จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โรงเรียน
 3. ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความแปรปรวนแบบทดสอบ
 4. ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐานแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
- สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่**
 1. ค่าคะแนนเฉลี่ย
 2. ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน
 3. ค่าสถิติร้อยละ

ผลการวิจัย

1. การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 61.50 ($\bar{X}=14.76$) และหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 95.43 ($\bar{X}=22.90$)

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง พบว่า เด็กมีการพัฒนาทักษะการคิดหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ พบว่า ก่อนจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง โดยมีค่าร้อยละ 62.50 ($\bar{X}=5$) หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 97.02 ($\bar{X}=7.76$) ส่งผลให้มีคะแนนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีค่าร้อยละ 34.52 ($=2.76$) เด็กมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ จำนวนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ก่อนจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง โดยมีค่าร้อยละ 60.11 ($\bar{X}=4.80$) หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 94.04 ($\bar{X}=7.52$) ส่งผลให้มีคะแนนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีค่าร้อยละ 33.92 ($=2.71$) แสดงว่า เด็กมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการวิเคราะห์หลักการจำนวนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

2.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการวิเคราะห์หลักการ พบว่า ก่อนจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง โดยมีค่าร้อยละ 60.71 ($\bar{X}=4.85$) หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 97.02 ($\bar{X}=7.76$) ส่งผลให้มีคะแนนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีค่าร้อยละ 36.30 ($=2.90$) แสดงว่า เด็กมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการวิเคราะห์หลักการจำนวนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์โดยภาพรวมคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์หลักการการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์หลักการ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 61.50 ($\bar{X}=14.76$) และหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีค่าร้อยละ 95.43 ($\bar{X}=22.90$)

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง พบว่า เด็กมีการพัฒนาทักษะการคิดหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทองเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น และลงมือกระทำด้วยเอง โดยการเรียนรู้ตามระยะของโครงการ เริ่มระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ สำรวจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน จากนั้นเลือกหัวข้อเรื่องทำกิจกรรมตามที่ตนสนใจ ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ ทำกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับฟักทอง กำหนดขั้นการเรียนรู้แต่ละวันไว้ 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดความพร้อมก่อนเรียนรู้ การเริ่มกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวอยากรู้ อยากเห็น และอยากที่จะเรียนรู้ และทำกิจกรรมที่ผ่อนคลาย เช่น การร้องเพลง การบริหารร่างกายโดยการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง ขั้นที่ 2 ขั้นเริ่มเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ได้วางแผนก่อนการลงมือทำกิจกรรมเป้าหมายและวางแผนให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ โดยผ่านจากประสบการณ์ตรง การทดลอง ปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ เป็นขั้นที่เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่เด็กร่วมกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้เรียนรู้โดยการนำเสนอพูดคุยกเล่าเรื่อง และการนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 5 ขั้นคลายเครียด เป็นการลดการคลายเครียดส่งเสริมให้ร่างกายและจิตใจ หลังจากการปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยครูอาจใช้การนั่งสมาธิ เพลง บริหารร่างกาย นิ่งพักผ่อน หรือวิธีการใดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ระยะที่ 3 สรุปโครงการให้เด็กนำเสนอผลงานของตัวเอง และทบทวนกิจกรรมที่ตนได้ปฏิบัติ โดยการนำเสนอผลงานเป็นรูปแบบนิทรรศการ ทำให้เด็กเกิดกระบวนการคิด

วางแผนในการทำกิจกรรม เกิดความสนุกสนาน และช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทอง มีผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งจัดในกิจกรรมเสริมประสบการณ์โครงการฟักทองทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1 หน่วยสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สัปดาห์ที่ 2 หน่วยฟักทอง สัปดาห์ที่ 3 หน่วยฟักทอง สัปดาห์ที่ 4 หน่วยวันอาทิตย์มีประโยชน์ มี 3 ระยะ 5 ขั้นตอนสอน ดังเช่น ยูพา ศิริรักษ์ (2558: 34) ได้กล่าวว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเรื่องที่เรียนมาจากความสนใจของเด็กเอง วางแผนร่วมกันในการศึกษาหาข้อมูลความรู้การจัดกิจกรรมมุ่งเน้นให้เด็กมีประสบการณ์ตรงเปิดโอกาสให้เด็กสังเกตสำรวจสิ่งต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดจากแหล่งเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาเพียงพอตามความสนใจของเด็กเพื่อให้เด็กได้ค้นพบคำตอบแล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปราย งานวาดภาพระบายสีงานเขียน งานสร้างแบบจำลอง การเล่นเกมบทบาทสมมติ หรือรูปแบบอื่นๆ โดยนำเสนอต่อคุณครูเพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ ทำให้เด็กเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง สอดคล้องกับ บุญศรี ใหม่คามิ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมประสบการณ์ตามแนวการสอนแบบโครงการกับแบบปกติที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่า การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบตามปกติสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ นันธิชา ทาภักดี (2558: 56) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดประสบการณ์เสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 20 คน โรงเรียนบ้านโสกนาดี ศูนย์เครือข่ายโคกนาแพง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์เสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.90/90.78

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเล่นตามมุม เป็นต้น

1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะทางภาษา ทักษะด้านการวางแผน ทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น

1.3 ควรมีการจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะทางสังคม ทักษะด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- นรินทร์ พูลเพิ่ม. (2562). ฟักทอง: ชุด เกษตรกรรมลงทำดู: ฟักทอง: ชุด เกษตรกรรมลงทำดู. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค.
- นิภา เกษตรสมบูรณ์. (2558). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- นันธิชา ทาภักดี. (2558). การพัฒนาการจัดประสบการณ์เสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- น้ำผึ้ง เลหาบุตร. (2560). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และทักษะทางสังคม โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญศรี ใหม่คามิ. (2557). การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมประสบการณ์ตามแนวการสอนแบบโครงการกับแบบปกติที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะนันท์ พูลโสภณ. (2560). การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 32(1), 1 – 8.
- พัชรี ผลโยธิน. (2556). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดไฮสโคป. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ยุพา ศิริรักษ์. (2558). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อความสามารถด้านการสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2554). การสอนแบบโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วี.พรินท์.
- สรองพร กุศลสง. (2552). ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารคำสอน ชุดวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุธีรนา ชันอาสา. (2550). ความสามารถทางพุทธิปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงงาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรอนงค์ เดชโยธิน. (2559). การพัฒนาการรู้สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบโครงการที่เน้นการคิดแก้ปัญหา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Hartman, A. J. (1995). Project work: Supporting children's need for inquiry. Association For Children Education International, 7(3), 93.
- Katz, H. C. (1993). The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach to Early childhood education. Norwood, New York: Ablex.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

A Study of The Relationship Between Academic Administration and The Quality
of Learners in Educational Institutions under The Office of The Secondary
Educational Service Area Kamphaengphet

กิริติ นิยมพัฒน์¹, สุพัฒน์นา หอมบุปผา², สาธร ทรัพย์รวงทอง³

Keerati Chimput¹, Supattana Hombubpha², Satorn Subruangthong³

Corresponding Author E-mail: keerati.c@nsru.ac.th

Received: 2022-07-07; Revised: 2022-08-05; Accepted: 2022-08-13

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน และครูในสถานศึกษา 281 คน รวมทั้งสิ้น 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, คุณภาพผู้เรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of academic administration of schools 2) to study the quality level of learners of schools 3) to study the relationship between academic administration and learner quality of schools. The sample consisted of 32 school directors and 281 teachers totaling 313. The research tool was a rating scale questionnaire in academic administration with a reliability coefficient of 0.97 and questionnaire about the quality of learners in schools assessment form with a reliability coefficient of 0.95. The statistics used were mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient. The research was as follows:

1) The level of academic administration of schools under the office of the secondary educational service area Kamphaengphet was at a high level. 2) The level of quality level of learners of schools under the office of the secondary educational service area Kamphaengphet was at a high level. And 3) The relationship between academic administration and the quality of learners in schools was at a high level with statistical significance at the level of .01

Keywords: Academic Administration, Learner Quality

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบันอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีการแข่งขันสูง ซึ่งนับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การศึกษาจึงถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ทำให้คนไทยพัฒนาตนเอง ในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษา ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดให้กับผู้เรียนโดยระบุไว้ใน มาตรา 24 ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระ และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสาน ความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563: 6)

คุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง การศึกษาก็ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยยึดสมรรถนะสำคัญด้านต่าง ๆ มีคุณธรรมจริยธรรม ที่รวมถึงค่านิยมต่าง ๆ ดังนั้นเงื่อนไขที่สำคัญ ที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เน้นประสิทธิภาพของการสอน ที่มุ่งต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างชัดเจน โดยเชื่อมโยงผู้เรียนกับบริบทที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิด ทำให้สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและแสวงหาความรู้เพื่อนำไปลงมือปฏิบัติจนเกิดผลดีต่อตนเองชุมชนและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 78) ซึ่งการบริหารงานวิชาการนั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและก่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข เพราะสถานศึกษาจะมีมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาโดยพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการและจะสะท้อนให้เห็นถึงผลคุณภาพของบุคคลที่เป็นผลผลิตจากการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาว่าเป็นอย่างไร

สาเหตุของปัญหาคุณภาพการศึกษาได้มีผู้กล่าวไว้มากมาย เช่น ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ไม่มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม และยังเป็นการเพิ่มภาระงานเอกสารให้กับครู โดยครูต้องใช้เวลากับการเตรียมงานเอกสารที่ใช้สำหรับการประเมิน ทำให้การเตรียมการสอนและการอยู่ในชั้นเรียนน้อยลง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนซึ่งอาจเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คุณภาพการศึกษาลดลงได้ (ดิลกะ ลัมธพิพัฒน์. 2554: 8)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อการสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพ และปัญหาสำคัญอีกหนึ่งประการคือ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดระดับคุณภาพการศึกษาภาคพื้นดิน สอนทางกลับทรัพยากรการศึกษาของประเทศที่มีเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประจำปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยดังนี้ ภาษาไทย 51.56 ภาษาอังกฤษ 32.19 คณิตศาสตร์ 23.86 วิทยาศาสตร์ 29.02 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยดังนี้ ภาษาไทย 42.40 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 34.88 ภาษาอังกฤษ 26.14 คณิตศาสตร์ 23.72 และวิทยาศาสตร์ 30.80 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. 2564: 18 - 20) จะเห็นได้ว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเพียงรายวิชาเดียวที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 คือ วิชาภาษาไทย และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ในทุกรายวิชา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ จะต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อให้เด็กเรียนมีคุณภาพสูงขึ้นและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานที่กำหนด

จะเห็นได้ว่าความสำคัญของงานวิชาการมีผลทำให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นขึ้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล หรือสามารถนำผลที่ศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานวิชาการ

หนึ่งฤทัย หาธรรม (2553: 16) ได้สรุปความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียนเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง และในขณะเดียวกันก็สนองความต้องการ ความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน และให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สัมมา ธนธัญ (2560: 101) ได้สรุปความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน ปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกัน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ส่วนในการบริหารโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จิตติมา วรรณศรี (2557: 3) ได้สรุปการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การกำกับการบริหารงานวิชาการทุกชนิด ทุกประเภทของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียน

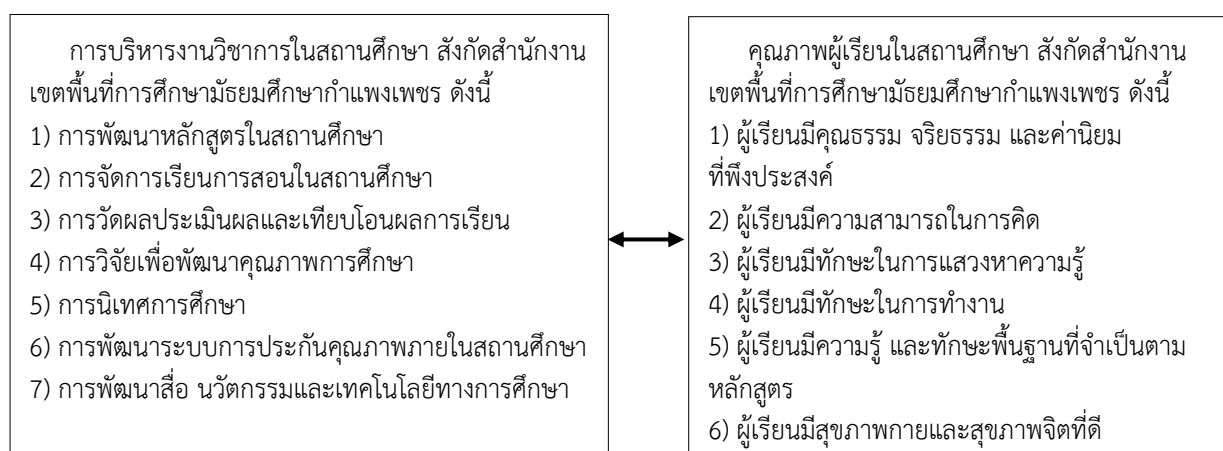
สุรรัตน์ ข้ามสาม (2554: 22) ได้สรุปคุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งเป็นลักษณะที่สังคมต้องการคือทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามมาตรฐานทางการศึกษามีความสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของภาครัฐุประตรงกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

ภักพร บุญเกล้า (2555: 87) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตรและบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดทั้งด้านผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) เนื่องจากมาจากหน่วยงานและบุคคลทุกระดับทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชน จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ณิธิรัตน์ ทัพพา (2557: 30) ได้สรุปคุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีสมรรถนะที่สำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อเรียนจบหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2564 ทั้งหมด 32 โรงเรียน จำนวน 1,709 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 313 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครูในสถานศึกษาจำนวน 281 คน ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำแนกเป็น 7 ด้าน 1) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท จำนวน 57 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา จำแนกเป็น 6 ด้าน 1) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด 3) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ 4) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน 5) ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร 6) ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 31 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และแนบเอกสารที่อธิบายถึงจุดประสงค์ของการวิจัยและชี้แจงถึงการตอบข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจ เมื่อกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามแล้ว จะส่งแบบสอบถามกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมดอย่างละเอียด ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาที่วัด (IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ

1.2 ค่าความเที่ยงโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เท่ากับ 0.97 และตอนที่ 3 คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (F)

2.2 ค่าร้อยละ (%)

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy})

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา

คุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	4.36	0.27	มาก	3
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.36	0.28	มาก	4
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.38	0.26	มาก	2
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.34	0.29	มาก	5
5. การนิเทศการศึกษา	4.42	0.27	มาก	1
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.33	0.34	มาก	7
7. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.33	0.30	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.36	0.24	มาก	

2. ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิด ด้านผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวม

คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.41	0.29	มาก	1
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด	4.37	0.31	มาก	3
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้	4.31	0.37	มาก	6
4. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน	4.37	0.30	มาก	2
5. ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร	4.32	0.36	มาก	5
6. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	4.35	0.31	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.36	0.25	มาก	

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า ในภาพรวม การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาในทางบวก โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .852$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร รายด้านกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทางบวกทุกด้าน โดยการบริหารงานวิชาการด้านกรนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษามากกว่าการบริหารงานวิชาการด้านอื่น ๆ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

การบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา	คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา						รวม (Y _{all})
	ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ (y ₁)	ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิด (y ₂)	ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหา ความรู้ (y ₃)	ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน (y ₄)	ด้านผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็น ตามหลักสูตร (y ₅)	ด้านผู้เรียนมีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี (y ₆)	
1. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา (x ₁)	0.500**	0.534**	0.487**	0.557**	0.463**	0.502**	.645**
2. การจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา (x ₂)	0.541**	0.557**	0.473**	0.567**	0.528**	0.597**	.691**
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน (x ₃)	0.546**	0.584**	0.525**	0.635**	0.534**	0.603**	.726**
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (x ₄)	0.541**	0.543**	0.480**	0.611**	0.509**	0.626**	.700**
5. การนิเทศการศึกษา (x ₅)	0.800**	0.702**	0.504**	0.555**	0.547**	0.515**	.763**
6. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา (x ₆)	0.492**	0.549**	0.403**	0.564**	0.441**	0.528**	.628**
7. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา (x ₇)	0.600**	0.537**	0.574**	0.570**	0.530**	0.607**	.726**
รวม (x _{all})	0.701**	0.700**	0.601**	0.710**	0.620**	0.696**	.852**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการศึกษได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เพื่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังศณา มาศเมฆ (2557) พบว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สงวนพงศ์ ขวนชม (2557) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้มีการจัดอบรมมีการให้ความรู้เพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง คุณภาพผู้เรียนจึงมาจากผลของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ เพิ่มทักษะในการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังศณา มาศเมฆ (2557) พบว่า คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัตนกร พรหมวังขวา (2558) พบว่าคุณภาพมาตรฐานผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ย คือ มาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนมีสุขภาพที่ดี และมีสุนทรียภาพ มาตรฐานที่ 2 ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มาตรฐานที่ 6 ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการคือการปรับปรุงคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาระดับใด เป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา สถานศึกษามีกำหนดแนวทางให้นักเรียนมีความรู้มีคุณธรรม เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีคุณภาพและมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนมุ่งไปสู่คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พึงประสงค์ การนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องมีความรู้และทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นการ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัตนกร พรหมวังขวา (2558) พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุธิณี แซ่ชิน (2561) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 โดยมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยบุคลากรทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการ

ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้สูงขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรศึกษาและให้ความสนใจในเรื่อง ทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆรอบตัว ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

2.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ด้านผู้เรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

2.3 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ณภิญญรัตน์ ทัพพา. (2557). การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดิลกะ ลัมธพิพัฒน์. (2554). ทิศทางปฏิรูปการศึกษาไทยจากมุมมองธนาคารโลก. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- ภัคพร บุญเคล้า. (2555). ยุทธวิธีพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในเขตตรวจราชการที่ 13. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัตนกร พรหมวังษา. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สงวนพงศ์ ขวนชม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสมาคม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.), 20(2), 59 - 68.
- สัมมา ธนธัญ. (2560). หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. (2564). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (พ.ศ. 2563 - 2565) ฉบับทบทวนปี พ.ศ. 2564. กำแพงเพชร: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). สถานะการศึกษาไทยการปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุธิณี แซ่ชิน. (2561). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สุริรัตน์ ข้ามสาม. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- หนึ่งฤทัย หารธรรม. (2553). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อังศณา มาศเมฆ. (2557). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2565

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ	งามกนก	มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาตี	ปณะราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ	วิชชวรินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์	รักพรมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร	มหาวิจิตร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพรรณ	ขาวประทุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภานต์	เรืองสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยภูมิ	สีชมพู	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒนา	หอมบุปผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต	ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพจน์	แนบเนียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ	ประสูติแสงจันทร์	วิทยาลัยแสงธรรม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติพิย	งามนิล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรัตน์	จันทะหิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนัย	กิตติรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชฏ	สุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
18. อาจารย์ ดร.ภูวดล	จุลสุคนธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี